

UJ KELELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: Dr. MARTON ERNŐ

180 AGORA (értékelt adóval) 12 OLDAL TEL-AVIV, 1977 ÁPRILIS 20., SZERDA 8753. szám

A FÜGGETLENSÉGI NAP NYITÁNYAKÉNT

IZRÁEL MA HŐSI HALOTTAIRA EMLÉKEZIK

Rábin miniszterelnök: A háboru meghozta az önállóságot, de még nem érkezett el a béke, amelyet senki sem akar jobban nálunk — Emlékszerterások lesznek a katonai temetőben

Pontosan este 8 órakor szirénabugás jelezte ország-szerte, hogy kezdetét vette az Izráel háboruiban elesett hősi halottak kegyeleti emléknapja, amely ma este ér véget, amikor a 12 fáklya meggyújtásával a Herzl hegyen meghirdetik a zsidó állam 29. függetlenségi napját.

A Hősök Napját több gyász-szerterás jelezte az ország külön-böző részein. A központi rendezvényt azonban a Nyugati Fal előtti térségben tartották, ahol Efrájim Kácir professzor, Izráel államelnöké gyújtotta meg a hősi halottak lelküdvének szentelt emlékgyertyát, miközben a hadsereg szárazföldi, légi és tengeri alakulataiból álló díszőrség fegyverrel tisztelgett és féltáborra eresztették a nemzeti lobogót.

Az államelnök azzal a fáklyával gyújtotta meg az emlékmű-csont, amelyet Bájja Jozsef asz-szony, a férjét Jeruzsálem egyik harcában elvesztett hadiözvegy adott át neki, amikor Mordecháj Gur vezérkari főnök kíséretében torombázott és dobpergés közepette a mecsehez lépett.

Vigasztalódnak a hőseinkért gyászolók azzal a tudattal, hogy hősi halottaink kiontott vére árán élünk országunkban és reméljük a béke eljövését! — mondotta az államelnök a többi között.

két. Szinte nem is éreztük és nem is ismertük a teljes nyugalom állapotát. Pedig nincs még egy nép a világon, amely nálunk jobban akarná a békét. Tudni kell azonban, hogy nincs egyetlen nép sem, amely olyan elszántan hajlandó harcolni szülőföldjéért, mint mi" — mondotta Rá-

bin miniszterelnök, aki a gyámszó családoknak ezt üzenté beszéde végén:
— Nincs vigaszunk a számotokra. A gyász, a fájdalom tulságosan mély, mindannyian veletek vagyunk.
Ma emlékszerterások lesznek a katonai temetőben.

Az államelnök ünnepi szövege:
"TÖBB FELELŐSÉGET A MUNKAHELYEKEN!"
"Ügyeljünk a demokrácia tisztaságára"

Efrájim Kácir professzor államelnök ma este a tévé, illetve a rádió útján szöveget intéz az ország népéhez a függetlenségi ünnep beköszöntése alkalmából, és jókívánásait tolmácsolása mellett, aggodalmának az kifejezést a sztrájkok, a mélyreható munkaviszályok láttán. Az államelnök arra hívja fel a figyelmet, hogy Izráel polgárai tanúsítsanak a munkahelyükön több felelősséget és vegyék elejét a munkaviszályok elmergesedésének.

A közleg választásokról, illetve a választásokat megelőző korszakokról az mondta az államelnök, hogy mindenek fölött a demokrácia tisztaságára vigyázzunk. Akár a szemünk fényére. Az a feladat, hogy minél jobb kapcsolat alakuljon ki a nép és választott képviselői, illetve a választók és a különböző választott intézmények irányított és munkatársai között, mert ez a demokrácia próbaköve — hangsúlyozza Kácir professzor.

Végül annak a reményének ad kifejezést az államelnök, hogy a

KÁCIR PROFESSZOR: Reméljük, eljön a béke

most kezdődő állami év — Izráel harmincadik esztendeje — meghozza a békét az ország népe és az egész zsidó nép reményességének megfelelően.

Ászád moszkvai tárgyalásán KOMPROMISSZUMOS TERV A GENFI KONFERENCIA ÖSSZEHÍVÁSÁRA?

A sziriai elnök újabb megbeszélést tartott a Kreml vezetőivel

Moszkva. (UPI, Reuter, IFP). — Megfigyelők szerint lehetséges, hogy Ászád sziriai elnök jelenlegi moszkvai tárgyalásain olyan kompromisszumos javaslatot dolgoznak ki, amely a Szovjetunió és az arab világ szempontjából lehetővé teszi a genfi konferencia felüljuttatását. Izráel, mint ismeretes, változatlanul ellenzi a PFSZ részvételét a genfi értekezleten, míg az oroszok és az arabok ragaszkodnak a terroristák képviselőléhez is.

Joszi Szárid képviselő: Külön minisztert a Gálil fejlesztésére

Joszi Szárid képviselő tegnap a fejlesztési városokban lakó Máarách képviselő-jelöltek nevében sajtófogadáson követelte külön miniszter kinevezését a Gálil fejlesztésének előmozdítására. Szárid szerint a Gálil benépesítése égetően sürgős és elsőrendű nemzeti feladat. Szükséges megfelelő módon serkenteni nemcsak általánosságban a zsidó lakosság metelepedését az ország ezen részében, de oda kell hatni — különleges prémiumok rendszerével — hogy elsősorban tanítók, tanárok és orvosok legyenek hajlandók átköltözni ebbe az övezetbe.

A Hősök Napja előtt

Mose Márzuk és Smuél Ázár földi maradványai Izráelben

Az egyiptomiak visszaadták a jom kipuri háboru 9 hősi halottjának holttestét is — Cserébe Izráel kiengedett 58 elítéltet, akik közül 10 nem volt hajlandó átmenni Egyiptomba — KÉNYSZERLESZÁLLAST HAJTOTT VÉGRE RÁBIN HELIKOPTERE —

A hadsereg szóvivője közölte, hogy tegnap a Szináj-félsziget északi részén lévő demarkációs övezetben az egyiptomiak átadták a hadsereg megbízottainak dr. Mose Márzuk őrnagy és Smuél Ázár őrnagy földi maradványait, akiket 1955-ben kivégeztek Egyiptomban.

A két hős egyiptomi zsidó koporsójával együtt visszaadták Izráelnek a jom-kipurai háboru 9 hősihalottjának a holttestét is, amelyeket eddig még nem agnoszkáltak. A 9 hősihalottat eddig a hatóságok eltűntnek nyilvánították. Az eltűnt katonák családjait előzőleg értesítették a tegnap déle kizűzött szerterásról.

A 9 hősihalott holttestét az abukabiri bonctani intézetbe szállították személyazonosságuk megállapítására.

A koporsókat Náchál Jám övezetében teljes katonai pompával vették át a hadsereg képviselői. A szerterást Gád Návon tábornok katonai főnöki vezette le.

A 11 koporsó átadási szerterásán jelen volt Jicchák Rábin miniszterelnök, Simon Peresz hadügyminiszter, Mordecháj Gur tábornok vezérkari főnök, Herzl Sáfir tábornok, a déli front parancsnoka, valamint számos magasrangú katonatiszt.

A holttestek visszaadásának gyakor-

lati lebonyolítását az UNO megfigyelő karának jeruzsálemi parancsnoksága irányította, a Nemzetközi Vöröskereszt bevonásával.

Kérdésre válaszolva a hadsereg szóvivője megerősítette, hogy Izráel a közel múltban 48, különböző izráeli börtönökben fogvatartott elítélt fegyencet adott ki Egyiptomnak. Ezek közül ket-tő közönséges bűncselekmények miatt, 46 pedig biztonsági háttérű bűntények elkövetése miatt volt elítélve.

Tudósítónk rámutat arra, hogy Izráel eredetileg 58 elítéltet engedett szabadon a kairói per két halálraítéljtének földi maradványai, valamint a jom-kipurai háboru 9 hősihalottjának a holtteste fejében, de ezek közül 10 nem volt hajlandó átmenni Egyiptomba és inkább az izráeli börtönt választotta, ahová kifejezett kérésükre visszazsállították őket.

Rábin miniszterelnök helikoptere, útban az átadási szerterást színhelyére, motorhiba következtében kényszerleszállást hajtott végre a gázai sáv tengerparti részén, ahonnan egy odairányított másik helikopter vitte tovább. A miniszterelnök és kísérete sértetlenül került ki a kényszerleszállásból.

Dr. Dinstein a tengerészisztek sztrájkjáról:

VESZÉLYBEN A KŐOLAJVEZETÉK

Ujabb „olajláz” az A-Tur tengeri szonda körül

Tegnap sem sikerült fel-számolni a kereskedelmi flotta tengerésziszteinek sztrájkját, amely ma 14-ik napjába lép. Gád Já-kobi közlekedésügyi miniszter a Kneszet emelvényéről felhívással fordult a sztrájkolókhöz a munkához való azonnali visszatérés-re, de ennek ellenére nem történt semmi előrehaladás.

A tengerészisztek sztrájkja, amely egyre súlyosabb nehézségeket gördít az izráeli külkereskedeleme útjába, már tízmilliók-ra rugó károkat okozott az exportőröknek és importőröknek egyaránt.

A „BALSZERENCÉS ÜGY” KÉT ALDOZATA

Dr. Mose Márzuk és Smuél Ázár az emlékezetes kairói hírszerző-per két tragikus sorsú áldozata volt. Mindketten az úgynevezett „balszerencés ügy” nyomán felgöngyöltött izráeli hírszerző csoport tagjai voltak.

Dr. Márzuk, aki sebészorvosként működött a kairói zsidó kórházban, annak az egyiptomi zsidókból álló csoportnak volt a tagja, amely Kairóban és Alexandriában működött izráeli utasításra. Dr. Murzukot 1954 júliusában tartóztatták le, amikor gyújtóbombát próbált elhelyezni amerikai intézményekben a két városban. Tíz társával együtt a kairói hadbíró elé állították, amely Izráel javára való kémkedés, szabotázsakció, földalatti nyomda üzemeltetése és robbananyagokat előállító üzem felállítására irányuló előkészületek címén kötélt általi halálra ítélték.

Smuél Ázár mérnöki tanulmányokat végzett és tanárként működött Alexandriában. Ott is, mint dr. Márzukot, az izráeli katonai hírszerző szolgálat szervezte be a zsidó hírszerző hálózatba. Márzakkal együtt fogták és vele együtt végezték ki.

Mindkét egyiptomi zsidó hőst — aki a hálózat telepezése előtt Izráelben speciális katonai kiképzést kapott a hírszerző szolgálat keretében — Simon Peresz hadügyminiszter tegnap nyilvánosan őrnagyi rangban levő hősi halotként méltatta.

Az El Al tegnap magavá-tette számos exportőr kérését, hogy a kikötőkben megkezdett szállítványaik egy részét légi úton juttassa el Európába és Amerikába.

Dr. Cvi Dinstein, a kormány energiaügyi főtanácsosa azt mondta, hogy a tengerészisztek sztrájkjának folytatódása veszélyeztetheti az Ejlát—Áskelon kőolajvezeték üzemeltetését, illetve egész létét.

Dinstein hozzátette, hogy Ejlát és Áskelon kőolajkikötőiben jelenleg nem szándékoznak emelni az üzemanyag árát, jóllehet Izráel viszonylag magasabb árat fizet az importált kőolajért, mint amit behajt a fogyasztóktól.

Tegnap ismét olyan hírek terjedtek el, miszerint a Szuzei-öböl déli részén, a Szináj-félsziget nyugati partja közelében, A-Tur mellett, a tengerben lévő kőolajkutaknál gazdag leletre bukkantak. Ez a hír óriási izgalmat váltott ki a tőzsdén, és Jiszráel Lior, a kőolajkutatókért felelős kormánybiztos nyilatkozatot bocsátott ki, amelyben ez áll: „Igaz ugyan, hogy olajlelőforrulás jeleire bukkantunk, de ez még nem bizonyított arra, hogy mennyiségű lelőhelyet fedeztünk fel.”

MEGNYILT A FÜRDŐSEZON

Tegnap hivatalosan megnyílt a fűrdősezon. A beltűgyminiszterium illetékes vezető munkatársa, Jáakov Markovics államtitkár-helyettes közölte, hogy a tengerpart mentén 70 strand várja a fűrdőzőket és 130 mesterseges strand működik az országban.

A MIFAL HAPAJISZ SORSOLÁSA

A Mifal Hapajisz tegnap megtartott 16/77 sorsolását a 766934 számú sorsjegy nyerte a 750 ezer fontos főnyereményt.
100 ezer font: 642760
50 ezer font: 372961
10 ezer font: 409038
5 ezer fontot nyertek: 340254 291429 232310 162006 161367 137817 098715 097602 069405 045035 514510 478786 478540 478132 473148 449782 446085 383241 367346 364093 768967 761761 748174 746978 674219 648401 615895 610364 573116 539244.
Az alanti végződésű sorsjegyek száma a következő nyereményeket kapják:
1000 font: 92865 92685 86488 86384 82702 73751 57001 34073 30659 01405
500 font: 96124 80509 77011 76323 74183 70441 69584 53778 23564 12057 09572.
200 font: 8171 8019 7596 4673 2235 1969
100 font: 2018 1967 1727 1607 0717 0619 0505 0280 0185 0122 6292 5457 5045 5012 4979 4840 4144 2900 2671 2233 8243 7664 7484 7443 7412 7182 7160 6826 6609 6473 9982 9901 9734 9690 9525 9206 9165 9050 8619 8484.
Az 1-el végződő sorsjegyek visszanyerték a 10 fontot.

SZÜNETEL A KÖZVETLEN JÁRAT NEW YORKBA ÉS MONTREALBA

Mától, szerdától kezdődően az El-Al ideiglenesen beszünteti közvetlen, leszállás nélküli repülőjártatait Ludd és New York, illetve Ludd és Montreal között.

Erre az intézkedésre azért került sor, mert munkaviszály merült fel a vállalat és az utaskísérő személyzet között, akik az új vonalon — Ludd és Montreal között — különleges munkafeltételeket követeltek.

Az intézkedés további oka az,

JULIUS KÖZEPÉN KÖLTÖZNEK BE AZ ELSŐ LAKOSOK KACRIN LAKÁSAIBA

Egylegőre 200 lakást adnak át a telepeseknek
Tegnap hivatalosan köztölték, hogy július 15-én költöznek be az első lakásokba a Golán fennsíkón létesülő Kacrin új városi központban.
Ezen a helyen 320 lakás építése van folyamatban és ebből 200 beköltözésre kész állapotban lesz július folyamán. A lakások befűtésével egyidőben elkészül Kacrinban az elemi iskola, az óvoda és a kereskedelmi központ.
Közölték még, hogy kisiparosok és iparvállalatok számára megfelelő üzemi helyiségeket létesítenek Kacrinban, összesen négyezer négyzetméternyi területen. Tervebe vették templom, orvosi rendelő és napköztiotthon létesítését is a Golán fennsík városi centrumában.

Lehetővé teszik charter-gépek leszállását Jeruzsálemben

Gád Já-kobi közlekedésügyi miniszter magavá-tette Mose Kol turisztikai miniszter kérését és hozzájárult, hogy módosítsák a jeruzsálemi Átárot repülőtérre való leszállási jogkritériumát, ami lehetővé teszi charter-gépek ottani leszállását a jövőben.
Arról van szó, hogy hétnapos látogatásra érkező turistacsoportok charter-utazásainak a gépeit engedélyezik Átárotban landolni.

„Luách 8 — Luách Mááriv”-ot. Izráelben nincs hasonló hirdetési eszköz.

(LÁSD 9—11. OLDALAINKAT)

Szeretett néjének
SPITZ JULISKÁNAK
80-IK SZÜLETÉSNAJÁRA
egészséges, hosszú életet kíván
testvére: Margit és a Frank család

DÁVID BEN GURION: AZ ELSŐ IZRÁELI KORMÁNY MINISZTERTANÁCSÁNAK ÜLÉSE

Izrael államának függetlenségét 1948 május 14-én, pénteken délután hirdették ki és ezért az ideiglenes kormány csak két nappal később, vasárnap tarthatta meg első ülését. Az arab hadseregek azonban nem várták és a hét arab állam támadása pénteken, pontosan éjfélkor megkezdődött — 8 órával az ország függetlenségének kikiáltása és az angol mandátumi hadsereg távozása után. Még ezen az éjszakán bombázták az egyiptomiak Tel-Avivot. Másnap, szombaton lelőttünk egy egyiptomi repülőgépet és a pilótát foglyul ejtettük. Kihallgatása során elmondotta, hogy az arab menekültek rémhíreket terjesztenek a zsidókról: gyilkolnak, erőszakoskodnak, fosztogatnak. Együttal a zsidók tehetetlenségéről is beszélt. Szerintük az arab hadseregek néhány nap alatt képesek elfoglalni az egész országot.

Szombat este (május 15) Dávid Ben Gurion a következő rádiószózatot intézte a néphez: „Nagy dolog történt tegnap Izraelben; fontosságát és jelentőségét csak a következő nemzedékek történései tudják majd kellően kiértékelni. Számunkra egyetlen teendő maradt: hittel, szeretettel, zsidó egyetértéssel építeni Izrael államát és önfeledően megvédeni, amíg erre szükség van. Nehéz küzdelem előtt állunk, kettős harcban: politikai és katonai jellegű összecsapásban. Ne dicserjük most tetteinket, ne beszéljünk fennhangon, legyünk szerények. Amit elértünk, mindazt a bennünket megelőző nemzedékek segítségével értük el. Tettünk amit tettünk, elfogadtuk és ápolunk a drága hagyományt, a kis, sokat szenvedett és megpróbáltatott nép örökségét. Ez a nép szellemében, elhivatottságában, hitében és lelki-alkatában nagy és örökkévaló.”

„Ezekben a napokban szeretettel, különleges elismeréssel és köszönettel emlékezünk három nemzedék uttörőre és hősi védőire, akiknek segítségével eddig eljutottunk — Mikve Jiszrael, Petach-Tikva, Rison Lecion, Zichron Jávok és Ros Piná alapítótól kezdve egészen a Negev és a Gállil ifju telepesség; A Hásomer és a munkaléglők megteremtőitől egészen az önvédelmi haderőkre, amelyek ezekben a napokban hősiessé helyezték Dántól Beér-Séváig. Sokan közülük már nem élnek, de emléktüket örökké őrzi a héber nép.”

„Azok közül, akik velünk élnek, ma este csak egy nagy ember nevét említem, tekintet nélkül arra, hogy van-e, avagy nincs hivatalos tisztsége, egyetértünk, vagy nem értünk egyet nézetével, de mindig a nép jeles fia marad. Nincs az élők sorában olyan, aki többet tett politikai és telepítési téren a cionista mozgalom érdekében, mint dr. Chájim Weizmann.”

„Tegnap megalapítottuk Izrael államát és az ideiglenes kormány közölte a keleti és a nyugati, kis és nagy országokkal létezését és szándékát, hogy együtt kívánunk működni az Egyesült Nemzetekkel a világ felvirágoztatása és előrehaladása érdekében. Néhány ország már a nemhivatalos értesülés szerint, elismerte, vagy elismeri készült Izraelt. Az első hivatalos értesítést az amerikai Egyesült Államok kormányától kaptuk.”

„Reméljük, hogy más keleti és nyugati országok nem fognak késlekedni Izrael állama és ideiglenes kormánya elismerésével. Ebből a célból, most összeköttetésben állunk az UNO-val és annak minden tagállamával”.

Csak saját erőnkben bízhatunk

„Ne állassuk magunkat azzal, hogy a hivatalos elismerés után könnyű dolgunk lesz. Rögös, nem rövid és nem könnyű ut vár ránk. Az állam függetlenségének kikiáltását követő napon egyiptomi repülőgépek bombázták Tel-Avivot. Az egyik repülőgépet tüzettségünk lelőtte. A pilóta fogságba esett, gépe pedig a fiatal zsidó légiherő birtokába került. Hír szerint a reguláris arab hadseregek

támadnak északról, keletről és délről. Nehéz és veszedelmes napok elé nézünk. Az ideiglenes kormány már tiltakozott az UNO Biztonsági Tanácsánál az UNO eme tagállamainak támadásai, valamint Anglia szövetségese — Transzjordánia atrocitásai ellen. Nehéz elhinni, hogy a Biztonsági Tanács szó nélkül napirendre tér az orvtámadások felett, amelyek megbontják a békét, a nemzetközi törvényt és az UNO határozatait. Mindenek előtt azonban tudnunk kell, s jól tesszük, ha erre naponta visszatérünk, elsősorban csak saját erőnkben bízhatunk”.

„Mindnyájunk, minden egyes városi és falusi helyhatósági testület kötelessége megtenni a szükséges óvatossági intézkedéseket, mint óvóhelyek építése, légoltalmi futóárkok ásása. Elsősorban azonban fokozni kell az izraeli hadsereg ütőképességét, hogy kellő eréllyel visszaverjünk minden támadást és megsemmisítsük az ellenséget, bárhol is tartózkodik.”

„Es végül: fel kell készülni a diaszpórában és elnyomásban élő testvéreink tömeges befogadására. Azokról van szó, akik Cipruson, a németországi és ausztriai átmeneti táborokban tartózkodnak, továbbá azokról, akik most büszkén, emelt fővel vissza akarnak térni felszabadított országunkba. Testvéri szeretettel fogadjuk őket és gondoskodunk a szülőföldbe való begyökeresedésükéről. Izrael állama felszólít mindenkit, hogy hittel és becsülettel teljesítse kötelességét az önvédelemben, az építésben, az olék befogadásában. Csakis kötelességünk teljesítésével leszünk méltók erre a nagy órára.”

Az ideiglenes kormány vasárnap, június 7-én (május 16) tartotta első ülését. Nem jelent meg: Jicchák Grünbaum és J. M. Levin rabbi, akik nem tudtak Jeruzsálemből Tel-Avivba jönni.

A Fehér Ház zárva volt

Mose Sertok, (Sárét — a szerk.) aki öt nappal ezelőtt jött haza Amerikából, elmondotta, hogy az amerikai külügyminisztérium és a Pentagon hevesen ellenzte az ország kikiáltását. A Fehér Ház bejárata zárva volt az amerikai cionista vezetők előtt; dr. Weizmann volt az egyetlen cionista, aki beszélhetett Truman elnökkel. Sikerült Trumanmal tárgyalnia még mielőtt Austin szenátor benyújtotta az UNO-hoz az erec-jiszraeli kezességi rendszer felállítására vonatkozó javaslatát. Erre az elnök tudomása nélkül került sor. Sam Rosenman bíró, aki az elhunyt Roosevelt elnök közvetlen környezetéhez tartozott, az utóbbi hetekben kétszer is találkozott Trumanmal és igyekezett rábeszélni, hogy az ország függetlenségének kihirdetése után ismerje el a zsidó államot. Nem sokkal azután, hogy Truman tudomást szerzett az állam függetlenségének kikiáltásáról, az elnök utasítást adott, tegyék hivatalosan közzé, hogy „Az amerikai kormány elismeri Izrael új államát”.

Az amerikai elismerés vétele után, Sertok, mint külügyminiszter, hivatalos nyilatkozatot küldött az érdekelt kormányokhoz, amelyben ismertette Izrael függetlensége kikiáltásának és az ideiglenes kormány felállításának tényét. A közleményt megküldték a Szovjetunióknak, Franciaországnak, Kanadának, Ausztráliának, Dél-Afrikának, Lengyelországnak, Cseh szlovákiának, Guatemalának, Új-Zélandnak, Norvégiának, Svédországnak, Dániának és Belgiumnak.

Dávid Ben Gurion javasolta, hogy a hivatalos nyilatkozatot az arab országoknak is küldjék meg.

Áháron Czizling javasolta, hogy az arab országoktól követeljék az ellenségeskedés azonnali megszüntetését. B. G. ajánlatát Czizling kiegészítésével, jóváhagyták.

Néhány „Primusz”

Dávid Ben Gurion beszámolt a frontokon uralkodó helyzetéről: Tel-Avivot bombázták. Ma reggel négy kikötőnkést megöltek, de a munka folyik és kirakodják a fegyvert, amelyet még az államalapítás előtt vásároltunk. A Negevből aggasztó hírek érkeznek. A reguláris egyiptomi hadsereg előretört. Az egyiptomiak röplapokat terjesztettek, amelyek megadásra szólították fel a zsidókat. Kétszáz gépkocsiból álló autókaráván érkezett Beér-Sévára. A Jordán völgyében ágyúval lövik településeinket. A jeruzsálemi országon enyhült a nyomás. Elfoglaltuk Latrunt, de éjszaka visszavertek bennünket és másnap újra a kezünkbe került. Az új Jeruzsálemnek csaknem egész területe kezünkben van. Jeruzsálem óvárosát minden oldalról körül fogtuk, de a zsidó-negyed lakosai ellenséges arab gyűrével vannak körülveve. Csapataink kiürítették a Jeruzsálemtől északra fekvő Átárátot

és Növe Jákovot. Kfár Ecjonban egyetlen zsidó család sem maradt. Róvadin és Éju Curim telepesei fogságba estek. Möszoat Jicchákban ma reggel még harcok voltak. A mozgósítottak száma elérte a 30 ezret, de egyelőre csak 40 százalékának van fegyvere. Külföldön van 30 harci repülőgépink, de ezeknek átszállítása rendkívül nehéz, mert képtelenek az utat leszállás nélkül megtenni jelenlegi helyüktől hazánkig, és az sem biztos, hogy megengedik számukra a közbeeső leszállást. Ezért kénytelenek vagyunk darabokra szelni azokat és nagy teherszállító gépen leszállás nélkül idehozni. Hiányuk egyelőre erősen érezhető, mert az egyiptomiak megkísérelték, hogy a kezünkben lévő repülőgépeket bombázzák. Egyelőre van néhány kis repülőgépink („Primusz”) amelyeket arra használunk, hogy élelmiszert szállítsunk a körülzárt települések harcosainak. Eddig 19 millió dollár értékű fegyvervásárlási szerződést kötöttünk Európában, amiből 15 milliót már kifizettünk. Ezeket a vásárlásokat a Cionista Világszövetség 1946 augusztusában Párizsban megtartott vezetőségi ülése után kezdtük meg, de még további nagy összegekre van szükségünk. Fontos, hogy Golda Meirson (Meir — a szerk.) nyomban Amerikába utazzon ebből a célból. Az ezzel kapcsolatos államalapítás előtti tevékenységünk rendkívül sikeres volt. A Golda által szerzett anyagok segítségével vásárolt puskák, gépfegyverek, nehéz puskák, ágyuk — már utban vannak. Most repülőgépekre és tankokra van szükségünk. Amíg ezeket a fegyvereket megkapjuk, helyt állhatunk. A szükséges fegyver 80 százalékát már beszereztük és rövidesen az országba érkezik. Addig is nehéz napok várnak ránk, talán kénytelenek leszünk néhány települést kiüríteni, de most nem az egyik, vagy másik település védelme a fontos, hanem az ellenség elűzése. Aránylag hosszú ideig helytállhatunk, ha a már megvásárolt fegyver 80 százaléka megérkezik. Egyelőre azonban rendkívül súlyos a helyzet.

Ezen az ülésen vita folyt a miniszteri tár-

caék elosztásáról, de a vitát nem fejezték be és a következő ülésre halasztották. Dávid Ben Gurion javaslata, hogy az Államtanács dr. Weizmannt válassza meg államelnöknek. Áháron Czizling és Mose Bentov elleneztek. Kilenc szavazattal kettő ellenében elhatároztuk, hogy dr. Hechtmannt ajánljuk az államelnöki tisztségre.

Vita a Függetlenségi Kiáltványról

Pinchás Rosenbluth (Rozen — a szerk.) a rendszeres állami ténykedésre vonatkozó törvényjavaslatok sorát terjesztette be: az államtanács, a kormány, a költségvetés és adó, a törvényhozási, bírósági és az átmeneti időre szóló törvényjavaslatokat. Rövid vita és néhány módosítás után megegyeztünk abban, hogy a javaslatokat az Államtanács elé terjesztjük jóváhagyás végett.

Még ezen a napon Tel-Avivban, a Keren

Kájimmet székházában összeült az ideiglenes államtanács. Az igazságügyminiszter beterjesztette a kormány javaslatát, hogy dr. Chájim Weizmannt válasszák meg az ideiglenes államtanács elnökének. Weizmann 13 szavazattal 2 ellenében, a Mápám és a Maki frakciók tartózkodása mellett az államtanács elnökévé választották.

Az igazságügyminiszter vita céljából benyújtotta az állami ügyvezetés törvényjavaslatát. Elhatároztuk, hogy ottáru bizottságot nevezünk ki Meir Grabovszki, Kálmán Káhnán rabbi, Náchum Nir-Ráfáélkesz, Dávid Cvi Pinkasz és M. Schaffner részvételével, hogy a következő ülésre beterjeszék a törvényjavaslat módosított szövegét.

Ben Gurion miniszterelnök bejelentette, hogy a Néptanács péntek: június 5-i ülésén, a „Népszövetség” nevében, ahogy akkor az ideiglenes kormányt nevezték, ígéretet tett,

(Folytatása a 3-ik oldalon)

בית ישראל — BÉT ISFAR

A 29. születésnapra

Írta: BARKAY ZEEV

Huszonkilencedik születésnapját ünnepli holnap az állam. Holnapután harmincadik életévébe lép. Férfikorba jutottunk.

Születésnapon nem szokás dorgálni az ünneplőt, fejére olvasni véteket, figyelmeztetni helytelennek talált magatartásra következményeire. Születésnapon köszöntik az ünneplőt, jókívánásokkal halmozják el, ajándékokkal kedveskednek neki.

Az ünneplőt pedig meghatottan veszi tudomásul, hogy pusztán léte ilyen öröme ad alkalmat — de egyben átfut rajta a gondolat: vajon miért megtett azért, hogy méltán érje az ünneplés, hogy ösztönének érezze az értékelés, a tiszteltetés, a nagyrabecsülés feléje áramló megnyilvánulásait?

Mi, ezen a napon egyaránt vagyunk ünneplők és ünneplettek. Mert hiszen mi Izráel, ha nem mi magunk? Persze — azért más is: ország, tájak, hegyek, völgyek, folyók, tenger, sivatag... Éghajlat is: tikkasztó chamszin, zuhatagként ömlő, vagy szelesen csapkodó eső. S milyen szélszélves gyorsasággal változik mindez ezen a parányi területen!

Végő fokon azonban ezek csak adottságok, melyeket mi felhasználhatunk és, kihasználhatunk a magunk számára. Ha tudjuk.

A mi kezünkben a formáló s a kiaknázó erő — s ez vonatkozik nem csak a fenti fogalmakra, hanem egyebekre is: lehetőségeinkre, helyzetünkre, jelenünkre, jövőnkre. Mi, az ország polgárai vagyunk Izráel — mert rajtunk mulik, hogyan élünk az ország fizikai — s a nép szellemi adottságaival, alkotóerejével.

S amilyen szélsőségesen változnak az ország természeti tájai a Gáil vadregényes hegyeitől a Negev, vagy a judeai sivatag kietlenségében lenyűgöző vidékéig — olyan változó az ország emberi tájképe is: ahány etnikai csoport, annyi mentalitás, hagyomány, kulturális és erkölcsi norma; még ma is mintegy három évtizeddel az állam megalakítása után.

S ha ebből a szempontból figyeljük magunkat, talán könnyebben megértjük, hogy miért olyan aggasztóan lassu folyamat önmagunk megismerése, helyzetünk, lehetőségeink felmérése, helyes kiértékelése.

Mint ünneplők — mit kell tehát ezen a születésnapon kívánnunk az ünneplőnek?

Mindenekelőtt talán azt, hogy legyen készsége és ereje idejében felismerni igazi helyzetét; azt a földrajzi, politikai társadalmi, gazdasági szituációt, melyben valóban él s melyet előszertellett kever össze azokkal a mesterkeltt körülmenyekkel, melyeket természetesenek vél.

Mert, mintha az ünneplőt — Izráel állama, — még nem találta volna meg azt az egészséges közeget, melyben életfunkcióinak le kell zajlania: mintha rossz összetételű levegőt szírna, mely hol pezdít, hol mérges, hol kábító hatású gázokat tartalmaz s ahol ennek, hol annak a hangulatnak engedve folytak napjai — anélkül azonban, hogy képes volna energiáját a valóban létfonosságú központi célok szolgálataiba állítani.

Pedig ezek a célok pontosan meghatározva léteznek — csak éppen elvontnak tűnnek a sokkal könnyebben elérhető s nem csak hogy nem központi, de nagyon is egyéni mellékcélok szemből.

A probléma ott van, hogy az ünneplőt még nem döbent rá a nemzeti — központi s az egyéni — mellékcélok közötti szoros kapcsolatra — illetve, csak azon a ponton

jött rá, ahol ez kézzelfoghatóan egyszerű: a honvédelem terén. Az országot meg kell védeni az ellenséggel szemben — ez nemzeti-központi célkitűzés — mert, ha fizikailag elpusztul semmiféle egyéni-mellékcél sem valósítható meg.

De társadalmi-gazdasági-erkölcsi síkon a kép már egész más. Itt az említett közeg bódító hatása működik: a központi célkitűzés elhomályosul, az egyéni viszont kiszíneződik és élessé válik, mint a kábítószerezők látomásai, s mindenen törekvés, erőfeszítés ennek elérésére irányul.

Az értelem pedig mintha nem volna képes felfogni, hogy valójában itt is ugyanaz az alapelv érvényesül: ha egyéni célok tulhajtásához következtében következik be összeomlás —, ez éppoly lehetetlenné teszi a magáncélok további elérését, mint a fizikai pusztulás.

Nem, nem azt kívánjuk az ünneplőnek, — Izráel állam polgárai összességének, — hogy váljon a közösség áldozatává s mondjon le egyéni érdekeiről — hanem azt, hogy egyéni érdekeit hozza összhangba egy magasabb és átfogóbb céllal, — amely azonban mindenképp visszahat egyéni érdekeire.

Az ünneplőt pedig hogyan reagálhat erre a jókívánásra?

Az első pillanatban nyilván zavarba jön; mást várt. De aztán talán rájön, hogy sokkal könnyebb lett volna a közönségnek élni a csábító alkalommal s az ilyenkor szinte önként adódó frazeológiai, kész mondókával méltatni őt. Am, ha más utat választott, ezt feltételezhetően azért tette, mert ő, az ünneplőt közel áll hozzá s úgy vélte, hogy méltatlan dolog volna néhány rutin — közhely alkalmazásával eleget tenni kötelezettségének, holott valójában mást érez.

S az ünneplőt nyilván átérzi, hogy ha a jókívánásból némi aggodalom csendül ki, ez annak az öröme feltétele, amelyet ő, az ünneplőt okoz — pusztán létevel.

Pusztán létevel — váltakozó, kies és kietlen tájaival, szélszélves éghajlatával, zűrzavaros etnikai összetételével. Furcsa, rejtett öröm ez, amely, ugylátszik, megbukik valahol a mindennapok szálguldó eseményeinek rétege alatt — de felszínre jut, legalább egyszer egy évben, ezen a születésnapon, amikor ünneplő és ünneplőt egyetlen, elválaszthatatlan lényvé olvad.

A 2. ARTHUR RUBINSTEIN NEMZETKÖZI ZONGORISTA-VERSENY

Háromévenként rendez Izráel hárfásoknak és zongoristáknak nemzetközi versenyeket, melyeknek művészi jelentősége csaknem egyenrangú a politikáival. A Hatnapos Háború óta a nemzetközi kapcsolatok kiépítése ilyen versenyekkel nagy szolgálatokat tesz országunknak. Arthur Rubinstein neve nagy vonzerővel bír a zongorista-fiatalok számára, mely a magas utiköltségek ellenére ezáltal is aránylag nagy számmal jelentkezik a világ minden részéből. Mindenesetre a 19 országból beiktatott 38 közül csak 20 jutott a döntőbe: 3-3 USA és Izráel, Japán, Németország, Brazília és Franciaország 2-2, míg Románia, Lengyelország, Svájc, Indonézia, Ausztrália és Singapur csupán 1-1 versenyzővel volt képviselve.

Többen visszaléptek verseny közben, s végül is 12-en kaptak díjat. Ezeknek elnyeréséért nagy harc folyt. Hiszen a zsüri összetétele (a nagymestern kívül olasz, lengyel, amerikai, francia, japán, angol és német, valamint négy izráeli, köztük Vincze Ilona a nagynevű pedagógus-zongoraművész) is nagy szerepet játszott.

Az elődöntőben egy izráeli mű, Ran Sulamit „Hyperbolac” c. darabja kötelező volt. Nagyon meglehettette a zsüri döntését a versenyzők rendkívül különböző-értékű előadása, — képzettségük, iskolájuk, s részben nemzeti hagyományai szerint viszonyulva a művekhez. Voltak, akik remekül játszottak Stravinskyt, de klasszikusok hibásan, stílustalanul. Egyesek remek Beethoven-szonátát, de gyöngye Chopint produkáltak.

Az 1. díjat 5000 dollárt, Gerhard Opitz 24 éves nyugatnémetországi zongorista kapta, aki 1975-ben Münchenben nyert első díjat (ugyanakkor, mikor a mi Natasa Tadsonunk a 2ikat). Játékát férfias, nagyon erőteljes billentés, és plasztikus, tömör kifejezés jellemzi. A középdöntőben nagyszerű volt Beethoven nagy c-moll-szonátájának (op 111) lassu tétele.

A Filharmonikus Zenekarral Eliahu Inbal kíséretével Beethoven Esz-dur, és Brahms-d-moll versenyét játszotta, az utóbbit különösen nagyvonalú felállításban. A 2. díjat, — 3000 dollárt a braziliai, magyar apától és brazil anyától származó, 24 éves, bájos Diana Kacsó kapta. Rendkívül színes billentés, lírikusan értelmes előadása Brahms b-dur-versenyében érvényesült a legszebben. A 3-ik díjat, 2000 dollárt a filigrán kis japán nő, Etsuko Terada (27) nyerte el. Mozart d-molljával kevésbé érdemelt ki, mint rendkívül szépen, poétikusan, kitűnő kiegyensúlyozott technikával játszott Chopin — é moll — koncertjével.

Vincze Ilona, a zsüri tagjának véleményét kértem ki a versenyről. Természetesen az ő művészi beállítása épp oly döntő szerepet játszott a megítélésben, mint művész-kollégáinál a zsüriben. Miután az egyes produkciókat pontozták, terjesztették be Rubinsteinnek az eredményt, aki maga nem vett pontozással részt a döntésben, de hogy egyéni,

külön-véleményét kifejezésre utatassza, vizsgádjákat juttatott — saját költségére — két egyébként nyertlen versenyzőnek: az amerikai Craig Sheppard (USA- 30)-nak és Yitkin Seow (Singapur-22)-nak. Az utóbbi, ragyogó Brahms-Paganini — variációkkal tűnt ki, játéka azonban élettelen, mechanikus és száraz volt a többi darabokban. Hasonló egyenlenség mutatkozott mások produkcióiban. — mondja Vincze Ilona professzor: például Natasa Tadsonnak (21), aki az 5-ik díjat kapta (500 dollár). — remek Stravinskyt stílustalan és pontatlan Mozartja rototta le. Kiválóan tartotta Geoffrey Tozer (Ausztrália- 23) Bartók-előadását, melyvel gyenge Beethoven-játéka nem volt összehasonlítható.

Rendkívül meglehettette a versenyzőknek teljes képességük kifejtését az a tény, hogy csak egy nappal szereplésük előtt közölték velük, milyen műveket kell játszaniok, s en-Zenakadémián rendelkezésükre. Még nehezebb volt a helyzet a két zűrű zenekari hangversenyvel, melyekhez utolsó nap — hiszen a zsüri döntését be kellett várniok — egyetlen fuólasos próbát tarthattak. S bár Eliahu Inbal imponáns biztonsággal látta el a Filharmonikusokkal a kíséretet, lehetetlen volt a még nem nagy rutinnal rendelkező előadók teljes szabadon átadni magukat a műveknek.

Érthető, ha szakkörök részéről mind gyakrabban merülnek fel kételek az ilyen zenei versenyek értékét és megbízhatóságát illetőleg. Maga Vincze Ilona szerint is — bár az 1. díjban egyhangúlag Opitznál döntöttek — teljesen mások érdemelték volna a többi díjat: a zsüri által megszavazott rangsorral nem érte egyet, idézte a felülmúlhatatlan kitartással, bájjal és közvetlenséggel a közpöntőben és a versenydöntő megítélésénél bámulatos frisseséggel közreműködő, fardhatatlan 90 éves Mestert: „Sohasem szerettem az ilyen versenyeket és nem bíztam döntéseikben. Mikor egyszer egy anyával közölték, hogy lánya az 1. díjat nyerte, elbámulva kiáltott fel: „há! olyan rosszak voltak a döntések!”

Arthur Rubinstein humoros megjegyzése azonban a lényegre tanít: annyi véletlennek van kitéve a versenyek eredménye, hogy lehetetlen igazságot elvárni tőlük...

A 2. Rubinstein-zongorista-versenyt, a fesztiválok eddigi kiváló évtizedes vezetője, A.C. Propes utódaiként Jáakov Bistricky rendezte, aki egykor Varsóban a nemzetközi kapcsolatok igazgatója, s utána Budapesten a lengyel követség kultur-attachéjaként működött, majd 1960-ban a varsói nemzetközi Chopin-verseny szervezője volt. A péntek esti televízió igen mozgalmas részleteket hozott a versenyről.

A zsüriben neves külföldi művészek és szakemberek, többek között Nikita Mazaloff (Svájc), Rudolf Firkušny (Csehszlovákia-USA), Guido Agosti (olasz) és első ízben Nyugat-németországból — Hugo Steiner professzor vettek részt, valamint négy izráeli.

AZ ELSŐ IZRAÉLI KORMÁNY...

(Folytatás a 2-ik oldalról)

hogy az államtanács első ülésén a tanács minden tagjának módja lesz a függetlenségi kiáltvány megszövegezésével kapcsolatos észrevételéről nyilatkozni.

Cvi Szegál, a revizionista cionisták nevében közölte, hogy elváratai fenntartással fogadták a függetlenségi kiáltványt, mert az a szakaszát, amelyben kifejtették, hogy Izráel állama hajlandó az UNO-val együttműködni az UNO közgyűlésén 1947 november 29-i határozatának megvalósításában. Ez a mozgalom ma is fenntartja ellenvetését, mert nézete szerint eme szakaszban utalás van az ország területének felosztására.

Mose Dávid Lövenstein, az Águdát Jiszráel nevében közölte, hogy a függetlenségi nyilatkozat profán formája és tartalma sérti a választás zsidóság érzelmeit.

Smuel Mikunisz, a Maki nevében megjegyezte, hogy a nyilatkozatban nincs kihangsúlyozva, miszerint a mandátum a gyakorlatban koloniális uralom volt és az sem eléggé hangsúlyozott, hogy az ország független lesz.

Cvi Luria a Mápám nevében nem kifogásolt semmit, de hangsúlyozta pártja nézetét az államalapítás előtt és után. Kifejtette, hogy a Mápám választva harcolt majd Izráel állama igaz függetlenségéért az összes haladó és demokratikus erővel. Az államalapítás első lépéseitől kezdve vigyáz majd a politikai, katonai, vagy gazdasági függetlenségére az imperialista nagyhatalmakkal szemben és vigyáz arra, nehogy intervencionista célokra használják fel. A Mápám hajlandó azok élére állni, akik Izráel államában és azon kívül ösztönözik szövetségre törekednek az arab nép tömegével, a teljes egyenlő jogok biztosítása mellett, az arab társadalomban lévő szocialista felszabadító erők megsegítéséért, a mun-

kások, a parasztok és a haladó intelligencia szocialista egységfrontja megteremtéséért és Erec Jiszráel egyenlőségi alapokra támaszkodó területi épségéért.

Kálmán Káhane rabbi (Poalé Águdát Jiszráel) sajnálatát fejezte ki, hogy elváratainak nem állt módjában a függetlenségi nyilatkozat szövegét a Néptanács összehívása előtt elolvasni.

De facto, de jure

A miniszterelnök megállapította, hogy a nyilatkozatok és bejelentések nem gyöngítették a zsidó nép egységét, amely az Izráel állama függetlenségének kiképzésére napján kifejezésre jutott. Eppen a másodrendű fontosságú kérdések közötti nézeteltéréseket bizonyítja, hogy a zsidó nép mennyire egyetért a lényegben — az államalapításban és elkövetett szándéka az ország fenntartása és megvédése.

Az ülést követő napon Molotov szovjet külügyminiszter közölte, hogy országa elismerte Izráel államát. Az amerikai elismerés után ez volt a második hivatalos elismerés, de amíg Amerika csak de facto ismerte el Izráelt, addig a Szovjetunió elismerése de jure volt. Még ezen a napon Ausztrália amerikai képviselő követelte a Biztonsági Tanácsban, hogy 36 órára állítsák le az Izráel ellen irányuló katonai támadásokat. Az arab országok nem engedelmkedtek eme követelésnek, a Biztonsági Tanács pedig mitsem tett ellenük.

Az államtanács második ülésén, amelyet íjár 10-én (1948 május 19) tartottak, rövid vita után jóváhagyták az 1948 évi 1. számú államrendi és bírósági törvényt.

Az ideiglenes államtanács hatásköri jogával élve hivatalosan is jóváhagyta Izráel íjár 5-én (1948 május 14) történt kikiáltását és a vele kapcsolatos függetlenségi nyilatkozatot, valamint az ideiglenes Államtanács felállítását.

A MAGYAR TRAGÉDIA REPRIZE

„Kétszeres a te balvézeted... a pusztulás és a meghasonlás... vajjon mivel vigasztaljalak?” (Jesájé hanavi 51/19)

A magyar zsidóság tragikus összeomlása újból az aktualitás homlokterébe lépett. A háború néplélek nem talált megnyugvást. Hol egy új könyv jelenik meg Amerikában, majd a Jad Vásem gyűjtőirata, vagy egy újabb szimpozium. Adatok, okmányok és értekezések tömege, pro és kontra. Merre az iránytű, mely a helyes utat megjelölné? Hol az Ariadne fonál, melynek nyomán a közel-múlt eseményeit felgöngyöltetni lehet? Felgöngyöltetni De annak érdekében, hogy megnyugvás és megbékélés álljon be annak nyomán a menekvés csekély maradéka szívében is.

*

Az Itim híradása nyomán a napilapok beszámoltak a Jad Vásem tudományos értekezletéről, amely napokig tartott és napirendjén a náci időkben létesült, ugynevezett zsidótanácsok tevékenysége szerepelt. Lévn az Uj Kelet a magyarajku népcsoport egyik fontos szócsove, egy a lap a magyar részlegre helyezte a súlyt. Pontosabban: a súlyt. Így látott napvilágot a kognitív, ugynevezett egyik ünnepén a címszó: „A magyar-zsidó vezetők nem állták meg helyüket?” Koncepció: idézőjelek között. A szövegből kitűnően ez a dicső fény ugyanis az előadó R. L.

Brahm professzor, a M. Zs. Világzsidósági igazgatóság tagjának kezűre a kérdés felől.

Minden tisztelettel az előadó tanár személye és külön megbecsüléssel a Világzsidósági iránt, mely utóbbi a messi Amerika-ban ügyködik, mégis minden észleletnél a legérdekesebb az, amely a közvetlen tapasztalásból ered. Félreértés elkerülendő, magam nem tartoztam az intőző körökhöz. Csak a magyar zsidó sorsnak szerény, de tudatos osztályosa vagyok. Az ügyeket nem a tudós göröcsöknek hiedig távra távol, quasi nem madártávlatból ismerem, hanem a belső megélés valóságával viszonyulok a kérdéshez.

A tudós professzor szerint

1) a m. zs. vezetők a vészorkában optimista és naiv magatartásukkal „rövidlátásról” tettek tanúságot;

2) nem készültek fel idejekorán a katasztrófa lehetőségére;

3) kétségtelen, hogy ezen zs. tanácsok tagjaiban nem volt jelentős zsidó öntudat. Mindezen „vadászokra” az a válaszlom: ne itélj meg a te felelősről mindaddig, míg nem voltál a helyében. A zs. tanácsok tagjai, lehet mondani 100% -ban, nem keresték ezt a kétes megítélést, amely egy idegen, kegyetlen és kérelhetetlen megszálló erőszak törvénytelen parancsára létesült. Egy olyan országban, melynek társadalmi eresztekeit egy évtizede tartó antiszemita igazgatási kampány és

mint a többi európai testvéreink. A Látnok megfújta a sófárt, és mi mégis késedelmeskedtünk. Ez azonban az emberi természetből eredő, optimista gyengeség. Ebben mi, magyarok jeleskedtünk: „Nálunk ez nem lehetséges” — ez volt a megnyugtató morium. Különösen pedig nem azt vártuk, hogy az akkori államfő törbessalmit engedi magát, családját és az országát, ott Kleesheimban. De ezért: az események után és kénszerből összezerbuvált zs. tanácsokat tenni felelős?

Egy hírlapi polémia keretében nem tartozik és egyébként is magasan áll a történeket fölött a glóriás mártírok hosszú sora, akiknek zsidó öntudattól áthatott ténykedése egy végtelen áldozat volt a zsidó nép örök eszményeinek oltárán. Ezek sorába tartozott éppen az inkriminált zs. tanácsok tagjainak többsége is. (Lévia, Fekete könyv.)

Voltaire e szavakkal vezeti be a Babiloniai hercegnő c. elbeszélését: „Bélus, a babiloniaiak királya, a földkerekség legmagyobb uralkodója volt mert tudvaroncai ezt állították és történetről behibonyították”. Nos, a mi vezetőinknek kevésbé díszes sors jutott osztályrészül. A kortársak, az események megtépták őket, szenvedés, gyűlölet és netán mártírhalál volt, ami jutott nekik. Történetről uraim! Még a babérkoszorút is megvonjuk tőlük?!

(— LÖWINGER ALBERT)

A beregszászi mártírok emlékére

ORSZÁGOS RÁKSZŰRŐ INTÉZETET AVATTAK A TEL-AVIVI »DONOLO« KÓRHÁZBAN

— Beszélgetés dr. Izsák Ferenc sebész főorvossal, az intézet igazgatójával —

A véskorszak előtt 6-7000 zsidó élt Beregszászon. A pusztítás szörnyű volt. Ötszázan maradtak. Izraelben és szerzte a világon élnek a beregszásziak. A túlélők nemzedéke elhatározta, hogy méltó módon örökíti meg mártírjait emlékéit. Nem síremléket emelnek, nem is emlékkönyv kiadásával róják le a kegyelet adóját, de rákszőrő intézetet építenek, amely egy országos erőfeszítés szolgálatában áll majd.

Az intézet elkészült. A tel-avivi — pontosabban jaffai — „Donolo” kórház területén építették, de szervezeti, illetve adminisztratív szempontból önálló intézet. A Rák ellen küzdő liga égisze alá tartozik.

Ünnepélyes felavatása után beszélgettünk dr. Izsák Ferenc egyetemi tanárral, a „Donolo” sebész főorvosával, aki az intézet élén áll.

— Hogyan került sor az intézet létesítésére?

— Sok éven át terveztük, aztán hozzáálltunk a terv kivitelezéséhez. A Beregszászról elszármazottak egyesülete — a külföldön élők és izraeliek — magukévá tették a tervet és mindenki a lehetőségei szerint járult hozzá a rákszőrő intézet létesítéséhez. Milliósaink nincsenek, csak derék, dolgozó emberek, akik felismerték, milyen nagy feladat vár erre az intézetre és teljes odaadással vették ki részüket a munkából.

— Mennyi volt az építkezés költségkerete?

TÖBB, MINT EGY MILLIÓ

— Egymillió 200 ezer font. Hozzá kell fűznöm, hogy az intézet továbbfejlesztésének tervével is foglalkozunk.

— Ki gondoskodik az intézet költségvetéséről?

— A liga. A Rák ellen küzdő liga, amely országoserte égisze alatt tartja a rákszőrő ügyét.

— Van más, hasonló színvonalú intézet az országban?

— A miénkhöz fogható nincs.

Vannak más módszerek is. Eredményes alkalmazásuk a betegség korai felismerésétől függ. Ezért tanácsos, hogy mindenki jelentkezzen rákszőrő vizsgálatra.

— Férfiak is?

— Természetesen. A mi intézetünk férfiakat is vizsgál. Jelenleg a vizsgálatra jelentkezők kétharmada nő, egyharmada férfi.

— Mennyi ideig tart a vizsgálat?

— Tíz perc. Nem tovább. — És aztán?

EGY ÉV MULVA ISMET...

— Ha nem találunk semmi

— Mennyi az intézet költségvetése?

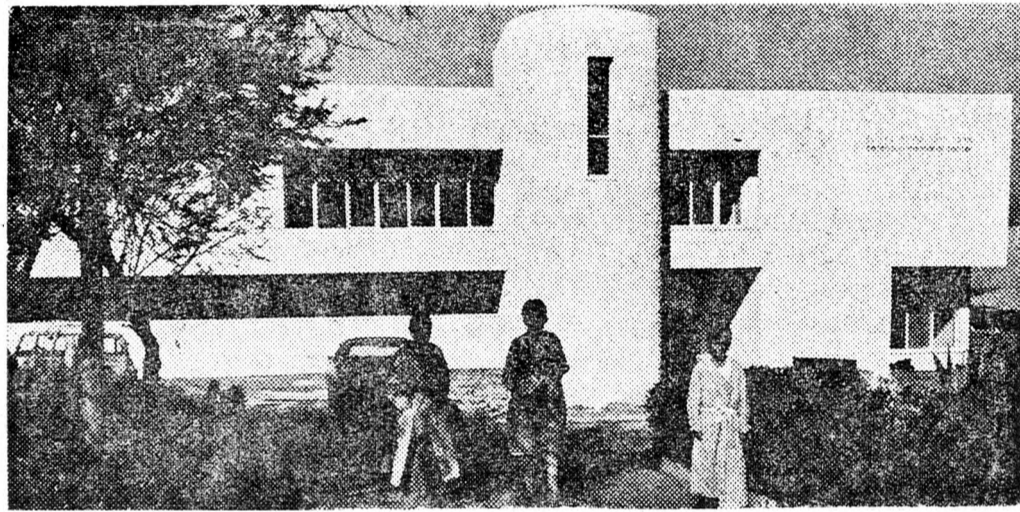
— 160 ezer font. — Elegendő ez?

— Több, a semminél — jóval több —, de nem elegendő. A Rák ellen küzdő liga biztosítja az összeget és csak azért tudunk belőle gazdálkodni, mert önkéntesek munkáját is igénybe vesszük. Az itt dolgozó orvosok is részben önkéntes alapon vállalnak részt a munkából.

— Helyes ez?

TÁRSADALMI ERŐK KÜLFÖLDÖN IS

Az adott körülmények közt nem tehetünk mást. A betegbiz-

AZ INTÉZET

Negyvenen túl — egyszer évente...

Nálunk nemcsak rákszőrő folyik, tudományos munkával, illetve tudományos dokumentációval is foglalkozunk. Könyvtárunk, demonstrációs termünk, világszinten működő nyilvántartási rendszerünk van.

— Mi a rákszőrő lényege?

— Valaha a sebész dominált a rákos betegek gyógyítása terén. Mint kiderült, nem mindig helyes a sebészeti beavatkozás...

gyanusat, elbocsátjuk a szűrés után a páciens, azzal, hogy lehetetlen egy év múlva ismét jöjjön el. Ha valami gyanúsat találunk, kezdődnek az alapos vizsgálatok, kórházi keretek között.

— Hány éves kortól javasolja a rendszeres rákszőrő vizsgálatot?

— Negyven éves kortól.

tosító intézetek — a Kupát Cholimok — szűrővel nem foglalkoznak. Csak akkor látják el a páciens, ha kiderül, hogy beteg. Ezért a mi kereteink között derítjük ki, kezelésre szoruló, vagy sem. Ha igen — átrányítjuk ahhoz a Kupát Cholimhoz, ahová tartozik. Ha nem, — felhívjuk a figyelmét, hogy máskor is jöjjön rákszőrő vizsgálatra. A világ sok más országában is bekapcsolódtak társadalmi erők a rákszőrő munka szervezésébe, akár csak nálunk.

— A ligára gondol?

— Igen, a Rák ellenes ligára, amelynek évtizedek óta munkatársa vagyok. De a Beregszászról elszármazottak szervezetére is. Most, az intézet felavatásakor összegyűltünk — magam is Beregszászról származom —, néhány földi külföldről is eljött —, s örültünk egymásnak. De első sorban azért voltunk boldogok, mert nyilvánvalóvá vált, hogy ez az intézmény példamutató lételemény. Mi, beregszászi zsidók mindig büszkéek leszünk az eredményeire. Személy szerint boldog vagyok, hogy ott voltam a kezdeményezésnél és vállaltam az intézet igazgatását.

BENEDEK PÁL

★ A clevelandi szimfonikus zenekar vezetője, Loein Maazel, a Német Szövetségi Köztársaság Erdemérem I. fokozat kitüntetését nyerte el. Ezzel a kitüntetéssel — utólag — ismerték el munkásságát, melyet az ország kulturális életében fejtett ki. — 1965-től 1971-ig felelős vezetője volt a rádió szimfonikus zenekarnak. 1977 év tavaszán fog ismét a berlini filharmonikus zenekar élén szerepelni.

TEL-AVIV

Hirdetések:
Sáchár, Sapira 13, tel. 662-453
8 után tel.: 84267 — 25345.

Előfizetés — hirdetés
Rech. Hárákevet 52.
Tel. 30011
Postabank: 4044446

HAIFA

ERDŐS BELA
Előfizetés — hirdetés
délután 4-6, KAFÉ NAVA.
JERUSALEM
tel. 22 28 61,
napközben tel.: 71 56 51

ERIC KNIGHT

LÉGY HÚ MAGADHOZ

REGÉNY

36.

— Igen. És tudja mit? Ezért szeretem magukat. Vegyünk csak egy taljánt vagy egy hollandust. Nem bíznék jobban bennük, mint abban, hogy elefántot kölykedez, és nem adnám oda nekik még a koszt sem az ingemről... De maguk, angolok, maguk mindig megnevetettek.

— Megnevetettük?

Lachran széles kézmozdulatot tett. Prentiss ránézett az öreg mosolygó arcra, és egyszerre úgy érezte magát, mintha iskolás gyerek lenne.

— Ebédeljünk, és most csak azzal törődjék — mondta Lachran. — Majd én szólok magának, hogy mikor vegyük elő a hivatalos ügyeket. Mit szól ehhez?

— Rendben — mosolygott Prentiss.

— Kötő. Hol a fenében van ez a... Hé! Maurice!

— Itt vagyok, uram!

Nyugodt léptekkel jött oda az ajtóból a pincér. Prentiss elütte magától azt a sajátos lelki-furdalást, amely mindeddig eltöltötte, hogy — mig Anglia háborúzik — ő bármit is élvezzen Amerikában, és elégedetten nekilátott a jó ebédnek. Kötőnek talála az együtt főtt hal- és husélt, és finom volt a pisztráng is.

Lachran jókedvűen fecsegett, Prentiss kellemes érzéssel hallgatta.

— Ezekben a hegyekben mindenféle pisztrángot megtalál — mondta Lachran. — Ha szeret horgászni...

— Bárcsak lenne időm.

— Nos, ha akarja...

Lachran egy ideig szótlanul nézte a hegyeket. Aztán bólintott, s arrafelé intett a kezével.

— Tudja-e — mondta —, fiatal koromban szelvényben-hosszban bebarágtam ezeket az istenverte hegyeket... És közben eleget korgott a hasam az ürességtől.

— Igen?

— Ühüm. Nézze, látja azt a csucst? Ott, messze a nyergen túl? — Prentiss arrafelé nézett a kristálytisza levegőn át, amerre a másik ujjá mutatott a kékes messzeségben.

— Ott volt szakácsnő az anyám egy favágó telepen.

— Igen.

Lachran kis szünetet tartott, Prentiss sem szólt semmit. Az öregember gondolatai valahol messze kalandoztak. Aztán megszólalt újra.

— És ő volt az egyetlen nő kétszázötven mérföldes körzetben. Tanítónő volt Kansasban, aztán eljött ide, hogy hozzámenjen valakihez. Összeházasodtak, de a férjét egy év múlva elvitte a tüdőbaj. Ő azonban nem hagyta el magát, és nem is ment vissza. Nekivágott, isten nevében, munkát keresni. Akkor kezdték odafenn a favágást, odament ő is szakácsnőnek.

— De hát az nem egy magafaita hölgynek való hely — mondta neki a főnök. Ő meg csak azt mondta: — Munkára van szükségem. — Mire a főnök: — Csak azért szólok, mert az a sok férfi ott... Komisz egy társaság. — Adjon nekem egy sátrat — mondta az anyám —, s egy perccig se lesz semmi bajom a munkásokkal. — És bizisten nem is volt. Semmi a két esztendő alatt, amit odafenn töltött. Később mondogatta is, hogy akkoriban egy kissé már aggasztotta is a dolog. Mert hogy nem volt biztos benne, vajon a favágók velük született lovagiasságnak köszönheti-e a dolgot, vagy pedig ő volt olyan esetlen, hogy senki sem kapott gusztust kikezdeni vele. De persze, ez csak tréfa.

Akkor aztán megismerkedett odafenn az apámmal. Fát szállított a hegyekből. Harmincéves kora előtt már vagyont épített egy ször, és el is vesztette megint. Akkor vesztette el, amikor aranyra bukkanak odafenn. Erre visszatért a favágóhoz, a bányáknak kezdett szállítani. Abban az időben még nem volt acél, fát használtak az aláducoláshoz. Másodszor is vagyont szerzett, de negyvenéves korában megint elvesztette. Két vagyont vesztett el negyvenéves koráig. Másodszor a vasuton ment tönkre. Mire én tizenhét éves lettem, tökéletesen le voltunk égve. Egy kunyhóban laktunk, pontosan ott, ahol most a hegyre vezető sugárút halad. És mire huszéves lettem,

visszacsereztem a fél vagyont. Vissza én! Én meg azok közül készítettem ki egy párat. Istenemre, megtanítottam néhányukat kesztyűbe dudálni, amíg fel dolgoztam magam!

Lachran bólogatott, mintha elszunyadt volna. Prentiss úgy érezte, hogy egy percre minden megvilágosodott az agyában. Mintha egy röpke pillanatra keresztüllátott volna e ragyogó napfényben fürdő vidéki klub bántó kulisszáin, és megpillantott volna az öregember társulásának, beszédmódjának és modorának amerikai fátyla mögött valamit, ami lényegbevágóan, valóságosan és igazán amerikai. Habár nem is tudta, hogy mi az „igazán amerikai”. Csak volt itt valami olyan... olyan nem angol utánzat... Valami, ami nagyon különbözött az angoltól. Érdekes, gondolta, hogy sokkal jobban szereti és megérti az amerikaiakat, amikor ilyen „különlegesen” amerikaiak, mint amikor jobbára csak az angolok gyenge utánzatai.

Tünődve nézte az öregembert. Az arca kemény volt, csaknem kegyetlen. Fakult bőrt mely barázdák szántották, bizonyára a nehéz élettől és a sok ivástól. Szeme alatt tászkák lógtak, vastag szálú sörteheja acélszurkóba játszott. Es volt az egész emberben mégis valami elkötelező, valójában csaknem gyerekes vonás.

Prentiss felnézett a két hegyre, túl a pólópályán, melyet mesterségesnek látszó fák szegélyeztek.

— Milyen volt itt a régi időkben? — kérdezte.

Lachran ránézett. Aztán valamiféle torz mosolyra húzódott a szája. Széles kézmozdulattal a hegyekre mutatott.

— Itt volt előtünk az egész istenverte ország — mondta. — Az egész istenverte ország...

Elhallgatott, mintha ezzel mindent megmagyarázott volna.

— Igen? — kérdezte Prentiss, növekvő makacssággal.

Lachran megütödé pillantott rá.

— Nos — mondta türelmetlenül —, ezzel mindent megmondtam. Milliók! Milliók voltak itt mindenütt, és csak az emberükre vártak... Emberükre, akik elég ügyesek és bátrak, hogy odamenjenek, és felszedjék a kincset. És az ember annyit szerzett, amennyit csak akart...

Lachran ismét bólogatni kezdett lassan.

— ... De csak annyit tartott belőle, amennyire a tehetségéből futotta. Igen, az ember annyit szerzett, amennyit akart, de csak annyi maradt neki, amennyit meg tudott tartani. Ilyen volt itt az élet.

— És maga meg tudta tartani, ugye?

— Meg bizony. És kikészítettem néhány csibészt, aki hozzá akart nyulni.

— Az aranyásásnál?

— Mindenütt. Akkoriban mindenben pénz volt, ha az ember elég kemény tudott lenni. És én kemény voltam. Nézen csak arra! Emlékszem, azon a hegygerincen át jöttem egy szép napon, és ott várt rám négy fickó. Tudtam, hogy nem futhatok el, tovább kellett mennem feléjük. Huszonkét éves voltam akkor mindössze. Odáálltam az orruk elé és azt mondtam: — Mi az ördögöt akartok?

— Azok meg azt felelték: — Ide figyelj, Lachran! Nem tetszik nekünk, hogy te odafönn csatornát ásol. A vízre nekünk van szükségünk! — És ott ültek a nyeregben, kezük a pisztolyon. Én meg csak azt mondtam: — Pusztuljatok innét, mielőtt agyonverlek benneteket! — Ugy néztek rám, mint akik azt hiszik, hogy megőrültem. Azt mondta az egyik: — Nem is tudom, Lachran, hogy mi vagy te. Bolond vagy egyszerűen csak vakmerő? — De én meg se moccantam a nyeregben, kezemet a kápn tartottam, úgy szóltam rájuk: — Találjátok ki. De gyorsan! — Erre megfordultak és elkörtádk.

Az öregember nevetett, és Prentissre nézett.

— Gondolom, kitalálták, hogy vakmerő vagyok, mi?

— Azt meghiszem — felelt Prentiss. — Négyen voltak, és fegyveresen.

Lachran nevetett.

(Folytatjuk)

VITA מרכוז וציוד במ"מ

MÉRUC B.M., ipari negyed, Kirját-Bialik, POB. 7175
Haifa, tel. 731291

Haifa és az északi körzet lakosai, új olék és vátikok,
meghívjuk önöket hozzánk:
„MÉRUC” — az északi körzet legmodernebb és legfokéletebb autóközpontja — „Ford” képviselő.
„Méruc”-nál a „Ford”

»ESCORT« ÉS »CORTINA« 1977

autók állandó kiállítása és árusítása. Most már kapható nálunk az „Escort”-on kívül az importált „Cortina” is, izraeli fontért. Továbbá a „Méruc”-nál nagy választékban „Ford” kereskedelmi és tranzit autók és jeep-ek.
„Méruc”-nál óriási garázs, amely egy fedél alatt végzi az összes „Ford” járművek számára szükséges szolgáltatásokat, javításokat, villanyserelést, bádóg munkákat, festést — alkatrészek, felszerelések és megbízható service — nálunk.

„FORD”
ALKÉPVISELET

Jöjjen el „Méruc”-hoz és megelégedetten távozik חג שמח

MÉRUC B.M.
KIRJÁT-BIALIK, IPARI NEGYED, TEL. 731291-2

BRUCKSTEIN LAJOS:

JÁKOV MÁGID SORSA

A szép időben poros, esős időben latyakos félreeső utcácskában, nem messze a városvegi vasuti sorompótól, állott a „Tiferet Israel” nevezetű imaház, ami annyit jelent, hogy „Izrael ékessége”.

Őszintén szólva, e kis zsinagóga külső képe ugyancsak ellentmondott a nevének. Szerényen is szerényebb, földszintes házikó volt, pírvara se, mi sem különböztette meg a külvárosi utcácska többi családi házatól. A ház előtt ugyancsak korhadt deszkakerítéssel körülvett udvar, abban néhány gyümölcsfa: vagy négy vadszilvafa, egy tengődő almafa és egy szép, hatalmas, dulsombu-sármayvető díófa.

A ház három helyszégből állott, mindenkül közzvetlenül az udvartól nyílt. Középsőt a tulajdonképpeni zsinagóga, hosszú, négyzetű terem, keleti falán a szépen fehérre mázolt frígysekre nével, melyben a Tóra-tekeréseket őrizték; a frígysekre nével piros bársonyfüggöny takarta, aranyszállal kihímzett felirással: „Ze harochet...” A szép kárpit a „Tiferet Israel” hitközség saját tulajdona volt... A helyiség közepén állott a „Bölemer”, tulajdonképpen rézsutos lapu asztal, amely ki sem emelkedett — persze csak fizikai értelemben nem — a körökörül álló, festetlen, patinás, kortól megpredézett padok és fiókos asztalok közül, ahol a hívek ültek. Hátul egy sarokban pedig asztal állott, amely körül esténként tanultak. s olykor késő éjszakáig el-elvitatkoztak szombatonként pedig itt fogyasztották a „harmadik étkezést”, hol diót, hol herinet kalácsal eddégelve, böles beszédekkel s dalok dudolásával kísérve, olykor-olykor meg is öntözve, józan önmegtartóztatással persze, egy-egy kispohár tüzés szilvapálinkával.

A zsinagóga e nagy terme mellett jobbfelől kisebb szoba nyílt, amolyan előszoba-féle, ahol az ajtó mellett sarokban faláltak a hívek a viaszvedret s egy kézműs kánnát: körös-körül durván ácsolt, vénséges padok állottak, amelyekre a bűnhöcsés napján azokat a halottak emlékére gyújtott gyertyákat helyezték el, amelyeknek már nem jutott hely a zsinagógában. S miközben odaát, az imaházban, a harisnyás, höjtől megviselt férfiak imádkoztak, hol némán, hol fennszóval, hol elnyújtott-panaszosan, s három ízben ereszkedtek térdre, ökölrel verve a mellüket, így kérve megbocsátást minden valóságos vagy képzelt bűnükért — itt a kis oldal-szobában, az emlékezés száz apró fénye lohogott csendben, a gyertyák megolvadtak és megörbültek, estefelé pedig kimerült kőnyutak, mint egykor az eltávozottak lelke...

A ház harmadik, baloldali helyiségében az asszonyok imádkoztak: ezt a zsinagógától tőlefele választotta el, melvét csak fent, a mennyezet alatt törtek meg keskeny, áttetsző fül-függönyöcskével takart keskeny ablakok.

Mivel igazolta hát mégis a szép nevet ez a kicsiny imaház? Ugyan ki tudhatná! Talán azokkal az imákkal és dalokkal, amelyek hol szomorúan, hol vígan szálltak innen énekek, reggel, este, napról-napra? Talán a telt, szívet gyönyörködtető hangu kántorokkal, akiket a község ünnepekre alkalmazott, megfélelkező a ta karékosaságról is? Avagy talán a tudós prédikátorokkal és mágidokkal, vándor mesemondókkal s azokkal a kóbor utasokkal, akik hébe-hóba beállítottak, hogy előadást tartsanak a községnek, s akiket aztán a hívek magukkal vittek kis házaikba, ahol számukra is akadt egy teríték meg egy fekhely, amelyen kinyújtóztatották fáradt csontjaikat? Vagy talán a város hét utcájának tömérdek gyerekével, akiket itt neveltek, oktatgattak?

Mert hozzá kell fűzni, hogy e szerény házikó a hét munkanapján, azokban az órákban, amikor nem imádkoztak, s nem étek a gyertyák, két iskolának nyújtott szállást: egy hébernek a kisgyermekek számára, a jobbfelüli szobácskában, ahol Mojsze-rebe taníttatta a kicsiket az álef-bét kitalálzására, szülőknök irandó kurtalevelek megfogalmazására, majd egy kis chumes-rásira, vagyis Mózes öt könyvére Rási velős kommentárjaival — mind ezektől a kis nebulók átfeljöttek a másik iskolába, vagyis a baloldali szobába (ahol szombat-és ünnepeként a nők imádkoztak), hogy most már egy másik mestertől, a Csárder-rebenél tanuljanak Talmudot, gemárá-t és toszáfotot.

Ritkán különbözik ennivre egymástól két ember, mint ez a két tanító.

Reb-Mojsze Lájesz, a kisgyermekoktatója, akit mindközönösen csak Mojsze-rebenek hívtak mindenki, zömök, tömzsi ember volt, puffadt arcát elborította ápolatlan, fekete kórszakáll. A kezében örökösen vészott suhogtatott, azzal vergette a nebulók körülülte hosszú asztal, de ez el inkább a legyeket ijesztette meg, semmint a gyerekeket. Az ő módszere az ismétlésből állott: felolvasta a könyv egy-néhány sorát, aztán elküldte magát: „Cházerolni!”, vagyis: ismételjétek! — s a gyerekek monoton kórusban ismételték, hogy „kumec-álef-u-u-u”, és kumec-bét-hu-bu-u-u...” Avagy pedig: „bö resit — kez-

detben, bár — teremtettek, Elokim—Isten, et hásamájim— az eget, vöet háárec— és a földet!” A gyermekek eleinte jól szórakoztak ezzel, jókedvvel, elevenen ismételték, a tanító meg elégedetten hallgatta őket, nagy, erős fogaival a mogyorófa, — egyik végét rágesálva. De aztán, mint-ha elringatta volna a gyermekek kórusa, szájában még mindig a vesszővel, el-el szundított, a gyermekek pedig, látván, hogy a mester szundikál, halkabba fogták a hangjukat, az ismételtetés lassudni kezdett, majd teljesen elapadt. De a csend egyszeribe felriasztotta Mojsze rebe: dühösen vágott a vesszővel az asztalra s elküldte magát: „Ismételni! Ismételni!” és a kórus megint rákezdett. Így ment ez napról-napra, naponta tíz órán át.

Mojsze rebe könyökben kikopott cájg öltönyt viselt, igen keves fehérségű vastag vászninget, nyakkendő nélkül, az ing gallérját egy cernagomb fogta össze. Kalapja kerek volt és zsiros, ő maga pedig örökkön álmos és törődött volt: pillálatlan szemhéja vörös és minduntalan le-letakarta apró, fekete, hunyorgó szemét.

Mojsze rebe családja valahol egy máramarosi faluban élt. Rónaszéken vagy Alsó-, esetleg Felső-, talán éppen Közép-Víson; az igazság az, hogy senki sem tudta merre lakik a felesége a gyerekekkel, azt sem sejtette senki, hány gyereke lehet, ő maga meg ritkán ment haza, hogy megtakarítsa a fuvar árát, „napokat evett” a gyermekek szüleinél, s majd minden megkeresett krajcárt hazaküldött — így sem igen volt elegendő —, s ott élte le életét a chéder szobácskájában, nappal az asztalfőn ülve, a két hosszú padon heringenként szorongó nebulókkal, éjszaka meg öszetette a két hosszú padot, rájuk terített egy szalmazsákot meg egy kopott pokrócot és egy elgyötört kispárnát — így aludta végig az éjszakát. Az ágynevet napközben egy sötét kis benyilóban tartotta a létra alatt, ami a zsinagóga padlására vezetett: a padlás teli volt szakadozott imakönyvekkel és szent könyvek tépelt lapjaival.

Csárder rebe egész másféle ember volt. Személyi iratai szerint Joszéf Herskovitsnak hívták, de ki-ki Csárder rebenek nevezte, mert Jána község csárdatelepéről való volt, ott élt a családja is, felesége és három leánya. Vasárnap reggelenként jó három kilométernyit gyalogolt a Tiferet Israel zsinagógáig, s esténként is gyalogszerrrel tért haza. Magas, sovány férfi volt, csontosarcu, kissé kiálló pofacsontokkal, zöldb, élénk szeme alatt, veres-szőke haját rövidre nviratta, négyzögletes göndör és ápolt szakállja pedig a régi domborművek asszir királyaira emlékeztetett. Tiszán, gondosan öltözködött, fehér vagy színes ingéhez hozzáállt nyakkendő-t kötött, kiskabátját sűrűn keféltette, s szép időben vasalt hajtásu hosszunadrágot, esős őszi- és télen pedig visszabukós sportnadrágot hordott, tükörfényesre vikszelt csizmában.

Az ő oktatási módszere egész másfajta volt, mint a Mojsze rebeé. Nem sokat ismételtette a gyerekeket, hanem türelmetlenül egyre újabb dolgokra tanította őket, szeretett magyarázgatni, fejtegetni, a szavak egyre újabb értelmét kutatni, egyszóval öröme telt a tanításban, de talán még nagyobb öröme abban, ha ő maga tanulhatott másoktól, bárkítől és akármít. Még azt sem restellte, amikor tulajdon tanítványaiktól tanult valamit. Chéderjében, ahol nagyobbaeska fiukat oktatgatót a gemárára, akadtak olyan tanítványok is, akik délelőtnöként liceumba jártak s csak délutánoként öhozzá, ezekkel örömmel elbeszélgetett történelmi vagy földrajzi kérdésekről. Kivált a távoli, egzotikus országok érdekelték szenvedélyesen, de ugyanígy a vegytan és a fizika, az állattan, bölcsészlet és csillagászatban is. Terhes családja volt, felesége és három leánya, akik már igencsak kíváncsok voltak a főköttő alá, ami nem tréfadolog, őt mégis elragadtatta olykor-olykor tudomány iránti szenvedélye. Valósággal szájtától vonva el a pénzt, megvett egy hiányos, ócska Meyers lexikont, és kevés szabadidejében egyre-másra olvasgatót belőle mindenfélét, mert a világon minden érdekelt.

Mojsze melámedet nem érdekelte az égitestek körforgása, sem a földi élőlények, sem a földalatti férgek, de még a lexikonban ábrázolt óriás boabab-fák, vagy csipkéslevelű páfrányok sem, egyáltalán semmi. Tanítgatót a rejtett értelmű könyvekben, de nem kutatta a rejtelmek titkát. Becsülettel, szóról-szóra fordította le a szöveget: „Vájdáber — és szólt, Mojsze — Mojsze, el bné Jisráel — Izráel flai-hoz...” de meg sem kísérelte, hogy a sorok között, vagy éppen mögöttük olvasson ki valamit. Olyan volt, mint valami sűrűbundás medve, mintha mindig téli ál-mát aludta volna. Az életet annak vette, ami, nem kutatta a hogyan-ját. Csak élt,

jobban mondva vegetált, anélkül, hogy akár a nagy, akár a kis problémákat fezegette volna, vagy hogy feleletet keresett volna rájuk. Annyit tudott, hogy ennie és aludnia kell. Annyit tudott, hogy a pénzeszkéjét haza kell küldenie a faluba, hogy ellássa feleségét és gyermekeit. Nem kereste a dolgok és események látható vagy sejtethető kapcsolatait, egyszóval csupa lemondás volt, anélkül, hogy tudta volna, mi is ez. Ezzel szemben, a csárdai rebe féktelenül kíváncsi, kutató elme volt, akinek hiába volt bizonytalan a mindennapi kenyere, mégis örökkön az élet, a világ, az egész világgyetem igaz értelmét kereste-kutatta.

A „Tiferet Israel” zsinagógába olykor ismertebb mágidok, prédikátorok és vándor mesemondók érkeztek távolról, ismeretlen helyszégekbe, s olyankor a Csárder rebe ott lebzelt körülöttük, megpróbált velük szóba eszkeskedni, megtudni valami újat a városokról, ahonnan jöttek s ahová tartanak, a korról, melyben velük él, vagy az ódon könyvek valamelyik szakaszának egy-egy újabb értelmezéséről.

Az egyik ilyen szónok különösen felkavarta a kis zsinagóga hívőinek a lelkét. Mintha mindegyikük szívét a tenyerére vette volna, ide-oda forgatva, hogy megmutassa az embernek, mily jók is ők, és Isten őrizz, milyen rosszak lehetnek... Reb Jákov Mágid, mert így hívták a szónokot, nagyon magas és nagyon sovány volt, sapadt arca hosszukás, ritkás fekete szakállja még meg is nyújtotta, hosszú vékony orra és nagy, fekete, csillogó szeme volt, amit átlátszóan kék karikák vettek körül; hosszú kaptán viselt, nyakban begombolt, nyakkendőfőlen fehér inget és fekete bársony kerek kalapot. Amikor hal-kan, zümmögőn, monoton hangon előadásába fogott, ki sem sejtette, milyen villámlás és mennydörgés következik majd, s hogyan sűt ki derűsen a nap a beszéd végén. Egyetlenegy verset választott ki Dávid zsoltaírából, megmagyarázta a szavak értelmét, aztán szótágakra bontotta fel a szavakat, a szótágakat meg betűkre, így hámozva ki új, mély, sohanemhallott ér-

telmüket... „Ze dor dorsáv” — azoknak sarja ez a nemzedék, kezdte szeliden, akik keresik Őt és elindulnak Feléje... Az emberek szive pedig melegséggel és büszkséggel, megmagyarázhatatlan egyszerű jó-sággal és vidámsággal telt meg. Ugy érezték, hogy fekete, csillogó, jószágos szemével a mágid egyenesen őket nézi s örökl beszél... Kisvártatva a szónok hangját harag töltötte el és hirtelen, mintha a sakter éles késével vágta volna kettébe a szót: „Ze dor dor sáv! Dor sáv, dor sáv!” — hamis, álszent, gógós nemzedék volt ez! — dörögte. Hangja egy pillanatra a legvegőben lebegett, súlyos, nyomasztó hallgatással. A hallgatók megszegeylenül horgaszották le a fejüket... Utána mintha elszállt volna a haragja, hangjával visszavet a szelidség s a meleg megbocsátó szeretet, azok iránt, akik az igazság, jámborság szavaira figyelnek...

Olyan volt ez, akár tűzdobáló zsonglőr játéka, de nem afféle hideg tűzijáték: amikor ő szavak fátylát hajította el, kaptá el s hajította fel újra, azok valóságos tüzek voltak, perzseltek és világítottak. S miután beszélt álló órán, vagy kettőn, vagy ki tudja hányon át, s a nép elhagyta a zsinagógát, hallgatagon, gondolatlanba mélyedve tartottak hazafelé, úgy érezvén, hogy jobbak lettek, megbékéltek a hétköznapi élet szürkeségével, szinte büszkék az alázatosságunkban, erősek a gyengeségükben, gazdagok a szegénységükben... Történt pedig ez egy szombat reggel, ugyanaznap déltánján pedig Jákov Mágid az imaház legtávolabb eső sarkában üldögélt, egy könyv tanulmányozásába merülten. Üres volt a zsinagóga, tüköletes a csend, egy légy zümmögése sem hallatszott, pedig nyár derekán voltak, amikor nyüzsgő a szárnyas aprónép. De most mintha még a legyek sem merték volna zavarni ezt a szóbüvész, aki úgy elvarázsolta a hallgatóságát.

De nem merete őt megzavarni Csárder rebe sem, noha máskor, más előadókhoz minden bátorlansága ellenére is kelő tisztelettel odalépett volna. „Sálom álechemmel” üdvözölte volna és szóba is

ereszkedett volna vele. De Jákov Mágidhoz csak valami ürüggyel mert közelíteni, akkor sem egymagában. Átment hát előbb reb Mojsze szobácskájába. Ott találta a hosszú asztal fejeinél, karjára hajtott fejével, mély hortogó álomban a meleg nyári délutánon. Inggallérát kibombolta, dőlt belőle a forró izzadság párája.

Felkeltette. Mojsze felemelte borzas szakállától elborított fejét és felnyitotta vörös, pillálatlan szemhéját:

— Mi az? Mi történt? — kérdezte kábán.

— Hogy bírsz itt aludni, amikor ilyen vendégünk van? Tápáskodj fel, ember, hadd halljunk pár jó szót.

Mojsze követte, még mindig felalomban, csak annyit motyogott, hogy „Jó, jó, szép szó”.

Beléptek a zsinagógába. Ugy tűnt, hogy az idegent csöppet sem lepi meg a jöttük. Hellyel kínálta őket a padon. A két rabbi elhelyezkedett, s a Csárder rebe elképedve tapasztalta, hogy egyszeribe elszállott minden izgalma és tartózkodása. Közérlől a mágid is úgy festett, mint mindenki más, karikás fekete szeme, mint minden más kóborló, fáradt emberé, ritkás fekete szakállja sem különbözött a másokétól: jobborcáján Csárder mogyorónyi anyajegyvet fedezett fel. Valóban, mi sem látszott ezen a férfian a szombat reggeli prédikátor varázslatosságából. Mi több, reb Jákov Mágid szinte féltékenk tűnt, amikor azt javasolta nekik, hogy olvassák vele együtt az előtte nyitottan heverő könyvet, az Ávot traktátusát:

— „Rábbi Cádok ezt mondotta: Ne készíts a Tanból koronát fejed díszül, hivalkodásra, sem szerszámot, hogy ásnál vele...”

— Ezt itt nem nagyon értem, szakította félbe a csárdai tanító, ezt a kérdést sokszor feltettem magamnak, s nem lettem rá választ... Mit akar ezzel rabbi Cádok mondani? Hogy ne készítsünk a Tanból szerszámot, ne ássunk vele. Vagyis, hogy ne éljünk meg belőle, ne általa szerezzük meg mindennapi kenyérünket? De hogy értjük ezt? Az ember tanuljon, de másokat ne tanítson? Ott legyen a Tan, de sehol a tanító?... De hiszen nekem, meg reb Mojszenak is meg kell élnünk valamiből! Még a mágid is...

Itt hirtelen, nagy zavarban megtorpant. Nem ment-e tulmesszire, egy kalap alá véve a mágidot önmagával? De Jákov Má-

(Folytatás a 6-ik oldalon)

Jeruzsálem, Jom Háácmáut 5737

AZ UJ KELET OLVASÓINAK SÁLOMMAL,

Holnap tölti be államunk 29-ik évét. Ez idő alatt felépült az állam, megalakult a Kneszet, kormányok létesültek és megszületett a hadsereg. Az állam sok olét fogadott be, őt háborút élt meg és ezzel párhuzamosan nőtt és erősödött.

A 29 éves léte alatt az államot ugyanaz az apparátus és ugyanaz a párt irányította. Nincs szükség arra, hogy részletezzem, milyen helyzetbe jutottunk gazdasági téren (száguldó infláció, négy sztrájk hetenként), társadalmi téren (szakadék a gazdag és a szegény, szakadék a törzsek között, kivándorlás) a polgári élet terén (sikkasztások, a pártok túlzott pénzelése a község terhére és felesleges bürokrácia).

Az én szememben ezek a legsúlyosabb problémáink és ezek mindennél jobban veszélyeztetik létünket. Nem kell megmagyaráznom Önnek azt sem, hogy azért jutottunk ilyen helyzetbe, mert ugyanaz az apparátus és ugyanaz a párt kormányoz az állam létezése óta, sőt még azelőttől. A túlságosan hosszú uralom korrumpál, ez köztudott folyamat a népek történelmében.

Rögtön a jom-kipur-i háború és a legutóbbi választások után sokan felismerték, az országban, hogy a nagy pártok túl sokat foglalkoznak saját politikájukkal, ragaszkodnak a pozíciókhoz, vagyont gyűjtenek, gazdasági botránnyokba keverednek és túl keveset törődnek az ország és a polgár jólétével. Sokan kívánják a változást. Ezért, emberfeletti erőfeszítéssel, együttműködéssel és sok ezer polgár önkéntes mukavállalásával megalakult a demokrata változás mozgalma (DÁS) — új, nagy mozgalom, amelynek az az erős akarata, hogy elhozza az áhított változást.

Nem akarunk 30 éven keresztül kormányon maradni, nem érdekel bennünket a vagyongyűjtés és olyan vállalatok létesítése, ami a párt és embereinek a tulajdona. Lényegében az a célunk, hogy olyan politikát vezessünk be, amely feljavitja mindennapi életünket, amely csökkenti a társadalmi különbségeket, talpra állítja a mezőgazdaságot, feljavitja a munkamorált és megtanítja a polgárokat a törvény tiszteletére, beleértve a vezetőket is. Célunk, hogy olyan állammá változtassuk Izráelt, amelyben kelles az élet, amelybe sokan vándorolnak be és kevesen távoznak belőle.

Mindnyájunknak kívánunk vidám függetlenségi ünnepet és nagyon remélem, hogy Önnel együtt meg tudjuk valósítani célunkat és jobb Izráellel köszöntjük Izráel fennállásának 30. évét.

Üdvözlettel

Yigael Jadin

JIGÁEL JADIN

(Folytatás az 5-ik oldalról)

gid csöndesen felelt:
— Hát igen, itt valami nem világos... itt ellentmondás van...
Majd pár pernyi hallgatás után megkérdezte:

— Mondja, reb Jozsef, gondolt valaha is vagyonszerzésre?
A csáder rebéből kitért a nevetés:
— Már mint abból a tanítói mesterségből!

A mágid komoly képpel folytatta:
— Voltak egyéb foglalkozásai is?
— Hogyne, kezdetben kereskedő voltam. De sehogysem ment. Amikor almával foglalkoztam, tönkrement a termés, amikor átérttem a heringekre, a bordóknak a legkezelebb és legszótobb heringeket találtam... Több volt a só, mint a hering... Ugyel-hajjal, csak ráfízetés árán sikerült tudnom rajtuk...

Kacagtak mind a ketten. Utána az idegen Mojsze rebehez fordult:
— Hát maga, reb Mojsze, mivel foglalkozt azelőtt?

— En elejétől fogva melámed voltam, kisgyerekek tanítója. Édesapám is az volt, még a nagyapám is. Igazság szerint foltozósabok is... Magam is megtanultam tőlük a mesterséget. Dehát, tudja hogy van az, a teherős ember nem adja oda foltozni a ruháját, a szegény ember meg maga foltozza... Ugy hogy valójában mindvégig tanítóból éltem...

Mély csönd ereszkedett a zsinagógára. Az idegen gondolataiba merült, pillantása a könyvre mered, de nem-igen látta a betűit.

Csak nagyvokára merre megtörni a csendet a Csáder rebe:

— Nem kaptam még választ... már ami rabbi Cádokot illeti...

— Hüm, hát arra nehez válaszolni, valottia be lemondón Jákóv Mágid... Nem mindenre van felelet... Lehet, hogy itt arról van szó, minek jár elsőbbség: Másoktat tanítani, hogy megéljünk, vagy azért élni, hogy tanuljunk? Dehát látom, megint csak kérdeztem, nem választottam... Tudjátok mit? Elmesélnék ehelyett valamit!

Kurta szünetet tartott, félkézelt végiesmitotta szalás, fekete szakállát, aztán belekezdte:

— Mesélik, hogy kétszázvalamennyi évvel ezelőtt, amikor a nagy, szerény és bölcs rabbi Izráel Báál-Sém-Tov ugy érezte, hogy veszendő világunkon bejár utia végéhez közeledik, kezdte felszámolni az örökséjét a tanítványai között. Hogy miféle örökséget? Hát hiszen földjei nem voltak, erdei, legelői sem, nyárai, esordái sehol, háza sem volt, aranyokkal teli zsákja sem. Mit osztogatott hát? Felszámolta a mamarosói Kárpátok hegyei és völgyei között, még azokon túl is, a Tisza, Iza és Visó völgyeinek falvaiban, tanváin, Borsától Koszovig... Az egyiket például, reb Beert mezericsi rabbiává tette, a másikat, reb Mojszet, Kutovon helyezte el, Koszovon a harmadikat, reb Nachmann, a mamarosói Borsába pedig reb Koblit küldte, s így sorra mind. De volt a tanítványai között egy, a Jákóv nevezetű, akihez nagyon ragaszkodott. Szegény, szerény legény volt ez, mindig az asztal végéhez ült, s utolsóként kullogott a tanítványok seregében is, akik Báál-Sém Tovot minden útjára elkísérték. Nagyon sokra becsülte, de fájdalom, nem adhatott neki állandó munkahelyet, lelkipásztori tisztet. Mert reb Jákóv kissé gyenge volt a hátáchában és a pillpulban, vagyis a törvényekben és a vitákban, s nem-igen igazodott el a vallási előírások között sem. Ezzel szemben gyönyörűen tudott mesélni... A Báál-Sém-Tov sokat, nagyon sokat tépelődött ezen, majd egy szép napon, épp egy napnál azelőtt, hogy itthagya volna ezt az árnyékvilágot, magához hívatta és így szólt hozzá: „Te, reb Jákóv, követél engem minden utamon, sokat láttál, sokat hallottál, te mágid leszel, helyről-helyre fogsz vándorolni, s el fogsz mesélni mindent, amit láttál és hallottál... S gazdag ember válik belőled...“ Jákóv megremegett. Helyről-helyre vándorolni, s az embernek se háza, se párna a feje alatt... Nem könnyű élet... Feldulta, megzavarta a dolgot. Hogyan válik ő gazdag emberré? Ugyan miből? Ebből a vándor-mesemondó életből... Nem értette, de megkérdezni sem merté Báál-Sém-Tovtól, nehogy azt higgye, hogy ő akár pillanatra is kételkedik a szavában... Ha rabbi Izráel Báál-Sém-Tov ezt mondotta, bizonyára tudta, miért mondotta. S miután utolsó földi útjára is elkísérték a nagy rabbit, majd meggyászolták három napon s három éjen át, Báál-Sém-Tov tanítványai birtokba vették az örökségüket. A törvényekben és vitákban jártas pásztorok a nyájait, a mezericsi és koszovi, borsai és vizsnici hívők seregét, minden hitköz-

JÁKÓV MÁGID SORSA

ség megkapta a maga bölcs rabbiát, akihez messze földről jöttek tanácsért és vigaszt. Jákóv viszont kezébe vette a vándorbotot, úgy járt faluról-falura, tanáról-tanárára, hogy elmesélje a népeknek a bölcs és szerény Báál-Sém-Tovval történeteket, hogyan tünt el olykor-olykor szombat vagy ünnep előestéjén, miközben a község várta őt a zsinagógában, de nélküle kellett imába fognia, mert ő késedelmeskedett: elment valahová, fel a magasba, ahová az embereknek még a gondolata sem bírta követni, hpgy pároszot kérjen, kenyerért könyörögjön egy rászorulóknak, vagy egészséget valamelyik nagybetegnek, olykor völegényt valamelyik szorgalmas leánynak, aki csak várakozott, de nem tudott róla senki... Az is megtörtént, hogy valamelyik gonosz törvény „gezere“ érvénytelenítéséért könyörgött: nem tett ő különbséget apró és nagy ügyek között, mert segíteni akart minden rászorulóknak. Ilyenkor a nagy Báál-Sém-Tov olyan helyen imádkozott, ahová az emberek még gondolatban sem követhették, imádkozott kitértán, bizony meg fenyegetőzött is, hogy addig a helyből nem mozdul, az imaházba vissza nem tér, bele se fognak majd a hívek a szombati vagy ünnepi imába, míg csak ő nyájának a jó hírt meg nem viheli... Hát mesélgette Jákóv ezeket a titkos utakat, de a közismerteket is, amelyeken résztvett maga is... Azt is, hogy esténként a „má-árv“ ima után a nagy rabbi sokszor kiszólt Alexejnek, a kocsinak, hogy fogja be gyorsan a lovat a szekér elé. A tanítványok aztán megtörték a szekér derekát, a Báál-Sém-Tov pedig felült a bakra Alexej mellé, aki megrántotta a gyeulát, cserdített egyet az ostaróval, de a Báál-Sém-Tov odaszólt neki, hogy erezse csak a gyeulót el, had poroszáljon a ló, amerre kedve tartja. S ment, ment a lovacska, olyan ösvényekre tért le, amelyekben ember alig járt, nagy ámulatára Alexej kocsinak, míg csak nem a ló magától meg nem állott egy fogadó vagy egy házikó előtt. S lám, éppen abban a házban kellett nagyon is a segítség, a jó szó, a betegségre ir... Jákóv, a mágid, igen szépen tudott mesélni, száz meg száz hasonló esetre emlékezett, s a népek elbájoaltan hallgatták, remények ébredtek a szívükben. Igen, igen, a haioik csak nem tart-hatnak a végtelenségig. Egyszer csak feltépi valaki az ő ajtáikat is és enyhítést hoz a szenvedéseikre... Jákóv szavai elvitték őket a gondolat soha nem sejtett, feneketlen mélységeibe, hogy azután felröptse őket a magasba, egyre feljebb, ahol még nem jártak soha... Mindezt a fizetség a hallgatók csillogó pillantása, kitérülő szive volt, előadás után pedig mindig jutott neki hely valamelyik szerény asztal mellett, fekhely és párna is, hogy megpihentesse törődött csontjait. Így élt egyik napról a másikra, meséivel járva a falvakat. Fialton kezdte, de már a haja őszbevegyült, mégis elégedetnek tünt vándor-mesemondói sorsával. Csak valahol a lelke legmélyén pislálott a remény, az előérzet, amelyet magamagának sem mert bevallani, de amit elhessegetni sem bírt. S miért is hessegetné el? Hiszen maga a nagy Báál-Sém-Tov mondotta neki: „S majd gazdag ember lesz belőled!“... Hogyan kell ezt érteni? Hogyan is lehetné másképp érteni, mint ahogy megmondattott?... Jákóv érezte, hogy valaminek még jönnie kell, valaminek még történnie kell...

Pár pillanatra elhallgatott a mágid. A „Tiferet Israel“ zsinagógára mély csönd ereszkedett. Várakozással teli zöld szemével feszülten nézte őt a Csáder rebe, megmoccan sem mert Mose rebe pedig, súlyos gömbölyű fejét oszlopnai vastag alkarjára fektetve, csak pislogott álmatagon. Az idegen kisvártatva folytatta:

— S ugy is történt, megvalósult Jákóv mágid előérzete. Egy szép napon, péntek reggel volt, elindult Szeesrelől Felsővisó felé, úgy számította, hogy délután érkezik oda, s még lesz ideje elmenni a mikvebe, megmártózni háromszor a medence vizében, s onnan menni a zsinagógába, hogy illő módon fogadja a szombatot. Szép, derűs téli nap volt, a föld hótakarója, mint ezernyi gyémánt csillogott a nap sugarában. Jákóvot elárasztotta az öröm. Maga sem tudta miért, talán azért, mert úgy cirogotta a nap, talán mert a hó oly meghittent csikorgott a talpa alatt, talán mert a dombok oly szépen fehérlettek és a fenyőágak oly elevenen zöldelltek ki a vékony hóréteg alól? Vagy talán egész egyszerűen csak azért, mert élt és láthatta e temérdek csodát? Ugyan ki tudhatná... Gyalogolt már vagy egy félórát, amikor egyszerre csak besötéült, sűrű, tintafekete felhők gyűltek össze az égen, heves szél indult s kavarta a hófelhőket, már az se látszott, hol a domb, hol a

völgy. Jákóv egyre nehezebben haladt, a szél az arcába csapta a hóport, a dűlöt pedig eltűnt, hol a domb, hol a völgy hajlatába vezetett. Jákóv megállt a havas domb töviben: mintha ég és föld között lebegett volna. S ekkor, az egyre vastagodó sötétségben, fényt pillantott meg. Egészen közelről, egy kis házikóból. Igen elcsodálkozott: Már számtalanszor megtette ezt az utat, de itt még nem látott házat sohasem. Elindult fényiránt. Különös, hogy eddig lépni is alig bírt, úgy küzdött a széllel és a kavargó hóval, mindenegyes lépés emberfeletti erőfeszítésbe került, most meg ment könnyedén, szinte röpitette a hátszél. Pár lépéssel odaért a fából rótt házikóhoz. A kilincshez nyúlt: az ajtó nyitva volt. Gyorsan belépett s behajította az ajtó maga mögött. Bent hatalmas tűzhelyen lobogott a tűz, mellette egy padon ülő ember melengette a két kezét. Ismerősnek tünt, csak nem emlékezett, merre látta. Vándorembert volt, akárcsak ő, szürkülő szakálu, fekete, kopott kafftánc, a fején széleskarimájú fekete kalap, válláról lelógott a vándortarisznya, botját a padhoz támasztotta. Mintha a férfi is ismerté volna őt, mert csöppet sem lepte meg Jákóv váratlan feltűnése, hanem oly természetes hangon fordult hozzá, mintha már rég várta volna a jöttét.

— Gyere, melegedj meg!

Jákóv mellé ült a padra s szétfárt ujjakkal a tűz fölé emelte a kezét. Így üldögélt egy ideig hallgatagon, míg csak Jákóv meg nem merde kérdezni:

— Honnan jön ide egy zsidó?

— Messziről, nagyon messziről — vágta rá a férfi csöndes mosollyal. Már várta a kérdést. — Delfelől jövök, a taljánok földjéről, van ott egy nagy, nagyon nagy város, Milánónak hívják. Mikor egyszer a hegyek túloldalán fekvő falvakban jártam, azt hallottam, hogy abban a nagy déli városban él egy gazdag, bőkezű ember, aki befogadja a vándorokat s örömmel, holdogyan vendégeli meg őket dus asztalánál, de legkivált azoknak örül, akik a Báál-Sém-Tovról tudnak neki mesélni. S valahány mesét csak mondának neki a nagy, bölcs rabbiórol, annyi aranyat fizet a mesemondónak. Mikor ezt meghallottam, én, aki annyi mesét tudok a Báál-Sém-Tovról, utnak eredtem arrafelé...

Szünetet tartott a vándor. Majd látva Jákóv bizonytalan pillantását, kutatgani kezdett a tarisznyájában, s a sok hógymag meg kenyérhéj közül egy aranypénzt ki-kotorván, felmutatta neki. Valóban, súlyos, csillogó érme volt, ilyet még Jákóv életében nem látott. Hosszan bámulta, megbűvölve a csillogása. Lám, ez az ember egyetlenegy mesét tudott a Báál-Sém-Tovról, én meg száznál is többet... S gazdag ember leszel... gazdag ember... gazdag ember... „Lázasan kezdett forogni Jákóv agya, észre sem vette, mikor tünt el a vándor s mikor ült el odakint a vihar. Derűs égről süttött le megint a nap, s ő ismét ott találta magát a dűlőuton, gyors menetben, a talpa alatt csikorgó havon. Azon a szombaton Vilsón nem mesélt senkinek semmit, de este, mielőtt az égen feltűnt az első három csillag, sietve indult el előbb Dragomirfalva, aztán Karácsonyfalva felé, átvágott Sziget városán is, így haladt nyugatra, pihenő nélkül hagyva maga mögött a falvakat s a városokat, s így, zsinagógák előcsarnokában hálván, ott étkézvén, ahol épp asztal mellé hívták, érkezett Pozsonyba, majd Bécsbe, aztán mindegyre dél felé, a taljánok országháza, Milánó nagyvárosába. Itt valóban könnyűszerrel meglelte a híres gazdag házat. Hatalmas épület, valóságos palota volt, ő lépni is alig mert az udvaron, a hóféhér márványlapokon, de a nagygazdag, mikor meghallotta, hogy megérkezett reb Jákóv mágid, a nagy Báál-Sém-Tov tanítványa, kitért karokkal sietett előbe, s ugy vendégezte meg és szállásolta el, mint valami királyt. Jákóv mágid egy pénteki napon érkezett, s már estére ünnepi díszbe öltözött a ház az ő tisztelőre. De nem csak a gazda meg népes családja készült meghallgatni: a ház ura vagy száz barátját is meghívta aznap estére, a város minden tekintélyes emberét, hogy ők is hallják a Báál-Sém-Tovról szóló meséket. Azután, mielőtt hazakerkeztek a nagy, szépséges zsinagógából, amelyhez fogható még életében nem látott, s mielőtt véget ért a lakoma, amelyet még életében nem evett, már fel is kérte őt a ház ura, fogna a mesébe. Mély, várakozásteljes csend támadt. A dusan öltözött férfiak, a drága selymekbe, bársonyokba burkolt, felmerhetetlen értékű ékszerekkel díszített asszonyok, mind rá függesztették szemüket. Jákóv megköszöri

egy párszor a torkát, összehuzta a szemöldökét, homlokát redőkre vont — s el-sápadt. Meg sem tudott szólalni. Egy, egyetlenegy mese sem jutott eszébe, a Báál-Sém-Tovval történt csodálatos események egyike sem. Mintha minden kirepült volna a fejéből, csak sötét ürt hagyva maga után. Erőletgette az emlékezetét, hogy legalább egy história jusson eszébe, hisz annyiszor mesélte már el mindet, hogy ha egyszer belefog, a többi már jón színté magától. De nem, üres volt az agya. Egy eset sem jutott eszébe... egyetlenegy sem. A némaság egyre kínosabb lett. Végülis halkán, szeliden, megszólalt a ház ura: „Bizonyára fáradt a hosszú utó-tól, reb Jákóv. Majd mesél nekünk holnap, ebéd után“. Másnap, a szombati ebéd után, megint összegyűltek a gazdák s vagy száz barátjuk. Jákóv meghallgatására. De most sem bírta kinyitni a száját. Most sem emlékezett egyetlenegy históriára sem. Ugyhogy a házigazda megint csak azt mondta kedvesen: „No majd a harmadik lakoma, a „sálesüdes“ után...“ De amikor este, a harmadik lakoma végeztével ismét körülültek az asztal a ház népe meg a száz vendég, Jákóv akkor sem bírt emlékeztében egyetlenegy csodálatos eseményt sem felidézni. Így azután, elteltén a szombat, s különvén az égre a három első csillag, a megszegényült, megalázott Jákóv bucsút vett a ház urától. Ez megmente jó falatokkal a vándortarisznyáját, de bizony egyetlenegy, koronával ékes, recszéllű aranyat sem adott neki, mert hiszen egyetlenegy mesét sem mondott a Báál-Sém-Tovról. A mi emberünk elindult visszafelé, előbb északnak tartva Bécsen és Pozsonyon keresztül, azután keletnek, s Szigeten átvágya jutott el a mamarosói falvakba, ahol megint mesélni kezdte a népeknek ama csodálatos históriákat, hiszen világosan emlékezett minden esetre, száz meg száz legendás történetre, az emberek csillogó szemekkel, kitért szívvel hallgatták, s örömmel látták vendégül szerény asztaluk mellett, egy fekhelyet meg egy párnát is talált mindenütt, hogy megpihentesse törődött csontjait...

Amikor a mágid ideért a Jákóvról, kétszáz év előtti elődjéről szóló mesében, elhallgatott. Mély volt a hallgatása és titkokatos.

— Be szomorú történet, — motyogta a Csáder rebe, nagy meghatottsággal a hangjában.

A mesemondó szeliden nevetgált. A csárdai rabbi megütöközte nézte: ugyan mit nevet? Hol itt a nevetivaló?

Az idegen mágid csak pislogott, ajka meg különös mosolyra húzódott. Utána is-

mét belekezdett a mesébe, de most mindennapi, színtelen, meg nem remegő hangján:

— Egyesek azt állítják, hogy a történet egész másképpen zajlott le. Jákóv, a Báál-Sém-Tov tanítványa, misem felejtett, egyáltalán semmit. Épp ellenkezőleg: mesélt ő megállás nélkül gazdag vendéglátójának, meg száz meghívottjának, a nagyváros tekintélyes férfiúinak, mesélt ő a péntek esti vacsora, a szombat déli ebéd, de még a harmadik lakoma után is, csakugy pergett ajkáról a száz-meg száz história Báál-Sém-Tov csodálatos tetteiről... A hávdála után pedig, amikor elbucsuzták Szombat Királynőjétől, s az égen feltűnt az első három csillag, a háziur betartotta a szavát. A mágid megkapta az aranyait, száz meg száz-koronás, recszéllű, sárgacsikót, súlyos, villogó aranyokat, annyit, amennyi a mesék száma volt...

Az idegen itt szünetet tartott, megismogatta ritkás szakállát, aztán kacintva egy cinkosat, fekete, karikás szemével a csárdai tanító felé, így folytatta:

— Akárcsak a többi mesében, ebben is minden megviláglik, tehát semmi sem világos... Lám, az a milánói nagygazdag, valamikor földhözragadt szegény ember volt s elment a Báál-Sém-Tovhoz, aki azt tanácsolta neki, menjen le délre, ott várja a szerencse... Ott azután ez az ember fogadalmat tett, hogy sohasem felejtkezik meg a szegényekről, a világiárókról: megfogadta, hogy derekasán megvendégeli mindet, aki meg a nagy és bölcs Báál-Sém-Tovról, az ő jötevőjéről, tud mesélni, annak meg minden meséért egy súlyos, recszéllű, koronás aranyat is ad... Most azután próbáld összekötni ezt azzal az örökséggel, amit rabbi Izráel Báál-Sém-Tov az ő alázatos tanítványára, Jákóv mágidra hagyott: „Te, reb Jákóv, majd elmeséled azt amit láttál és hallottál... Majd gazdag ember válik belőled...“ Így jutott Jákóv a sokszáz aranycsikóhoz, így lett gazdag ember, aki aztán kereskedésbe fogott, szőlőket, kerteket, házakat és hajókat vásárolt, amelyek keresztilkassul szeltek a tengerekre, hozták napkeletről a drága fűszerszállítmányokat, gazdájuk pedig teli üzlettel, pénzszerző gondokkal, cserbenhagyta a színes meséket... Meg is feledkezett mindenről, elsiilyedt a sok mese a háfátlan feledésben... De megfeledkeztek aztán az emberek róla magáról is...

Jákóv mágid itt megint elhallgatott. Kisvártatva felsóhajtott a csárdai tanító:

— Így talán még az előbbinél is szomorubb...

A „Tiferet Israel“ imaházban elterpeszkedett a csend. Nem hallatszott egyéb, mint Mojsze rebe súlyos lélegzete: a kisgyermek tanítója ráhajította gömbölyű fejét két tuskönyvi alsókarjára, úgy aludta az igazak álmát.

Fordította: GRÉDA JÓZSEF

FIAT

A KÖZPONTI FIAT

GARÁZS

ÖRÖMMEL KÖZLI

A „FIAT“ AUTÓTULAJDONOSOKKAL, HOGY MEGNYILT

A JÁRMŰ

ENGEDÉLY OSZTÁLY

AZ AUTÓK ÉVI ENGEDÉLYENEK MEGUJÍTÁSÁRA

RÁMÁT HÁCHÁJÁL • IPARI NEGYED

Észr eTáchánót u. 20, tel. 48 31 31

'EGYSZER FIZET, NÉGYSZER HIRDET'

4*11

UGYELETES GYOGYSZERTARAK

'AGRI-MODEL', Tel Aviv, Be... 'MINDENFELE televizio javitas... 'AZONNALI kolcsont kap eksi...

Tel-Avivban SZERDA... Barak, Jabotinsky 109, tel. 446682... CSUTORTOK (NAPPAL)...

A BNE HERZLI

TEL-AVIV, POB. 4472... A tel-avivi Hitachdut Olej Hungaria... A BNE HERZLI kulturbizottsaga...

A HITACHDUT OLEJ HUNGARIA

JOM-HAACMAUT RENDEZVENY... A tel-avivi Hitachdut Olej Hungaria... A BNE HERZLI kulturbizottsaga...

SZERDA A HOSHALOTTAK EMLEKNAPJA... 17.30: DALOK AZ EMLEKEZES NAPJARA... 18.30: HIREK...

0.15: Egy mondat a Szentirásbol. HIREK. ISKOLATÉVÉ... 17.00: Beszélgetés Mordechaj Piron rabbi...

1977. aprilis 20, szerda 5737. ijjar 2.

ALLANOD MUSORSZAMOR I. MUSOR (ALEF) HIREK: 7.00, 16.00, 12.00, 14.00... 8.10: Mivészlemek. 10.05: Elemistáknak...

I. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

II. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

III. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

IV. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

V. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

VI. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

VII. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

VIII. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

IX. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

X. MUSOR 8.10-18.05: Azonos az I. musorral... 18.05: Nem felejtjük el...

Sokat tettünk, még többre készülünk!

A Charter-repülések érdekében Izrael súlyos gazdasági helyzete keretében soha nem ismert csúcsra jutott el a turista forgalom...

A Charter-repülések érdekében

Izrael súlyos gazdasági helyzete keretében soha nem ismert csúcsra jutott el a turista forgalom: 1976-ban 800 ezer turista jött hazánkba...

A kormány nem ismerte fel eléggé a turisztika fontosságát, de a turisztikai minisztérium Mose Kol miniszter vezetésével cselekedett és példás eredményt ért el.

Éjlát virágozik, mint még soha, az Európából ide irányított charter repülések jóvoltából. A turisztikai minisztérium erőfeszítése nyomán sikerült az ország egyes vidékeit fejleszteni...

Mose Kol miniszter az évek folyamán olyan következetesen harcolt a charter repülések engedélyezéséért, hogy sokan már azt hitték, ez az egyéni hobbyja...

Az állam, az ország érdekeit végre részérdekük fölé helyezték. A független liberálisok sikere ez. Világos szavak, szavahihető emberek.

A FUGGETLEN LIBERALISOK TOVÁBBI EREDMÉNYEIRŐL — LEGKÖZEBLEBB.

IZRAELI OPERAHÁZ

Alapító és igazgató: EDIS DE PHILIPPE... 1977 tavaszának eseményei 29-ik évad... Speciális előadások: Tel-Aviv: 25.4 * 9.5 * 25.5...

LABOHEME

Puccini operája vendégművészekkel... További előadások Tel-Avivban: 23.4, 3.5 * 7.5 * 10.5 * 18.5 * 23.5 * 31.5.

A BAJADER

Kálmán Imre nagy slágere... Tel-Aviv: 20.4 * 21.4 * 30.4

GALAESTEK

Jom Háacmaut alkalmából, az Operaház összes szólistáinak felléptével... Tel-Aviv, 4. 5

TOSCA

Viorica Pop (Románia) felléptével... Rövidesen MOZART híres operája

DON GIOVANNI

1977 tavaszának eseményei 29-ik évad... Speciális előadások: Tel-Aviv: 25.4 * 9.5 * 25.5...

»STEREO SEL SZIMCHÁ«

a speciális stereo-felszerelés üzlet Haifán... Oléknak árusítás fontért és dollárért.

A világ legnagyobb gyárai stereo felszereléseinek legnagyobb választéka Haifán.

HAIFA, ACHAD HAAM U. 12 • TEL. 64 25 16

»SÁFIR« mozi, Kirját-Bialik

Minden kedden délután 5 órakor, a legjobb németül beszélő színes filmek... 4.26 — DU BISI WUNDERBAR, Katharina Valente... 5.3 — CAFE ORIENTAL, Elke Sommer...

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MÜSORA

ELOADÁSOK KEZDETE: 4.30 — 7.15 — 9.30... ALLENBY: Hühó a stadionban... BEN JEHUDA: Mózes...

HÁZVEZETŐNÖT

keresünk 2 hónapra Tel-Avivban, idős egészségess asszonyhoz, bentlással. Ozeret és telefon van. Telefon: 92 10 82

»KINGSTON«

Amerikai film, amely egy újság és tévéhálózat tulajdonosnőjéről szól, aki ismert újságíró alkalmaz, hogy gyanus politikai ügyeket fedjen fel... A címszereplő: Raymond Burr

»SÁFIR« mozi, Kirját-Bialik

Minden kedden délután 5 órakor, a legjobb németül beszélő színes filmek... 4.26 — DU BISI WUNDERBAR, Katharina Valente... 5.3 — CAFE ORIENTAL, Elke Sommer...

»SÁFIR« mozi, Kirját-Bialik

Minden kedden délután 5 órakor, a legjobb németül beszélő színes filmek... 4.26 — DU BISI WUNDERBAR, Katharina Valente... 5.3 — CAFE ORIENTAL, Elke Sommer...

»SÁFIR« mozi, Kirját-Bialik

Minden kedden délután 5 órakor, a legjobb németül beszélő színes filmek... 4.26 — DU BISI WUNDERBAR, Katharina Valente... 5.3 — CAFE ORIENTAL, Elke Sommer...

HETI TOTÓ TIPPJEINK

A szombati NB mérkőzések érdekesnek és izgalmasnak ígérkező játéka a Bloomfielden, valamint a natanjai és akkói pályán lesznek. Itt eldőlhet úgy a bajnokság, mint a kiesés kérdése. — Sorsdöntő meccsre kerül sor az Országos Ligában, ahol az utolsóelőtti fordulót bonyolítják le. A részletes program:

1. Mákkábi Natanja — Hápoél Beér Séva. Kitűnő formában van a natanjai csapat és otthonában biztos favorit. A negyedik együttes azonban mindent elkövet, hogy legalább egy pontot szerezzon, mert ellenkező esetben nem menekülhet meg a kieséstől, ezért: 1, vagy X.

2. Hápoél Kfar Szabát — Mákkábi Petách Tikva. Az utolsó helyezett petách-tikvaiak győzelem esetén magukkal „vitetik” a Hápoél Kfar Szabát az Országos Ligába. Nagy a tét, a hazai csapat győzelmét tippeljük: 1.

3. Simson — Hápoél Haifa. Egyik együttes sem tűnt ki az

Tel Aviv. Míg a Hápoél Tel Aviv magáhozért és hosszú idő után győzött, addig a jahudi együttes váratlan vereséget szenvedett a múlt héten. Kérdés, hogy annyira feljavult-e a tel-avivai, hogy idegenben is képesek győzni, vagy Feigenbaum és társai megelégszenek egy ponttal is? Tippeljünk döntetlent: X.

7. Mákkábi Haifa — Hákoach. A haifaiak győzelmét jósljuk, különös tekintettel arra, hogy a két pont megszerzése az NB-ben való bennmaradást jelentheti részükre: 1.

8. Hápoél Akkó — Mákkábi Jaffa. Klassziskülönbség áll fenn a két együttes között és a jaffaiak még Akkón is esélyesebbek: 2.

9. Hápoél Cholon — Hápoél Natanja. Az Országos Liga két közepes csapatának találkozóját döntetlennel végződhet, vagy a hazaiak kisarányú győzelmével: X, vagy 1.

10. Hápoél Rison Lecion — Hápoél Petách Tikva. A petách-tikvaiak technikásabb játékát kiegyenlíti a hazai pálya előnye, ezért pontosztokodás lehetséges: X.

11. Hápoél Ásdod — Mákkábi Rámát Ámidár. Nagyon fontos mérkőzés a kiesés szempontjából. A Hápoél Ásdod a 9-ik, az Ámidár a 10-ik helyen áll, egyaránt 15 ponttal. Adak küzdelem várható, mindhárom eredmény lehetséges: 1, X, vagy 2.

12. Bné Jehuda — Hápoél Chedera. Ez a mérkőzés viszont a bajnokságot illetően döntő jelentőséggel bír. Amelyik csapat győz, majdnem biztos bajnoknak tekintheti magát. A mérkőzés a Hátikvá nyegvedben lesz, ez a hazaiaknak kedvez, de a Hápoél csatársora áttűbb és döntetlennel is beéri. Itt is nehéz a tippelés: X, 2, vagy 1.

13. Betár Natanja — Mákkábi Sárájim. Az utolsóelőtti helyezést mindent elkövet a bennmaradásért, a rechovotiaknak már nincs miért küzdeni, tehát: 1.

idén, a Simson valamivel jobb, de a haifai védelmet nehéz átöröni, pontosztokodás valószínű: X.

4. Mákkábi Tel Aviv — Hápoél Jeruzsálem. A bajnokjelölt mindkét kapusa sérült, a csapat különben sincs jó formában, így a veszélyes zónába került fővárosi együttes lelkes játékkal legalább egy pontot hazavihet: X, vagy 1.

5. Betár Jeruzsálem — Betár Tel Aviv. „Családi” derby, amelynek kimenetele nincs befolyással a bajnokságra, vagy a kiesésre, legfeljebb a helyezésre. Döntetlennel számíthatunk: X.

6. Hápoél Jáhud — Hápoél

TEL-AVIV VÁROSA
Kulturális, ifjúsági és sport osztály

TEL-AVIV MUZEUM

KONCERTEK A TEL-AVIVI MUZEUMBAN

1977. április 23-án, szombat este 20.30 órákor a Beethoven kamarazene sorozat keretében 3 hegedű és zongora szonáta Uri Pianka — hegedű; Jonátán Zák — zongora A műsorban: 2. sz. szonáta, A-moll; 5. sz. F-moll („Tavaszi”); 7. sz. C-dúr

1977. április 24-én, vasárnap 20.30 órákor Finnország nagykövetsége és a finn-izraeli baráti társasággal karöltve Finnországi férfikórus

1977. április 26, kedd 10.30 órákor Ifjúsági koncert — a choloni kamarazenekar vezényel: Sálom Ronly-Riklisz; Szólisták: Gideon és Nina Steiner — zongora és ütőhangszerek A műsorban Mozart: Serenada Notturna; A. Schibler: Utóhangszerre, zongorára és vonósnyesre írt verseny. 1977. április 26, kedd 20.30 órákor

ALICE ARTZT, amerikai gitárművész egyetlen recitálja az országban Dowland, Scarlatti, J. S. Bach, Tom Eastwood, Castelnuovo-Tedesco és Fernando Sor szerzeményeiből.

Jegyek a muzeum pénztáránál és az „Union” jegyirodában, Tel Aviv, Dizengoff 118.

HOROSZKÓP

VIZONTÓ — (Január 21-től február 19-ig)

Várjon még. Eljön az idő, nem is kell már sokáig türelmetlenkednie, s elérheti könnyűszerrel a célját. Addig találjon egy jó kibúvót, s magyarazza meg környezetének, mi a késelem háttere.

H A L A K — (Február 20-tól március 20-ig)

Csak egyetlen emberben bízson. Az illető felül áll minden gyanúsításon. Másokkal szemben legyen mértéktartó és — szófukar.

K O S — (Március 21-től április 20-ig)

Zárjon le végre egy kínos ügyet, amelynek hátterében csak egy félreértés volt, semmi egyéb. Hibás értelmezést adtak egy nyilatkozatának, a helyzetet előbb-utóbb tisztázza majd.

B I E A — (Április 21-től május 20-ig)

Tekintélyes embernek is mondhat nemet, ha az érdekei úgy kívánják. Egyébként is — az illető tekintélye részben mondacsínált. Erre hívja fel mások figyelmét is.

I K E B K — (Május 21-től június 21-ig)

Teljesen mindegy, mikor megy szabadságra, ön most igen jó egészségi állapotban van. Csak ügyeljen, hogy ne is romoljon az állapota.

B A K — (Június 21-től július 22-ig)

Várja meg, amíg levelet kap, vagy telefonhívást és bizonyos dolgokról tájékoztatják. Addig ne cselekedjen. Sőt legjobban, ha még csak nem is nyilatkozik.

OROSZLÁN — (Július 23-tól augusztus 23-ig)

Elkeseredett emberrel kerül össze. Segítsen neki, ami még nem jelenti, hogy azonosítsa is magát az illetővel.

S Z O Z — (Augusztus 24-től szeptember 22-ig)

Teretett lélekkel ne közölje a terveit. Hol talál ön olyan embert, akiben száz százalékgig megbízhat, mikor esetleg érdekellentétet is kialakulnak vele kapcsolatban. Ezért ne ossza meg mással a gondját-baját.

MERLEG — (Szeptember 23-tól október 22-ig)

Kár lenne nagy kockázatot vállalni most, amikor ezt a pillanatotnyi anyagi helyzete nem teszi szükségessé. Maradjon meg a kialakult keretek között és bizzon a jövőben, amely további javulást ígér.

S K O R P I O — (Október 23-tól november 21-ig)

Szerezzen egy igaz jó barátot. Ez most nagyon fontos, később méginkább azzá válhat. Ki kell találnia valamit — másnak a javára.

V Y L — (November 22-től december 21-ig)

A magánéletében új fordulatra kerül sor. Jelenleg nehézségei vannak a régi hibák elrendezése terén, de a helyzet megjavul rövidesen.

B A K — (December 22-től január 20-ig)

Bizonyítania kell. Ez nem a legjobb, — de mégis célravezető módszer és időben is a leggyorsabb eredményt ígéri...

SALOM ALÉCHEM:

A MOTL GYEREK

Regény

VIII.

Azt mondja, Amerikában nehezen kell gürölnie az embernek, és az ő anyja ezt nem szokta meg. Az anyjának van egy abroncos szoknyája. Ezt az abroncos szoknyát az apa a jobb időkben csináltatta neki, amikor még sok pénzük volt. Most, hogy rosszul ment nekik, és a hitelezők szorongatták őket, elhatározták, hogy mindent eladnak és elutaznak Amerikába. Amikor az abroncos szoknyára került a sor, az anyja kijelentette, hogy mindent odaad, de a szoknyát nem.

— Mit akarsz azzal a szoknyával? — kérdezte az apja. — Amerikában nincs szükség abroncos szoknyára.

— Mi az, hogy mit akarok az abroncos szoknyával? — felelte az anyja. — Hány évig kérted az Istent, hogy egy abroncos szoknyát megengedhessek magamnak? És alighogy ezt megertem, adjam el az abroncos szoknyámat?

Ejtel-nappal egyébről se beszéltek, mint az abroncos szoknyáról. Az anyja egész családja összegyűlt. Vesztekedtek és sértettek egymást. Csaknem kegyetlenségre került a dolog, vagyis az apa el akart válni az anyától — mindez az abroncos szoknya miatt.

Es ki győzött? Természetesen az anyja. A szoknyát nem adták el, hanem külön batyuba csomagolták, és elhozták. De a határ előtt eltűnt az abroncos szoknya.

Igy meséli nekem Alte, és a többi már hallani sem akarom. Csak az érdekelt, megvan-e még az abroncos szoknya. Amikor hallom, hogy már nincs, elégedett vagyok. Elviszem Altét sétálni. Megmutatom neki Antwerpen városát. Nem álmélokodik. Nagyobb városokat látott, azt mondja. Bevezetem a házakba, amelyekben emigránsok laknak. Összeismertetem a barátaimmal. Semmi sem ejti ámulatba. Berzenkedik, fontoskodik. Azt hiszem, mindig is ilyen volt... Később valamennyien — a mi családunk és az ő csa-

ládja — az Ezrához megyünk. Ott találkozunk Peszi szomszédasszonyunkkal és a pereputtyval. Goldelét is ott találjuk. Goldel szeretné közelebbről megismerni Altét. De Alte tartózkodó. Goldel félreveszem engem, és megkérdezi, mi van ezzel a lánnyal, miért olyan büszke, és miért nem akar vele szóbaállni. Elmondom neki, hogy talval a bátyám lakodalmán Altét menyasszonnyul ajánlották nekem. Erre lángvörös lesz, elfordul, és a szemét törölgeti.

Mit szólnak hozzá, milyen szerencsétlenség ért minket? Az anyámmal voltunk a doktornál, hogy a szemét megvizsgáltassuk. A doktor megvizsgálta a szemét, de semmit sem szólt. Csak felírt valamit egy cédulára, és egy borítékba dugta. A borítékot elvittem az Ezrához. Még senkit sem találtunk ott, csak Zeitsik kisasszonyt, aki minden kívándorlót beír egy könyvbe. Rám nevetett. Mindig nevet, ha engem meglát. Mindig átadja nekem Goldel üdvözlését, és nevet. Felbontja a borítékot, rápillant a cédulára, abbaahagyja a nevetést, és a kezét tördéli.

— Mi az? — kérdezi az anyám. — Mi legyen, kedves asszonyom? — feleli. — Rosszul áll az ügy. A doktor azt írja, hogy nem utazhatik Amerikába.

Bruche sógornóm — hiszen tudjuk — el szokott ájulni. Tehát tustén ájultan terül el. Elihu bátyám csak áll, egy csepp vér sem volt az arcában. Az anyám is mintha megkövült volna. Már sírni sem tudott. A lány — Zeitsik kisasszony — vízért szaladt. Felocsolta Bruchét, vigasztalva Elihu, az anyámnak a lelkére beszélt, és felszólított minket, hogy holnap megint jöjünk el. Elihu bátyám utközben szemrehányást tesz az anyámnak, amiért állandóan sír, és emlékezteti rá, hányszor mondta neki, hogy ne sírjon. Az anyám fe-

lelni akar neki, de nem talál szavakat. Felnéz az égre, és Istent kéri: „Világ Teremtője, légy kegyes hozzám és a gyermekeimhez, és szólíts el engem erről a világról!”

Pinje barátunk úgy véli, hogy ez a hazug, ez a Biber feleser lehet mindenről. Egész nap és egész éjjel gyötrik egymást. Reggel megint elmegyünk az Ezrához. Az Ezra úgy véli, próbáljunk meg Londonon át utazni. London talán átengedi a kisírt szemével anyánkat. És ha nem Amerikába, akkor legalább Kanadába... Hogy Kanada hol van, azt nem tudjuk. Azt mondják, még messzebb van Amerikánál. Elihu bátyám és Pinje barátunk közben veszekszik. Elihu megkérdezi: — Mondd már, hol van az a Kanada? Hiszen te valamikor földrajzszakértő voltál, Pinje.

Pinje azt mondja, hogy Kanada Kanadában van, azaz hogy nem Kanadában, hanem Amerikában. Vagyis azt akarja mondani, hogy Kanada ugyanaz, mint Amerika, de mégsem Amerika.

— Hogy lehet ez? — kérdezi Elihu.

— Hát csak úgy — feleli Pinje.

Közben jó barátainkat kell a hajóhoz kísélni: Peszi szomszédasszonyunkat és az urát, a könyvkötő Mojsét és az egész pereputtyot. Jaj, mi van ott a hajón! Férfiak, nők, gyerekek, csomagok, csomagocskák, batyuk, párnák, ágyneművel tele zsákok. Futnak, kiabálnak, izgatnak, sírnak, esznek, káromkodnak. Hirtelen mintha egy vadállat bödűit volna el: huuhuu.

A hajón kiűrtönek, és tudtul adják, hogy ideje búcsút venni. Erre még nagyobb szaladgálás. Csokolózás, sírás-rívás kezdődik, kész színház, mondom maguknak és kész!

Mindenki elbúcsúzik, mi is elbúcsúzunk. Mindenki csokolózik, mi is csokolózunk, mi és a pereputty. Az anyám és Peszi szomszédasszony összekö-

lőznek. Peszi vigasztalni akarja az anyámat, kéri, hogy ne aggódjon, ha Isten is úgy akarja, Amerikában hamarosan viszontlátjuk egymást. Anyám legyint, és lenyeli a könnyeit...

Az utóbbi időben kevesebbet sír, mint régen. Valamit bevett sírás ellen. Az egész banda a fedélzeten van már. Mi a rakparton állunk. Jaj, hogy irigyelek őket! Jaj, hogy irigylem Vastit! Valamikor ő irigylet engem, most én irigylem őt. És Vasti, egy szakadt sapkával a fején, ott áll a hajón. Lógázza a karját, és nyelvet őlt rám. Vagyis értesemre akarja adni, hogy ő utazok, én pedig nem. Ez nagyon bosszant, de összezedem magam, és orrot mutatok neki. Ez anyi, mintha azt mondanám: Vasti, akkora keléssed legyen, nekem pedig akkora darab aranyom, amilyen rövid idő múlva én is Amerikában leszek!

— A, ne aggódjanak — hamarosan ott leszek Amerikában!

A TÖMEG SZETSZÉLED

Ahogy múlik az idő, napról napra fogy az emigránsok tömege, és Antwerpen kifürül. Sábesszor egy nagy sereg emigráns indult el hajón, köztük a Motl barátom is, vagyis a nagy Motl, aki engem gubernátorozni megtanított, és a hasbeszélés művészetére és más dolgokra oktatótt.

Nem tudom, Elihu bátyámnak mi baja van vele, hogy anynyira nem szívleli. Azt hiszem, zadrak, sírnak, esznek, káromkodnak. Hirtelen mintha egy vadállat bödűit volna el: huuhuu.

A hajón kiűrtönek, és tudtul adják, hogy ideje búcsút venni. Erre még nagyobb szaladgálás. Csokolózás, sírás-rívás kezdődik, kész színház, mondom maguknak és kész!

Ingyenes a muzeumlátogatás — Jeruzsálemben

LIMONTA

új tapéta foltok ellen

EUROMUR

ajtó- és falbevonat

BIRÓSÁG MŰKÖDIK KISEBB PERÉRTÉKŰ ÜGYEK TÁRGYALÁSÁRA

- * Most már a nagyközönség (egyelőre Tel Aviv körzetében) 5000 fontig terjedő követelést nyújthat be, amelyet bagatell bíróság tárgyal rövid uton és gyors formában.
- * Írásbeli felvilágosító anyag, valamint vádiratra és védődiratra szolgáló űrlap kapható a bagatell bíróság információs hivatalában, — Tel Aviv, rechov Weizmann 1, délelőtt 8.30—13 és 14—17 óra között.
- * Tanácsadás fogyasztói ügyekben a következő helyeken kapható:
 1. Az izraeli Fogyasztóvédelmi Tanács, Rámát Áviv, Rechov Háuniverzita 42.
 2. A központi Fogyasztóvédelmi Hatóság, Tel Aviv, Rechov Ben-Sáfrut 5.
 3. Fogyasztók Szövetsége, — Tel Aviv, Rechov King George 35.
 4. Hámáchon L'miszohár Hogén, Tel Aviv, Rechov Achuzat Bájit 3.
 5. A bíróság tanácsadóik állnak a közönség rendelkezésére.

AZ IZRAELI FOGYASZTÓVÉDELMI TANÁCS

ARGOBANTOURS

SPECIÁLIS AJANLAT 1977

REPULOUTAK

MEXIKÓBA, KANADÁBA, USA-BA

fizethető

10 HAVI RÉSZLETBEN

SPECIÁLIS CSOPORTOS REPÜLÉS AZ USA-BA

1977. június 12-én

Csoportos repülés Európába és a Távolkeletre

CSALÁDI LÁTOGATÁS MAGYARORSZÁGRA

Családtagok kihazatala

Argobantours

TEL-AVIV • BOGRASOV U. 5, TEL.: 235-234

MOLLY PIRON A NAGY JIDDIS FILMBEN JIDL MITN FIDL

CHEDERA „Gán Zohár” ma, szerda, 20. 4 — 7.00	PÁRDESZ-CHANA „Dekel” csüt., 21. 4. — 6.45—8.45	CHOLON — „Armon” péntek 22. 4 — 7.00
KIRJÁT-CHAJIM — „Hajóvél” szomb., 23. 4 — 7.15	NEZ-CIONA — „Neve” hétfő, 25. 4 — 8.00	NOCRAT — „Nurit” vas., 24. 4 — 7.15
		KIRJÁT-BIALIK kedd, 26. 4 — 7.15

Iroda: Tel-Aviv, telefon: 03 - 22 63 63

משטרת ישראל
בא להיות שומר באשקלון

משכורת עד 3,000 ל"י נטו *
יתקבלו: גברים בעלי פרופיל רפואי גבוה.
* תנאים אלו ייתנו לאחר תקופת ניסיון והשתלמות. לשוטרים העובדים במשמרות ובמדיה.

ברבר פרטים נוספים:
אנא פנה לאחת מלשכות הקליטה של המשמרה:
ירושלים - רח' המלך ג'ורג' 8
תל-אביב - רח' הרבנות 14
חיפה - רח' יפו 26
מכביה - בנין משמרה
באר-שבע - רח' האבות 53

לשכת הפרסום הממשלית

לגוטסק
דרושה
פקידת ייצוא
בעלת ניסיון של 3 שנים לפחות, בנחלת מכס וייצוא. שליטה באנגלית כוללת הדפסה הכרחית לפנות למנהל כח אדם רח' מרדכי אנילביץ' 62, תל-אביב (ליד הסנימה) טל: 37725

למוסד להשכלה בתל-אביב דרושה **פקידה/כתבנית** למשרה חלקית לכתוב לת.ד. 28082 תל-אביב

דרושה **פקידה מנוסה** עם ידע בהדפסה והנהלת מנקסים טלפון 828343 בין 8-11 לפנה"צ

דרושים
1. הנדסאי שרפתח
רק עם ניסיון בתכנון אינסטלציה חשמל ת.ד. 45235 ת"א

דרושות וקבוצות
בעלות ניסיון על דיסקטים די.א.א.ס. בע"מ אבן גבירול 11, ק"ב

לנופעל תעשייתי מתקדם
באזור ירושלים
דרושים
* **מבקרי איכות**
בתחום: העיבוד השבבי, פח וריתוך.
* **מכונאי מפוסים**
מנוענים - יוצאי ח"א.
* **בעלי מקצוע בעיבוד שבבי**
כרסמים, משחזנים לעבודה בדיוקים גבוהים.
* **גברים**
להפעלת מכונות חיתוך באלקטרוניקה - רצוי רקע באלקטרוניקה ו/או עיבוד שבבי.
תנאים טובים למועמדים המתאימים, אפשרויות קידום מקצועי.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות בכתב אל: ת.ד. 9560 ירושלים.

לתרכובות ברום בע"מ
דרושים
* **מהנדס המפעל:**
בעל ניסיון של 10 שנים בתעשייה הכימית בשטחי התכנון, האחזקה והפיקוח על הביצוע.
* ידעית השפה העברית על בוריה הכרחית, ידעית השפה האנגלית הכרחית.
* **מהנדס מכונות:**
רצוי עם 3 שנים ניסיון בתעשייה הכימית.
* **מהנדסי משמרת:**
בוגרי הפקולטה להנדסה כימית / ומכונות, לעבודה קשה ובעלת אתגר במשמרות.
* **סודיות מובטחת** -
תנאים טובים למועמדים המתאימים, כולל עזרה בדיור למתגורר מחוץ לעיר.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לתרכובות ברום בע"מ ת.ד. 180 ב"ש.

למוסד מילרטי באזור תל-אביב
דרושים
מכונאי מכשור ו/או אופטיקה
לעבודה בהפעלה ותחזוקת ציוד אופטי/צלומי
* **כישורים:** בוגרי בתי"ס מקצועיים לאחר שרות צבאי בעלי ניסיון קודם של מספר שנים, וידע באנגלית טכנית.
* **המעוניינים יפנו לת.ד. 7057 תל-אביב** עבור ר.ג.
* **סודיות מובטחת** -

למפעל מתכתי גדול במרחב חיפה
דרושים
* **מכונאי אחזקה**
בעלי הכשרה מוסמכת. ניסיון בניהול צוותי עובדים.
* **מסגרי אחזקה**
בוגרי בתי ספר מקצועיים. ניסיון באחזקת ציוד-תפעולי.
על המעוניינים נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 437 חיפה. סודיות מובטחת.

לביצוע פרויקט בניה בפרס בשיטה מתועשת
(בנינים בני 12 קומות עם הסקה)
דרושים
בעלי מקצוע מעולים בכל המקצועות כולל מנופאים
לפנות בכתב בציון ניסיון קודם לת.ד. 1693 ת"א עבור 9496.

דרוש טבח ראשי (שייף)
בעל ניסיון בעבודה בהיקף רחב
לפנות ת.ד. 24031 תל-אביב - סודיות מובטחת -

לחברה פיננסית בת"א דרוש **מנהל/ת חשבונות**
סוג ג', ד', 5 שנות ניסיון לפחות. להתקשר טל' 225011, בשעות העבודה.

מתכנה אשרה של עובדת סוציאלית
במרכז הגריאטרי של משרד הבריאות בפרדס-חנה.
בנוסף לעבודה היומיומית - יש מקום נרחב למחקר.
על המעוניינים, לפנות בכתב למכוניות המרכז הגריאטרי או טלפונים ל-79057, 77688 או השעות 08.00-13.00.

למוסד ציבורי **דרוש שורף-דין**
למשרה הכרוכה בהופעות משפטיות באזור תל-אביב והמרכז
נא לפנות בכתב לת.ד. 189, ירושלים.

למושב בצת בגליל מערבי **דרוש מנהל חשבונות**
בעל שלוש שנות ניסיון
תנאי לקבלת העבודה - מגורים בסביבות נהרית
לפנות בכתב למושב בצת, דאר נע גליל מערבי

אליט
תעשיית אלקטרוניקה בע"מ
חברה בת של התעשייה האווירית לישראל בע"מ
דרושים
* **מהנדס או פסיקאי**
לעבודות פיתוח - בתחום האלקטרוניקה.
* **כישורים נדרשים:**
בוגר פסיקה או הנדסת אלקטרוניקה; בעל ניסיון של 2-3 שנים בעבודה או בעל תואר שני;
נדרש הכושר לישים מגוון רחב של טכנולוגיות עבודה.
* **הנדסאי אלקטרוניקה**
בעל ידע וניסיון בתחום המיקרוג.
* **מהנדס מכונות (ואקום)**
בעל ניסיון בעבודת פיתוח של ציוד ו/או תהליכים בתחום האקום הגבוה;
נדרש ידע רחב בחומרים ותהליכים - לשימוש באקום גבוה ובתכנון מכני עדין.
* **מכונאי ואקום**
בעל ניסיון בעבודה בתחום זה.
על המעוניינים לפנות למחלקת התעסוקה של אלטא - ת.ד. 330 אשדוד.

דרושים
מהנדס/ת מערכות
הכישורים: ניסיון במערכות חומרה ותוכנה של י.ב.מ.; רקע וניסיון מעשי בתקשורת ו/או מסדי נתונים; ניסיון מעשי בקפוח על עבודת צוות, בהתקנת יישומים ובביצוע סקרי ניתוח מערכות; ניסיון מעשי בתכנות מערכות וכן תכנון/תכנות מערכות-תוכנה.
מהנדס/ת מערכות
הכישורים: ניסיון בתכנון/תכנות למערכות י.ב.מ.; ידע לת עבודה עצמאית בהגדרת דרישות בענפים מוגדרים כגון: ביטוח, תעשייה וכו'; ניסיון בפתוח מערכות תוכנה; הכרת מערכות הפעלה של י.ב.מ.
מנ"ל בכנת למח' כח אדם, ת.ד. 20210, ת"א.

למספנות ישראל בע"מ **דרושים**
* **מנהל מערכות בכיר**
* **מהנדס ייצור**
* **תכנתנים**
נא לפנות בכתב יד למחלקת כח אדם לת.ד. 1282 חיפה.

כיתן בעמ
מע"מ טוהר - אריה - צבעה הדפסה - אשמה - תפירה
למשרדנו הראשי בהדר יוסף בת"א דרושה
מפעיל/ת מיני מחשב 399
בשעות הלילה משעה 12.00 בבילה עד 8.00 בבוקר העבודה היא זמנית
לפנות למחלקת כוח אדם טלפון 481121 ת"א

דרוש מורה אקדמאי
להוראה במתמטיקה במשרה מלאה
נא לפנות לבית-הספר הרבניתיבי בית-ספר לטכנאים עמל, נהרית, ת"ד 218

Simon Peresz hadügyminiszter:

IZRÁEL NAPONTA 100 MILLIÓ FONTOT AD KI BIZTONSÁGI CÉLOKRA

A Máaráchnak történelmi alkalmat nyílhat most arra, hogy kálma nyílhat most arra, hogy választásokon, azért is, mert ellenfelei gyengék, de főleg azért, mert tényleges változások álltak be a Máarách jelöltlistáján, és annak élén — mondotta Simon Peresz, a választási lista vezetője. Peresz, aki először vett részt a Máarách választási vezérkarának ülésén, felhívta a jelenlevőket, hogy rendezzenek házi összejöveteleket, és a gyűléseket nem zárt termekben, hanem a szabad ég alatt tartásuk. A hátra-levő 28 nap alatt forradalmi változásokat lehet elérni, hogy a Máarách 60 mandátumhoz jusson a Kneszetben s egyszer-

smindenkorra megmeneküljön a gátló koalíciós kényszertől. Más választási gyűlésen, Rison Lecionban Simon Peresz azt mondta, hogy Izráel 100 millió fontot költ naponta biztonsági célokra, ebből 50 milliót a hadsereg fenntartására és kiképzésére, a másik 50 milliót pedig fegyvervásárlásra. Az F-15 repülőgép ára 25 millió dollár, ami egy egész település létesítésére elegendő. Egy tengeri rakéta költség 6 millió fontba, és a Kfir repülőgép, amely a legolcsóbb a világon, 50 millió fontba kerül.

A munkaviszonyok feljavításának feltétele az infláció megfékezése, amely ebben az évben 38 százalékot ér el, és ez rendkívül magas az európai államokhoz viszonyítva. A miniszter elmondta, hogy a választások után nagyszabású fejlesztési munkát kezdődik Pitchát Ráfiách, Beér Séva és Kádes Bárnácz között. Ezen a területen kétféle dunám szabad föld van és ott a jövőben 110 település létesül. A Máarách kormánya keresztül vizsgálja a csatornaépítést a Földközi-tengertől a Holt-tengerig, 250 millió dollár befektetéssel, aminek végrehajtása 10 évig tart. Ami a politikai helyzetet il-

Választási versenyfutás

Ketten kikerülnek a börtönből, — ha megválasztják őket

Sálom Kohén, a Chofes-lista vezetője és Charlie Biton, aki a Rákách listáján szerepel, börtönből lesznek a választások napján. Sálom Kohén tegnap megkezdte 60 napos büntetését. Kohén 1974 novemberében a Fekete Párducok tüntetését vezette az alapvető élelmiszerek drágulása ellen a Hátikvá negyedben. Akkor letartóztatták és rövid idő múlva szabadlábra helyezték. A vádiratot azonban csak 1976 novemberében nyújtották be ellene és a tárgyalás a mostani választási kampány megindulása idején folyt le. Mint a bíróság 60 napra át változtatható 1700 font bírságra és 4 havi feltételes börtönrre ítélte. Sálom Kohén kijelentette, hogy ki tudná fizetni a bírságot, de tüntetésképpen nem teszi meg, szolidaritásból azokkal szemben, akik ilyen esetben nem tehetnek egyebet, minthogy a börtönt válasszák.

Kohén, aki a Háolám Háze listájának a 3. helyére került, ami szerkesztőségének volt a tagja, 1969-ben került a Kneszetbe, mint a Háolám Háze képviselője. A jom-kipuri háború után 1973-ban szakadás állt be a csoportban és Sálom Kohén meg alapította a demokráta frakciót, amely azután kapcsolatot keresett a Fekete Párducokkal, akiknek a vezére lett. A választásokon azonban nem érték el az egy százalékos sorompót és csak a Hisztadrot végrehajtó bizottságba került be. A választási törvény értelmében, ha börtönből ülő személyt megválasztanak képviselőnek, azonnal érvényessé válik a képviselői immunitás, hacsak nem követelt el főbűnjárárt bűncsele-

ment. Sálom Kohén, ha a Chofes-lista túljut a választási rompón, szabadlábra kerül, mi helyt a 9. Kneszet összeül. Hasonló helyzetben van Charlie Biton, a Fekete Párducok vezetője, aki a Rákáchhoz csatlakozott. Ennek is része volt abban, hogy a Komunisták Párt megváltoztatta vezetőjét Chádásra, ami a „Cházit de mokráitit lósalom usivjon” heber elnevezés rövidítése. Magyarul: a béke és egyenlőség demokráta frontja. Charlie Biton ennek a listának a 3. helyére került, ami szerkesztőségének volt a tagja, 1969-ben került a Kneszetbe, mint a Háolám Háze képviselője. A jom-kipuri háború után 1973-ban szakadás állt be a csoportban és Sálom Kohén meg alapította a demokráta frakciót, amely azután kapcsolatot keresett a Fekete Párducokkal, akiknek a vezére lett. A választásokon azonban nem érték el az egy százalékos sorompót és csak a Hisztadrot végrehajtó bizottságba került be. A választási törvény értelmében, ha börtönből ülő személyt megválasztanak képviselőnek, azonnal érvényessé válik a képviselői immunitás, hacsak nem követelt el főbűnjárárt bűncsele-

Kanadai törvényjavaslat: Megrövidíthetik gyógyíthatatlan betegek életét

A kanadai Ontario tagállam parlamentje jóváhagyta a törvényjavaslatot, amely lehetővé teszi betegeknek, hogy megtiltsák életük meghosszabbítását mesterséges eszközökkel. A törvényjavaslatot második olvasásban, rendkívül hosszú vita után, 50 szavazattal 41 ellenében fogadták el, és a jelek szerint keresztül fog menni a harmadik szavazáson is. A törvényjavaslat szerint minden beteg utasíthatja orvosait, hogy ne kezeljék mechanikus fel szerelésekkel, amelyek arra szolgálják, hogy meghosszabbítsák az életét. A javaslatot olyan mód don fogalmazták meg, hogy nem tesz lehetővé „kegyelmi gyilkosságot”, mert az orvosnak csak két feltételt mellett szabad teljesíteni a beteg kívánságát: ha a betegség gyógyíthatatlan, és ha nincs kétség afelől, hogy a beteg rövid időn belül meghal a mechanikus kezelés nélkül.

BIZTATÓ LEVELEK ÉS CSEKKEK ERKEZNEK A RÁBIN CSALÁDHOZ

Rábin irodája közli: A csekkeket visszaküldjük. A biztató levelek és táviratok tucatjai érkeznek barátoktól és egyszerű polgároktól Jicchák Rábinhoz és feleségéhez, valamint a miniszterelnökséghez. A levélírók egy része csekkeket is mellékel, hogy résztvegyenek a 250 ezer fontos pénzbüntetés teljesítésében, amelyet Lea Rábinra írtak. A miniszterelnökségi iroda közli, hogy a csekkeket visszaszármaztatják külföldre. A Rábin házaspárhoz érkezett levelekben a külföldi barátok és az izraeli barátok sajnálatukat fejezik ki afelett, ami velük történt és támogatásukról biztosítják őket a nehéz napokban. A miniszterelnök közben azzal foglalkozik, hogy átadja munkakörét az általa kinevezett utódának, Simon Peresz hadügyminiszternek. Előbb a hivatalában fogadta Pereszt, majd együtt ebédeltek és másfél órán keresztül tárgyaltak arról, hogy a kormány jogtanácsosa által megfogalmazott szakvélemény értelmében Jicchák Rábin tájékozva legyen a miniszterelnöki tevékenységről az új kormány megalakulásáig, minthogy ő annak ellenére felelős az ügyekért, hogy szabadságon tartózkodik.

NEMZETKÖZI SZABVANYUGYI ERTEKEZLET TEL-AVIVBAN

A kerámia edények szabványának meghatározásáról volt szó. A Nemzetközi Szabványügyi kitanító nemzetközi szabványok Intézet kezdeményezésére értekezletet rendeztek Tel Avivban — az Izraeli Szabványügyi Intézet egész alatt — s megvitaták azoknak a kerámia-edényeknek a szabvány-meghatározását, amelyek napirendjén egy további problémát is szerepel. Meg akarják állapítani azt a szabványt, amely lehetővé teszi, hogy a fogászati pontosan ismerje az által használt kerámia-edény hőmérsékletváltozás-tűrő határait.

A rendőrség gyanuja szerint Rivka Floxmannak kapcsolata van a Jádlin-ügygel

Nem ellenzik negyedmilió font ellenében való szabadlábra helyezését és egyhónapos külföldi utazását — Meir Floxman felesége: „Férfjem miatt tusként tartanak az országban” — A bíróság ma dönt. A tel-avivi járásbíróson tegnap a rendőrségi vádló azzal gyanúsította Rivka Floxmann, hogy bizonyos fokok néi is kapcsolata van a Jádlin-üggyel összefüggésben álló bűntényekkel. A rendőrség megbizítja közölt, hogy nincs kifogása az el-

JOBBI TÉVÉ-VÉTELI LEHETŐSÉGEK A TENGERPARTI SÁVBAN

A 27-es számú UHF műsorsátorán ajánlja a posta — Kivánatos külső antenna felszerelése. A posta műszaki osztálya a Függetlenségi Nap közeledtével feljavította a televízió adásainak vételi lehetőségeit a Tel Aviv és Askalon közötti tengerparti övezetben. Ez a műszaki módosítás az UHF 27 műsorsátoráná vonatkozik. A posta azért foganatosította ezt az intézkedést, mert az utóbbi időben számos vételi nehézség mutatkozott a 8-as műsorsátorán, amelyen a tengerparti sávban az adásokat általában fogják. Szomszéd országok ugyanis felerősítették a UHF adásaikat ugyanezen a 8-as műsorsátorán, ami zavarokat idé-

Amnon Niv építész Jeruzsálem városi mérnökévé nevezték ki

Két és fél éves vita előzte meg ezt a lépést. Jeruzsálem városi tanácsa a múlt hét végén egyhangúlag jóváhagyta Amnon Niv építész kinevezését Jeruzsálem főmérnökévé. Teddy Kollek üdvözölte a kinevezést és rámutatott arra, hogy Niv építész számos szakember ajánlotta külföldön és helyi-
munkálatokat Jeruzsálem területén.

A rendőrség évi jelentése: TÖBB ERŐSZAKOS BŰNCSELEKMÉNY

Csökkent a fiatalok bűnözése — Tavaly több mint 14.500 közlekedési baleset történt. A rendőrség tegnap közzé tette évi jelentését, amelyből kiderül, hogy a bűnözési statisztika általában emelkedést mutat. A rendőrség közbelépésére többször került sor az utóbbi évben, mint a korábbi esztendőben. Ami a jelentés részleteit illeti — jóval több erőszakos bűncselekményre került sor az elmúlt esztendő folyamán. Ezen a kategórián belül emelkedést mutat a súlyos esetek száma. További figyelemreméltó adat, hogy kiszélesült a narkotikum-piac, ahol a nehéz narkotikumokkal is dolga akadt a rendőrségnek. A jelentés egyik legfontosabb adata, hogy 55 gyilkosság történt 1976 folyamán. Ez huszonöt százalékos emelkedést jelent az 1975. évi statisztikához képest. Rablótámadások egy évben 345 esetben indított eljárás a rendőrség. Ezen a területen csak (?) 6 százalékos az emelkedés egy év alatt.

SOPHIA A HÁZTETŐN

Párizs (UPI). — Sophia Loren, a világhírű filmszínésznő és két fia tegnap reggel, a korai órákban hosszabb időt töltöttek házuk tetején, mert az alsóbb emeleten tűz keletkezett és a művésznő ilyen módon próbálta kikerülni a veszélyt. Hajnali 4.30 órakor keletkezett a tűz abban a Párizs belvárosában lévő házban — nem messze a Diadallitól — ahol Carlo Ponti, a neves filmproducer, felesége, Sophia Loren és a házaspár két kisfia lakik. Végül is, sem a Ponti-család tagjainak, sem a ház többi lakóinak nem történt baja. Több, mint egy órán át időzött Sophia Loren és két kisfia a tetőn. Carlo Ponti városon kívül volt, és csak a lapokból értesült a délelőtti folyamán a nagy veszélyről, amely a tűzoltók erőyes munkája következtében elhárult szerettei feje felől.

SOPHIA LOREN Menekülés a tűz elől

436 EZER AUTÓ

A közlekedésrendszet terén súlyosbodott a helyzet, mert egy év alatt 16.600 autótól növekedett a hazai kocsipark. 1976 folyamán 57.000 ember szerzett hajtsági jogosítványt. Ezzel az autózetők száma 770.300-ra emelkedett. Az izraeli ország-utakon jelenleg 436.000 gépjármű fut. Ennek megfelelő arányban emelkedett a közlekedésrendszeti kihágások, illetve a bűncselekmények száma. Egy év alatt 14.505 közlekedési baleset történt. Az emelkedés 0.1 százalékos az 1975. évihez képest. A balesetekben összesen 21.039 ember sebesült meg. A rendőrség szövegje azt is közölte, hogy 788 millió font a rendőrség évi költségvetése, 21 százalékkal több, mint tavaly.

HEROIN ÉS HASIS

Külön fejezetet szentel a jelentés a heroin-problémának, amely új jelenséget az alvilági narkotikum-piacon. A dolog természetéből adódik, hogy nemzetközi kapcsolatokkal függ össze a heroin-kereskedelem, s egy év alatt 160 esetben volt szükség a rendőrség beavatkozására. Ezen a téren 50 százalékos emelkedést mutat a bűnügyi statisztika. Ha a narkotikumok kereskedelmével és fogyasztásával összefüggő bűncselekményeket egy kalap alá vesszük, érdekes módon csökkenő tendenciát mutat a statisztika — 35 százalékos arányban. A magyarokat, hogy miközben a heroin-probléma aggasztó méreteket öltött, a könnyebb narkotikumok — például a hasis — iránt kisebb érdeklődés mutatkozott az alvilági piacon. A fiatalokrák bűnözési statisztikája 26 százalékos csökkenést mutat.

KÖNYVET KERES? Megtalálja! Jöjjön a Hadash könyvtárba.

30 éves a HADASH Nesz Ciona utca 4, Tel Aviv (Járkon szállónál) tel. 59684

Drága szüleinck

ETU és MORO REISMANN 30-ik házassági évfordulójára minden jót kívánunk sok szeretettel LEAH és ODED

„LUCA” étterem

Jaffa, Givat Alijja, Jefet u. 101, tel. 86 78 03 PINGERT KERES

ALAP 24 17 Mordnok. ve lenseki ünnepi tette. h lehetőse nyomá zatokka és ugya zeti cél hoz. Az Szed kari fő tév-inte televízió hajland jóváhag táborno va a v az egyi vetítés népség sereg a történte lágasan hadsere nyának A h tév ig latkoz elmarad Belg gati hí rint kó volt sz jügosz annak T niai he gets töb tett. A volt vo A G nára le karába örtagy elnök Sziri A m tése sz mérsék Tel A Beér S 34 fok ottho falb kulec szán Telj szölk Tító T. A

GUR VEZÉRKARI FŐNÖK:

IZRÁEL KÉSZEN ÁLL MINDEN ESHETŐSÉGRE

Mordeháj (Mota) Gur tábornok, vezérkari főnök a Függetlenségi Nap alkalmából adott ünnepi nyilatkozatában kijelentette, hogy Izraelnek megvan a lehetősége ahhoz, hogy politikai nyomással és katonai kockázatokkal szemben is helytállóan és ugyanakkor közeljövőben nemzeti célkitűzései megvalósításához.

Az elmaradt interjú

Szerda este elmaradt a vezérkari főnökkel tervezett ünnepi tévé-interjú közvetítése, mert a televízió szerkesztősége nem volt hajlandó a hadügyminiszterhez jóváhagyás végett eljuttatni Gur tábornok interjúját. Erre reagálva a vezérkari főnök lefirtotta az egyik északi bázisról élő közvetítésben tervezett vídám ünnepség sugárzását és ezt a hadsereg azzal indokolta, hogy a történelem után szükséges „világosan, írásban lefektetni a hadsereg és a tévé munkaviszonyának irányelveit.”

A hadsereg szóvivője és a tévé igazgatósága ellentétes nyilatkozatokat bocsátott ki az elmaradt Gur-interjúról.

A vezérkari főnök hangsúlyozta, hogy Izrael állama most szabadabb politikai útjának kialakításában, mint a múltban. „Olyan haderőt építettünk ki, amely

aggódnék felkészültségünk szempontjából. A jövőre nézve azonban kötelességünk továbbra is éberben őrködni haderőnk fenntartásán és fejlesztésén, mert

az arabok nem mondtak le a katonai opcióiról” — hangozban a falvakban tizezrekre menő felkészültségük — főként fiatalok — a késő éjszakai órák-

Teljes katonai pompával

Vasárnap lesz dr. Márzuk és Smuél Ázár temetése

Ábrahám Dár, az egyiptomi hirszerző hálózat megszervezője: „Erdélyi adósságot törlesztettünk a két hőssel szemben” — A 82 éves Ráchel Márzuk: „Imám beteljesedett”

A jeruzsálemi Herzl-hegy katonai temetőjében vasárnap délben helyezik örök nyugalomra teljes katonai pompával dr. Mose Márzuk és Smuél Ázár földi maradványait. A Kairóban 22 évvel ezelőtt Izrael javára kifejlesztett hirszerző tevékenység és szabotázs-akciók címén halálra ítélt és kivégezt két hős koporsóját — utolsó katonai rangjuknak megfelelően — hat órány fogja a sírhoz vinni, ahol az állam vezetői is jelen lesznek a szertartáson.

Ábrahám Dár, aki annakidején az izraeli hadsereg hirszerző szolgálatát küldetésében Egyiptomban megszervezte a helyi zsidókból álló kairói és alexandriai hálózatot, amelyek tagjaiként dr. Márzuk és Ázár a többiekkel együtt a hatóságok kezére került a „balszerencés ügy”-ből kifolyólag, a két hős földi maradványainak hazahozatala után jelentette: „Izrael népe törlesztette beszületési adósságát a kairói kivégeztet iránt.”

A HALOZAT MEGSZERVEZÉSE

Ábrahám Dár, az izraeli katonai hirszerző szolgálat tisztjeként John Darling névre szóló hamis útlevelel 1951-ben érkezett Egyiptomba, ahol helyi zsidó fiatalokból megszervezte a kairói és alexandriai csoportokat. Ennek a két csoportnak az irányítását, illetőleg az azok fölötti parancsnokságot később — Dár távozása után Egyiptomból — a „harmadik ember” néven ismeretesé vált Ávri Elád-Seidenberg vette át, aki Egyiptomban Paul

Frank álnéven tevékenykedett az izraeli katonai hirszerző tisztjeként.

A „harmadik ember”, mint ismeretes, később az országba való visszatérése után törvényszék elé került hazahozatala, illetőleg az egyiptomi hálózat kiszolgáltatása miatt és tíz évi fegyházbüntetést kapott.

LEVEL RABINHOZ

Ábrahám Dár a rádióból értesült a két hős hirszerző földi maradványainak hazahozataláról, de hozzáfűzte, hogy ő maga is folyamatosan dolgozott ennek érdekében. Két évvel ezelőtt levelet intézett Rábin miniszterelnökhöz és azt kérte, hogy a kormány kövesse el mindent a két hirszerző exhumálása és a koporsók hazahozása érdekében. — Nagyon kényes volt az ügy és rendkívül diszkrét keretek között folyó munkát igényelt — mondotta Dár, majd hozzáfűzte, hogy Slomo Hillel, a rendőrségi ügyek minisztere különösen aktív volt az ügyben.

Amikor pár nap előtt bejelentette Rábin a visszavonulását, sajnálattal gondoltam arra, hogy most a két egyiptomi zsidó hős hirszerző ügye is feledésbe merül. Annál nagyobb volt az

A Függetlenségi Napon

Százezres tömegek a kirándulólhelyeken

Kiosztották az Izrael-díjakat — Lezajlott az ifjusági Tnách-verseny

Izrael népe emelkedett hangulatban ünnepelte a 29. Függetlenségi Napot. Az ünnep beköszöntésének estjén a városokban és a falvakban tizezrekre menő felkészültségük — főként fiatalok — a késő éjszakai órák-

ig táncoltak a fényárban uszó és zeneszótló hangos tereken. Ezt megelőzően a Herzl-hegyen meggyújtották a 12 falkulát a Függetlenségi Nap szertartása keretében. Tegnap százezrekre menő tö-

megek valóságos megszállták a kirándulólhelyeket és a szabadban töltötték a szép napot. — három központi esemény tette emlékeztetéssé az ünnepet.

★ Jeruzsálemben, az államelnöki rezidencián Efrájim Kácir professzor fogadta a hadsereg száz kiváló katonáját, akik valamennyi fegyverem képviselőiben jelentek meg. A diplomáciai testület tagjai is tisztelegtek az elnök előtt a Függetlenségi Nap alkalmából.

★ Hagyományos módon tegnap került sor az idei Izrael-díjak kiosztására. Ezúttal huszonötödik alkalommal osztották ki ezt a magas kitüntetést.

★ A nemzetközi ifjusági bibliaismereti versenyt szintén Jeruzsálemben rendezték meg, s annak lefolyását az ország népe a tévé-közvetítés által nyomon követhette. A versenyt egy rechovoti jesiva 17 és fél éves növendéke nyerte.

Az ünnep érdekes eseménye volt, hogy Szergej metropolita, a Szovjetunióbeli pravoszláv egyház küldöttsége vezetője a Teddy Kollek jeruzsálemi polgármester által adott hivatali fogadásán a következőket mondta:

— Engédjék meg polgármester úr, hogy Izrael nemzeti ünnepén köszöntsem Önt, városa lakóit és az ország népét. Jókívánataimokat az esetleges eltűntek után.

FELFORDULT EGY SÉTAHAJÓ — 8 HALOTT, 40 SEBESULT

Ma folytatják a kutatásokat esetleges eltűntek után

Tegnap délelőtt tragikus kiemelési baleset történt az akkói öbölben, ahol felfordult a kirándulókkl zsúfolt „Nurit” sétahajó. Az utasok közül nyolcan életüket vesztették, negyvenen megsebesültek.

A szerencsétlenség délelőtt 11.30-kor történt. Azonnal riasztották a hadsereg tengeri egységét, amelynek képzett békaemberei segítséget nyújtottak a mentőmunkánál.

A halálos áldozatok: Chájá Kaufmann (26) haifai asszony, Amár Ászi (45) Kufár Kárából, arab faluból, Mofid Ászi (30) szintén Kufár Kárából, Tami Ászi (10) Kufár Kárából, Dudijá Ászi (8) Kufár Kárából, Fatma Abdalla, Kufár Dzsilszulia arab faluból és Luvna Jászir (3) Kufár Tamra arab faluból.

Ugyancsak késő este jelentették, hogy a sebesültek nagy részét hazaengedték a kórházból, s akiket bent tartottak, azok jó részt közepes, néhányan súlyos sebesültek. Utóbbiak közül egyiknek sem életveszélyes az állapota.

Ma hajnalban felújítják a kutatásokat az esetleges eltűntek után.

SIMON PERESZ A KORMÁNY ÉLÉN

Rábin szabadságra ment — Formálisan továbbra is felelős a kormány tevékenységéért

Jicchák Rábin miniszterelnök ma szabadságra megy és egészen a választások utáig nem tér vissza hivatalába. Helyét ügyvezető miniszterelnökként Simon Peresz hadügyminiszter veszi át, jöllehet formálisan, mert jogi szempontból továbbra is Rábin viseli a felelősséget miniszterelnökként.

A „szabadság” tulajdonképpen kiút abból a fonák alkot-

mányjogi helyzetből ami abból ered, hogy az átmeneti kormányból egyetlen miniszter sem mondhat le. Az amerikai devizaszámlák ügyének kipattanása és Rábin miniszterelnök megbírálása, valamint feleségének bírósági elítélése után a miniszterelnök csak ilymódon válhatott meg gyakorlatilag kormányfői tisztségétől.

Dinitz: Nincs semmi jel az izraeli-szovjet diplomáciai kapcsolat felújítására

New York. (STA). — Szimcha Dinitz washingtoni nagykövete szerda este kijelentette, hogy nincs semmi jel, ami az Izrael és Szovjetunió közötti diplomáciai kapcsolat felújítására utalna. A nagykövet ezzel a megjegyzéssel reagált azokra a

néhány nappal ezelőtti hírekre, miszerint a két állam a közeljövőben felújítja a kapcsolatát. Dinitz kifejtette, hogy az oroszok csak „azt a benyomást akarják kelteni, hogy módjukban áll mindkét féllel tárgyalni” a közelkeleti viszályban.

Beiruti összecsapások terroristák között

Beirut (UPI, Reuter). — Egy-mással rivalizáló palesztinai terrorista csoportok szerda éjjel és tegnap nap folyamán sorozatos összecsapások színterévé változtatták Beirut különböző negyedéit, ahol nemcsak könnyű

gyalogsági fegyverekkel, de tank elhárító rakétákkal, nehéz fegyverekkel is lövöldöztek. Az összeütközéseknek legalább három halálos áldozatuk és több sebesültjük van.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem, apám, nagyapánk

Mandel Zeév (Jancsi)

Kisvárdai — Budapest — Beér-Séva

Bécsben hirtelen elhunyt.

Temetése 1977. április 24-én, vasárnap 14 órakor a beér-sévai temetőben.

A GYÁSZOLÓ CSALÁD

A beér-sévai HOH mély részvételt fejezi ki

Mandel Rinának és a családnak, alelnökünk

MANDEL ZEÉV

idő előtti elhunyt feletti mély gyászában.

FÖLDRENGÉS JUGOSZLÁVIÁBAN ÉS ROMÁNIÁBAN

Belgrád (UPI, Reuter). — Nyugati hírgyűjtők szerint a közepes erősségű földrengés volt szerdán éjszaka Bányá Luká jugoszláviai kisvárosban, illetve annak környékén. A város a boszniai hegyekben van. A földrengés több környező falut is érintett. A jelentés szerint 4,2 fokú volt a földrengés, a Richter-skálának megfelelően.

A Bányá-Luká-i és a környező falvak épületeit károsodás érte. Emberéletben nem volt veszteség.

Bukarest (UPI). — Szerdán és tegnap két újabb földrengés rázta meg a román fővárost és környékét, ahol azonban nem volt veszteség emberéletben és anyagi kár sem keletkezett.

A Golánon aknarobbanás áldozata lett egy osztrák tiszt

A Golán-fennsík szurdán aknára lépett az UNO megfigyelő karában szolgáló egyik osztrák őrnagy, aki a szerencsétlenségénél életét vesztette.

A felelősséget a történetekért, és a többi között azt közölte: „A cionista ellenség nem tisztította meg visszavonulása előtt aknáitól az elfoglalt területeket.”

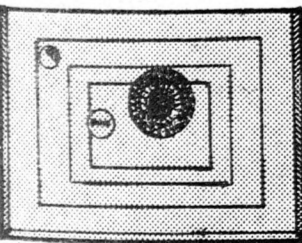
Az aknarobbanás a Golán-fennsík demarkációs övezetében történt. (Reuter, IFP).

IDŐJÁRÁS

A meteorológiai intézet jelentése szerint ma sárós lesz. Hőmérsékletek: Jeruzsálem 16—30, Tel Aviv 16—30, Haifa 16—28, Beér Séva 16—34 és Ejlát 17—34 fok.

SZÉF

otthonában, falba építve, kulcsos és/vagy számos zárral

Teljes élettartamra szóló garancia. Titoktartás biztosítva „SAFE” T. A., Slomo Hámelech 93., tel. 03-230598, tel. 03-221597 és este 03-888054

שרלם 147 תל-אביב-יפו

POLLÁK ANDOR és FRIDA

KOLLEGÁNKNAK

ELSŐ UNOKÁJUK

MEGSZÜLETÉSE ALKALMÁBÓL

Az UJ KELET NYOMDÁJA ÉS SZERKESZTŐSÉGE

SZERETETT FÉRJEM, APÁNK, NAGYAPÁNK

HERSKOVITS BÉLA

Naszód — Szászrégen — Petách-Tikva

70-IK SZÜLETÉSNAPOJÁRA KIVÁNNUNK TOVÁBBI EGÉSZSÉGET ÉS BOLDOSÁGOT 120-IG.

FELESÉGE: GIZI ÉS A CSALÁD

„Luách 8 — Luách Mááriv”-ot.

Izraelben nincs hasonló hirdetési eszköz.

(LÁSD 15—23 OLDALAINKAT)

A Lea étterem kedves és otthonos, Ezért látogatja fiatal és koros

Magyar és erdélyi házikoszt!

» LEA « ÉTTEREM

T. A. Bár-Kochba 52/a., (földszint)

(Kikár Dizengoff mellett)

Naponta változatos ételek! Saját készítményű sütemények. Mérsékelt árak!

Nyitva déli 12 órától. Pénteken zárva. Szombat délben sólet.

M. HERSKOVITS LTD., BUTOR

Tel-Aviv, Ben-Jehuda 100., tel. 231905, örömmel közli, hogy megnyitotta

új, szövet és diszpárna üzletét

T. A., Ben-Jehuda-u. 100. sz. a.,

Ülőbútorok iránt érdeklődőknek ajánlunk még:
★ Speciális anyagokat, amelyeknek nincs versenytársuk a piacon, elfogadható, szabott- és egységes áron (külföldi készítmények).
★ Diszpárnák és milliók dús és színes választékban. Alkalmilag kaphatók szövetmaradékok retikúlok, tászkák, diszpárnák, milók és székek számára.
A csodás bútorok nagy választékának állandó kiállítása. Mindez Rehitáj M. HERSKOVITS Ltd.-nél, T. A., Ben Jehuda 100., (a Dvora szállóval szemben)

Aba Even az idegennyelvű Lapkiadó Vállalat székházában

Aba Even találkozása az idegennyelvű lapok szerkesztőivel

Aba Even külügyminiszter a héten látogatást tett az idegennyelvű Lapkiadóvállalat székházában, ahol találkozott az Uj Kelet, a Viata Noastra, a Nasa Sztrana, a Noviny Kurier, a Lecte Nájesz, az Israel Nachrichten, a Jom-Jom és a Saár szerkesztőivel. A vállalat vezérigazgatója, Sábttáj Himmelfarb bevezetőjében elmondotta, hogy a vállalat kiadványai nyolc nyelven jelennek meg, több mint százezer példányban s így körülbelül 300 ezer olvasó mindennapi tájékoztatásához járulnak hozzá.

Kérdésekre válaszolva Aba Even kifejtette, hogy véleménye szerint a választások után Izraelnek intenzív nemzetközi politikai tevékenységet kell majd kifejtenie. Minden jel arra mutat, mondotta Even, hogy 1977 második fele a politikai kezdeményezések időszaka lesz, és Izraelnek aktívan kell fellépnie ezen a téren is. Gazdasági és szociális problémáinkkal együtt ez a helyzet azt követeli, hogy olyan politikai központi erők létrehozását igényeljük, amely körül eléggé erős megfelelő döntéseket hozni a béke érdekében.

Aba Even úgy véli, hogy a Munkapártot a következő Kneszetben nagyobb számban képviselik majd szaberek és a fejlesztési vidékek küldöttei. Hangsúlyozta, hogy Izraelnek meg kell erősödnie a közkereskedés terén és fokozni kell a végrehajtott intézkedések hatáskörét, hogy véget vessenek az anarchikus jelenségeknek. Úgy véli azonban, hogy a döntőbíráóságok felállítására nem oldja meg a sztrájkok kérdését. Arra kell törekednünk, mondotta Aba Even, hogy olyan intézkedéseket hozzunk, amelyek a gyakorlatban is lehetővé teszik a törvények szigorú tiszteletben tartását.

Az Uj Kelet részéről Rappaport Ottó és Tabák László vett részt a találkozón.

VÁLASZTÁSI VERSENYFUTÁS

Az ügyészség véleménye: Nincs jogalap eljárás megindítására Jigál Jádín ellen

A rendőrség befejezte a vizsgálókat a feljelentés ügyében, amelyet Jigál Lávív újságíró nyújtott Jigál Jádín professzor ellen. Az újságíró előbb az Olám Háze című hetilapban azzal vádolta a régész professzort, a DS listavezetőjét, hogy illegális módon kereskedett Izraelben feltárt régészeti ritkaságokkal. A jeruzsálemi főügyész a Lávívhoz intézett levelében közölte, hogy nem találta okot az eljárás megindítására Jádín ellen. A feljelentés arról szól, hogy Jigál Jádín beaváltott egy 6000 dolláros csekket, amely a jeruzsálemi egyetemhez érkezett és ehhez nem volt joga. A csekket régiségek vásárlására használta fel. Az ügyész megállapította, hogy a csekk az egyetem archeológiai intézete számára érkezett, amelynek elnöke Jigál Jádín, tehát a professzornak joga volt a csekket beváltani és ebből Avrahám Lévitól vásárolt régészeti ritkaságokat. Mindezek után megállapította az ügyész, hogy semmi jogi alap nincs az eljárás megindítására, annál is inkább, mert az összegből vásárolt régiségek az illetékes intézmények birtokában vannak.

A Likud nem szervez vezető csoportot

A Likud egyelőre felfüggesztette annak szervezését a megvá-

lasztást, hogy úgynevezett vezető csoportot létesítsen, amely az „árnyékkormány” szerepét töltené volna be a Kneszetben. A terv még a 8. Kneszet működésének idején merült fel és 15-16 tagból álló csoportot létesítettek volna. A Likudban azonban ellentétek merültek fel a különböző frakciók között. A Chéрут, a Liberális Párt és a Néppárt közül csak az utóbbi választotta meg a jelöltjét, míg a másik két csoport tartózkodott tőle.

Ezzel szemben kedden abban a szállodában, ahol most Menáchem Begin lábadozik, elhatározták, hogy 12 csoportot létesítsenek, amelyben résztvesz a Likud listáján szereplő első 60 jelölt, valamint Arje Dulcin a Szochnut kincstárnoka. A csoportok vezetője Menáchem Begin lesz, aki valószínűleg a hónap végén, vagy a jövő hónap elején kapcsolódik be a párt propagandá munkájába. A különböző csoportok vezetői Ezer Weizman, Mose Arns professzor, Jicchák Modái és Mordecháj Cipor képviselők. Arje Dulcin, Jicchák Sámír, Zálmán Suvál, Szimcha Ehrlich, Jigál Horowitz, Jechezkel Frumin, Chájim Korfu, Geula Kohén, Mose Sámír és Avrahám Katz.

A Mápám vezetői harcolnak a Somér Hácáir szakadárjai ellen

A Mápám vezetősége elhatározta, hogy felvilágosító hadjáratot indít a Somér Hácáir kibucokban és főleg a fiatal települé-

seken annak megakadályozása céljából, hogy a fiatal kibucnyitók tüntető módon a Seli listára szavazzanak, tilakozásképpen azért, mert a Mápám nem vált ki a Máaráchból. Van egy csoport, amely ki is vált a Mápám-ból dr. Eli Ben-Gál vezetésével és felszólította a fiatalokat, hogy szavazzanak a Selire. Természetesen a Seli örömmel veszi ezt a megmozdulást és elhatározta, hogy erősíti tevékenységét a kibucokban, míg a Mápám vezetősége az ellenakciót szorgalmazza.

„Fejlesztési városok képviselőinek klubja” a Máaráchban

A Máarách képviselő jelöltjei közül hat képviseli a fejlesztési városokat, és pedig Eli Mojal (Beér Séva), Joszi Szárid (Kirját Smoná), Jack Amir (Dimona), Aharon Náchmiás (Cfát), Saul Ben-Szimchon (Ásdod). A képviselők sajtófogadáson bejelentették, hogy a Kneszetben megteremtik a fejlesztési városok képviselőinek klubját.

A szóvivők megelégedésüknek adtak kifejezést afelett, hogy a Máaráchban nagy számban vannak képviselve fejlesztési területek. A Gálil és a Jordán völgye 12 jelölttel szerepel, akik közül 7 északafrikai származású. A Likud listáján csak 2 esedékes északafrikai származású jelölt van, a DAS listáján pedig egy sem. A Munkapárt új központi-jában a 815 tag 52 százaléka a keleti törzsekből származik.

A szóvivők rámutatnak arra, hogy Izrael lakosságának 74 százaléka az ország területének 20 százalékán telepedett meg Haifa és Gadera között, holott a Negev képezi az ország területének 62 százalékát. De ott csak a lakosság 6-7 százaléka lakik. Kévetették a lakosságnak az ország területén való arányos elosztása terén. A beér-sévai egyetem tanácsot létesített a Negev fejlesztésére, Joszef Tekoa elnök letével és Eli Mojal képviselő részvételével, akik pontos tervet dolgoznak ki a Negev fejlesztésére.

FIGYELEM! - FIGYELEM! TEL-AVIV ÉS KÖRNYÉKE magyarajkú lakosságát szeretettel meghívjuk a tel-avivi HOH és Bné Herzl kulturbizottsága rendezésében tartandó

NAGYSZABÁSÚ, UNNEPÉLYES ELŐADÓESTRE.

Helyszín: a HOH. Hájárkon-utca 61 alatti nagyterme. — Dátum: 1977 április 25-én, hétfő este, pontosan 8 órakor.

Közreműködnek: az Entebbében megsebesült magyar-zsidó származású

DÁVID JICCHAK aki érdekfeszítő elményeiről fog beszámolni.

DÁN OFRY „A szabadság útja” címen tart előadást.

Dr. SCHEER MOSE a haifai „Dávár” igazgatója, méltatja a Jom áacmáut jelentőségét.

Költséghozzájárulás: 8.— IL.

A Tóra szeretete

Izrael szeretete

Erec Jiszráél szeretete

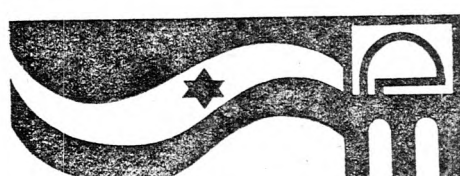
פועלו אגודת ישראל

Beccsülettel

Tiszteséggel

Tiszta kézzel

הצבע-7

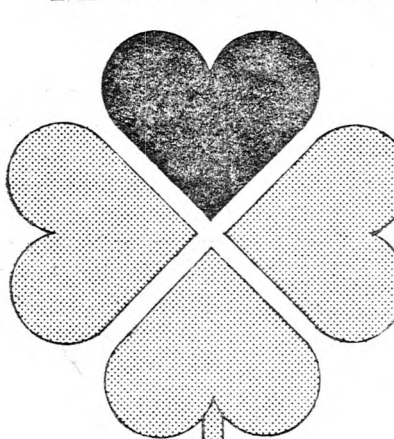

IZRAELBŐL SZERETETTEL

KÉK-FEHÉR VÁSÁR

A MÁSBIR LÁCÁRCHÁNBAN

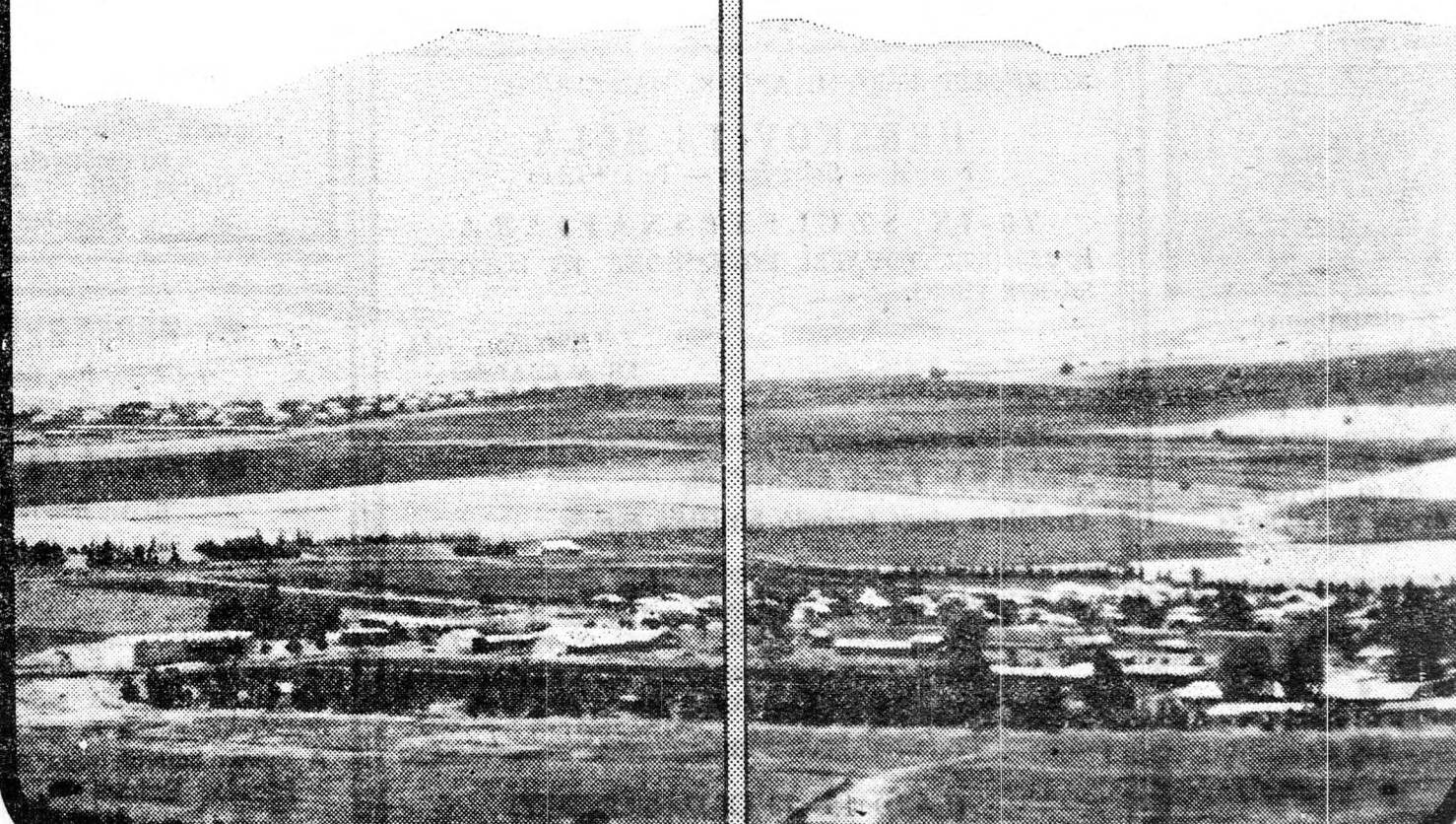
24. 4. 77 — 6. 5. 77

170 előállító mutatja be az izraeli készítmények választékát a „kék-fehér” vásár pavillonjaiban, a „Hámásbir Lácárchán” üzleteiben.

Jöjjön látogassa meg a színes, sokatigéző vásár érdekes pavillonjait. Jöjjön, élvezze a színpompás

ünnepet, az izraeli készítmények óriási választékát, az engedményeket, a különleges árakat és meglepetéseket: a „Hámásbir Lácárchán” ajándék-blúzait és mexicói repülőutazás (minden adó nélkül). Vásároljon „kék-fehéret” a Másbir Lácárchánnal. Érdemes.

BÁT-JÁM • RIBAK MUZEUM

Április 30-án, DALEST humorral, jiddis nyelven.

Jeny Keszler, Sura Turkov, Rotblum-Rosianu

részvételével.

Kedvezményes jegyek kaphatók a múzeumban.

Hádádi utca 6, telefon: 86 86 45.

Az Önök alázatos szolgálja az utóbbi időben határozott dilemmában van, amely bizonyos nevekkel kapcsolatos. A jelenleg arra utal, hogy a szelentes végző stádiumában leledzünk, vagy holmi örvendetes agyerelemeszedés birtokában va gyunk, mivelhogy semmiképpen sem sikerült emlékeztetnünkbe véni Carter elnök écegeberének, a Nemzetbiztonsági Tanács fejének nevét. Immár cirka hatvan-ötven évvel ezelőtt a pasas nevét a napitapokban és fülünk is számtalanszor magáévá tette az éter hullámairól, hisz e név valóságos fogalom lett és mégis, amikor mi magunk szeretnénk kimondani a büvös nevet, csupán lengyel gyártmányú betűk csikorgó nalmaza jut eszünkbe. Legjobb esetben arra emlékszünk, hogy Brrr-rel kezdődik, mint Breznye, de egy zse van a közepén. Az igazat megvallva még a keresztnevét se tudjuk megkülönböztetni a vezetéknevétől. Nem vitás, a szellemi tönk szélén állunk.

Tessék, most szépen kézbe vessük az újságot és kimondjuk az ipse nevét, ha belebegyűnk, akkor is: Z-B-I-G-N-Y-E-V B-Z-S-E-Z-S-I-N-S-Z-K-I-I. Igen, így hívják. Hogy miért, kezieszkölöm? Feltehetőleg a lengyelek ezzel állnak bosszút a Nyugaton, amiért az cserbenhagyta őket. Mellesleg a lengyelek maguk így írták ezt az ízet: ZBYGNIW BRZEZINSKI. Ez nem vice, becslészetavamra! Nincs kizárva, hogy egy zsevel kevesebb van benne, ami érthető ugyebár, hiszen a lengyelek mindig nagy antiszemiták voltak. A nemzetbiztonsági tanácsadó nevében jóformán egyetlen olyan szótag sem található, amely az emlékeztetéstől mnemotechnikai módszer szerint számításban jö-

KELLEMEKES NYELVTÖRÉST!

hetet; talán azt az egyetlen kis „big“-et kivéve, ott az elején, egy árva hang sincs benne, amely ismerős volna az emberi fül számára. Mondjuk a kisember megpróbálja belevőmöszölni az emlékeztetőbe a „niev“-et, ott a „big“ után, az ismert orosz metropolis, Kiev mintájára, de mi van akkor, ha az illetőnek tévedésből Vladivosztok jut az eszébe Kezdjük megérteni Szimcha Dinitzet. Mindennek van határa!

Ami engem illet, már hónapok óta óvakodok politikai témákról társalogni, emiatt a Bzsezsinszki, vagy hogy a francba hívják, miatt. Amikor Cartera terelődik a szó, én már iszkolok, mint a cigány gebéje tarlóhántáskor. Sőt mi több, az utóbbi időben már az elfoglalt területekről való teljes visszavonulásra is hajlandó vagyok, csak hogy ne kelljen résztvennem egy pezsgő, jobbanmondva bezsög vitában. Csupán a tévé bemondói képesek kiejteni az ípsét. Be is mondják minden lehetőséggel, tündető módon, még hozzá keresztnevetől. Hogy a fenébe csinálják? Nyilván rendszeresen gyakorolják, résztávós edzéseket tartanak. Minden reggel minimum negyed-

óra: Zbignyev Bzsezsinszki, Zbignyev Zsbebinszki és így tovább. Rajtuk kívül Giora is képes megjegyezni ezt a nevet. Már az egész város erről beemlékszik: Giora nyelvzseni, sőt nyelvzseni! Asszonygák, hogy az egyik nagyapája Lodzból való. Na ja, így könnyű! Mindenesetre, bármilyen piti helyi témáról is legyen szó, hühüllámok jut az eszébe Kezdjük rögvést rátér Washingtonra és Bözsire, azaz Bözsinszkire, azért, hogy kifejezre juttassa intellektuális fennsőbbiségét. Már egyetlen helyre se hívják meg emiatt ezt a kellemetlen, henccegő frátert.

Nem egyszer azon spekulál magában e sorok írója: az Isten szerelmére, egy superhatalom hogyan helyezheti a biztonságát egy olyan nevé ember kezébe? Nem nehéz elképzelni lelki szemekkel ama sorsdöntő pillanatot, midőn a Fehér Házban szolgálatot teljesítő segédítást beront az elnök hálószobájába azon a bizonyos szerdai napon és felindultan jentli:

— Meglepetészerű atomtámadást jeleznek, uram! Mindössze 90 másodperc áll rendelkezésükre! E percben telefonált a

Írta: EFRAJIM KISHON

Nemzetbiztonsági Tanácsból Miszter Zbising... nem, Miszter Bizniszki... akarom mondani Zsbeny...

Ami engem illet, soha sem tűntem ki különösen nevek tekintetében. Szolzenyicin nevét három esztendeig bifláztam hangyaszorgalommal, amíg folyékonyan ki tudtam mondani, ki-
Bumm!

Ami engem illet, soha sem tűntem ki különösen nevek tekintetében. Szolzenyicin nevét három esztendeig bifláztam hangyaszorgalommal, amíg folyékonyan ki tudtam mondani, ki-
Bumm!

Zbignyev Bzsezsinszki. Voltaképpen a szülei felelősek mindentért. Volt egy olyan időszakom is, amikor felláztam és jobb tár-

saságban igyekeztem megkerülni az inkriminált név kiejtését. Amikor nála lyukadtunk ki, a zsidó lobby révén, többnyire könnyedén megjegyeztem:

— Minden ettől a „Carter Kissingerjéitől“ függ...

Vagy diplomatikusan gunnyal kijelentettem:
— Na, mit mond erről a mi karakán lengyelünk?

Persze a társaságbeli szadisták erre rögtön megkérdezik: „Kire céloz?” mire mesterien felépített tervem fülsiketítő zajjal legott összeomlik. A túlötön volt néhány jó hetem, amikor is elég meggyőzően tudtam motyogni valamit a masszív közhögs védelme alatt. Azután megadtam magam a sorsomnak: az utóbbi időben állandóan egy kis cetlit tartok a szivarzsebemben (bzsebenben!), amire fel van írva ennek a zombékos zsiszinek a neve. Amikor társaságban Carter, meg a védhető határok feltűnnek a láthatáron, én rendszerint lábujjhegyen kiosonok a mellék-helyiségbe, ott belepislantok a puskámba, majd visszatérek az emberek közé, miközben magamban állandóan ismétlgetem a leckét, a fülbámszó melódiát dudolva:

„Bzsezsinszki, de Bzsezsinszkin, de Bzsezsiknisz, Szeress engem Bazsarózsám, azért is!”

De hát egy este hányszor mehet ki az ember az illemhelyre?

Tegnapelőtt végre elérkezett a megváltás. Kinyitok egy angol-szász újságot és mit látnak a szemeim a főcímben: „B: A Szovjetunió álláspontja még meg-

fog változni!“ Vagyis az egészséges életőzión megszülette a megkínzott emberiség számára a megoldást, Henry K., azaz Kissinger mintájára. Mostantól kezdve én mindig csak miszter B-t fogok mondani és kész. Ez mellesleg roppant elegánsan is hangzik. Bár e pillanatban már nem vagyok egész biztos benne, hogy tulajdonképpen nem Z-t kellene-e inkább mondani. Muszáj megnézni újra az újságot. Ez már a vég!

(Héberből fordította: Dan Dalmát)

AZ ALKALMI VÉTELEK HETE

1977. 4. 23., szombat este 7-től és a hét folyamán. Meghívjuk a közönséget, jöjjön el, nézzen körül és... vásároljon egyes bútordarabokat, meglepő árakon.

★ **SZEKRÉNYEK** szug álef és szug bét
3 ajtós szekrény **csak 2,800.- IL**

Továbbá:

★ **GYERMEKSZOBÁK**, komplett, — különböző nagyságban és színválasztékban, modern európai gyártmányok, továbbá egyes darabok, leszállított árakon

★ **HALÓSZOBÁK**, kompl., külföldi gyártmányok, **csak 7.900.- IL**

★ **ÉTKEZŐSARKOK**, szug álef és szug bét, — kedvező árakon. Erdeklődőknek: helybeli „Ron” és „Erez” bútorok is nagy választékban.

JÖJJÖN EL, NEM FOG CSALÓDNI!

SZUPER MÁRTEF HÁREHITIM

BNE-BRÁK, JABOTINSKY U. 12

(a benzinkúttal szemben)

A MÁÁRÁCH NYOLC KÉPVISELŐNŐ JELÖLTJE

KIT ÁLLITANAK ŐK SZEMBE VELÜK?

Amikor halljuk Begin úr szavait a „zsidó anyáról”, a „héber asszonyról”, a „hitvesekről és nővérekről” könnyű szökni a szemünkre a meghatottságotól. Amikor azonban a nők képviselőtéről van szó a Kneszetben — ez már egészen más dolog. A Likud jelölőlistáján mindössze két nő szerepel: az egyik a 16-ik, a másik a 34-ik helyen (már ez is haladás: az előző Kneszetben a Likudnak csak egy női képviselője volt, míg a Mááráchtól 7 nő képviselte). ★ A Máárách új jelölőlistáján nyolc nő szerepel reális helyen: Sosáná Árbeli-Álmozlino (a lista 8-ik helyén); Támár Esel (16); Chájke Grossmann (19); Oro Námír (29); Eszter Herlitz (36); Chánitá Átíász (38), Nuzhát Kácáv (39) és Másá Lubelszki (a 47-ik helyen). Nem csak az Ön felesége van érdekelve a női képviseletben és problémáinkban a Kneszetben. Mi férfiak is.

8 nő reális helyen; ez további jele az igazi változásnak, amelyről annyit beszélnek, de megvalósítása érdekében oly keveset tesznek.

★ A DÁS jelölőlistáján természetesen egyetlen nő sem szerepel

MI VAGYUNK A GIM AZ UJÍTÁSRA ÉS FOLYTATÁSRA EMET HÁMÁÁRÁCH

Mifileget Háávodá Hájiszráelít — Mápám

מחנה התשובה לחידוש ולהמשך

מחנה התשובה לחידוש ולהמשך

מסלול התשובה הישראלי-חסידי

מסלול התשובה הישראלי-חסידי

Sosáná Árbeli-Álmozlino

Támár Esel

Chájke Grossmann

Orah Námír

Eszter Herlitz

Chánitá Átíász

Nuzhát Kácáv

Másá Lubelszki

KÁRPITOS
szakember vállal áthúzást, javításokat a vevő lakásán is.
Leichter, tel. 871471
(automata felvétel egész nap).
POB. 3280, Bát-Jám

H. O. H.
Rechovot és környéke
Rech. Jákov 36 székházában
nagyszabású politikai
SZINPOZIONT
rendez 1977 április 26-án,
kedden, 18.30 órakor
VITAPARTNEREK:
Dr. Hermann Dezső
(Máárách)
Salpeter Julius
(Likud)
Dr. József Károly
(V. N. P.)
Vítavezető:
Vince Éli
Számozott ülőhelyek elővételben: Simon Iátszerész, Herzl 198, — Farkas zöldségüzlet, Jákov 36.

Képek és művészeti munkák kiállítása
★ **Maximilian Kessler**
(oroszországi olé) absztrakt és modern művészet.

★ **André Kielczinski**
(aki behatolt a német követségre) famunkák ezüstfonállal.
SERKENTŐ KIALLÍTÁS POLGÁRI ÁRAKON
A világ leghíresebb akképei,

Manoon
6 eredeti képe érkezett
„**ARMON**”
T. A., Jaffa — T. A., 47,
telefon: 57112

Kellogg's
ALL-BRAN
The natural laxative cereal
VÉGE A SZÉKREKEDÉSNEK
ORVOSOK AJANLJÁK
ALL-BRAN a természetes étel, amely megelőzi a székrekedést
A gyomor- és bélizmok megfelelő működésére és kellemes közérzetre egész nap.
Egyen egy fányér Kellogg's All-Bran-t minden reggel!
Kapható mákokletekben és Supermarketekben. Kizárólagos képviselet:
A. JACOBS LTD.
10 Lincoln St., Tel Aviv, Tel. 61 24 99

» **STEREO SEL SZIMCHÁ** «
a speciális stereo-felszerelés üzlet Haifán
Oléknak árusítás fontért és dollárért.
A világ legnagyobb gyárai stereo felszereléseinek legnagyobb választéka Haifán.
סטריו סל שיםחא
HAIFA, ÁCHAD HÁAM U. 12 • TEL. 64 25 16
1977 IV. 22

ADÁS-VÉTEL

INGYEN ÉKSZER BECSLÉS... VIGYÁZZON A PÉNZRE!... LEGMODERNEBB PARÓKÁKAT... UJ KELET, Vltara Nostra... ELADÓ alkalmilag a Hádár... UJ KELET, Vltara Nostra... ELADÓ alkalmilag a Hádár... UJ KELET, Vltara Nostra... ELADÓ alkalmilag a Hádár...

HAIFA

ELADÓ alkalmilag a Hádár... UJ KELET, Vltara Nostra... ELADÓ alkalmilag a Hádár... UJ KELET, Vltara Nostra... ELADÓ alkalmilag a Hádár...

FIGYELEM! Figyelem! Régi és új lakások átadó... VESZUNK használt butort... KERESUNK szug álef varónok... GRAFIKUST/FESTŐT keresünk... KERESUNK használt butort... KERESUNK szug álef varónok... GRAFIKUST/FESTŐT keresünk...

ALLAS

JERUZSALEM

JERUZSALEMBEN lakást keresnek... KERESUNK használt butort... KERESUNK szug álef varónok... GRAFIKUST/FESTŐT keresünk... KERESUNK használt butort... KERESUNK szug álef varónok...

"CHÉN LAISA"

AZ EGYETLEN TAKARÉKOSÁGI TERV IZRÁELBEN, AMELY CSAK EGY EVRE SZÓL

Azok a dolgok, amelyek olyan távolinak tűntek, most elérhetővé váltak az ön számára; külföldi utazás, új butor, saját kis autó, teljes új ruhatar... Mindezek nagyon hamar megvalósíthatók... A „Chén Láisa” számlája van a Discountban... A „Chén Láisa”-ban 12 havi egyenlő befizetéssel takarékoskodik... AMELY CSAK EGY EVRE SZÓL... Azok a dolgok, amelyek olyan távolinak tűntek, most elérhetővé váltak az ön számára; külföldi utazás, új butor, saját kis autó, teljes új ruhatar... Mindezek nagyon hamar megvalósíthatók... A „Chén Láisa” számlája van a Discountban... A „Chén Láisa”-ban 12 havi egyenlő befizetéssel takarékoskodik... AMELY CSAK EGY EVRE SZÓL...

ISRAEL DISCOUNT BANK LIMITED

HADÜZENET A SZÓSZÉKRŐL

Egy rabbi, aki kiáll a vallásos tömegek érdekeiért

A hagyomány szerint a Pécs előtti szombatban a rabbi beszédet tartanak. A Sábát Hágádol szónoklat úgy terjedelmében, mint tartalmában más, mint a szokásos templomi beszéd, és rendszerint három részből áll. Először egy „psellit” mond a rabbi, ami a Talmud egyik ünneppel foglalkozó fejezetének homilistikai fejtegetése. Aztán a legfontosabb peszachi törvényekre hívja fel a hívők figyelmét. Végül a „Muzsár” következik, amikor Ágádával és Midrással fűszerezett magyarázatokkal, igyekszik a rabbi megmutatni gyülekezetének a helyes utat, hogy aztán ünnepi jókívánásokkal és a Mesias melletti eljövételének reményével fejezze be az ünnepi beszédet.

Mint minden évben Stern rabbi idén is megtartotta sábat-hágádoli beszédét zsufolási megtelet templomában. Az első két rész, annak rendje és módja szerint bomvolódott le. De amikor beszédének harmadik részéhez érkezett, egészen szokatlan dolog történt: a helyi híveknek lelkeire beszélt volna, váratlanul saját rabbi kollégáit kezdte ostromolni.

FOGADALOM BERGEN-BELSENEN

Bevezetőben elmondta, hogy harminckét évvel ezelőtt a berg-belsen koncentrációs táborban szenvedett. A barakban felállított négy méter magas emeletesek voltak és az ő fekhelye legfelül volt. A már annyiszor hangoztatott szörnyű szenvedésekről eltekintve, szinte csontvázvá fogvott le, kéz és lábujjai sennvesre faevtak és egy reggel nem volt képes lemaszni a magas priescéről. A reggeli áppelen viszont kivétel nélkül mindenkinél meg kellett jelennie. Hogy a barak valóban kiürült-e, azt az SS priesc-ek furkósbotokkal ellenőrizték.

ugy hogy ütlegelni kezdték a priesc-eket és ha a súlyos ütésekre nem felelt hang, akkor meglehetősen távoztak, mert azt jelentette, hogy a rabbi kinn vannak a gyülekezőhelyen. Viszont jaj annak, akit a barakban találtak.

Azon a bizonyos reggelen is megjelentek a priesc-ek, de a rabbi az éleveszélyre való tekintettel átgördült a szomszéd priesc-re, amikor pedig a másik oldalra ütötték, akkor visszagurult eredeti fekhelyére, így mindig az üres fát ütötték. Ez így ment néhány napig, amíg az egyik reggelen egyszerre két oldalon jelentek meg a bo-SS-legények, ami a szerencsétlen veszít jelentette. „Ekkor elhatároztam” — folytatja drámai hangon Stern rabbi — „hogy ha most meesgít a Mindenható és sikerül megmenekülnöm, valami naevon nemeselet, maradándót főok cselekedni az egyetemes zsidóságért”. Ekkor hirtelen elhatározással a neevvenkilős emberoncs oda-gördült a két priesc közé, s a Mindenható valóban segített, mert ütötték a jobboldali priesc-re, ütötték a baloldali, de botjuk nem érte a vackok között meghuzódó rabbit. Néhány nap múlva felszabadultak.

CSALODAS AMERIKÁBAN

Debreceenbe visszatérve íveke-zett lelket önteni megfogvatkozott gyülekezetébe, és mindent megtett, hogy az egykor virágo-zó matinás hitközséget ismét talpraállítsa. Majd következett

ide is lelkesedéssel és ambícióval telve érkezett a fiatal rabbi. De családossal kellett tudomásul vennie, hogy ez nem Debrecen, ez nem Pozsony. Itt nincs Központi Iroda, itt nincs hitközség. Itt a Kásrut és a Vallási bíróság klikkel kezében tömörül, ahová „idegeneknek tilos a bemenet”. Nem maradt más hátra számára, mint saját hitközségében tevékenykedni és a köz szolgálatára lenni.

A FOGADALOM BEVALTÁSA

Néhány évvel ezelőtt néhány lelkes önzetlen fiatal ember felkérésére, az ő vezetésével megalakult a „Mádrich Lekásrut” (Kásrut Utmutató) nevű intézmény. A mozgalom célja, hogy harcoljanak a rituális felügyelet körül divó visszasságok ellen és véget vessenek a sajnos teljesen elanyagiasodott rabbinikus tevékenységnek. És Stern rabbi itt látta meg az alkalmat, hogy berg-belsen fogadalmát bevaltsa.

Felindultan számolt be a rabbinikus bíróságok működéséről, amelyek olyan áratok szabnak a perlekedő feleknek, hogy azokat anyagilag sok esetben valószínűleg a csőd szélére taszítják. A vallási bíróságok működő „boré” néven ismeretes hivatalos védők között vannak olyanok, akiknek évi keresete a félmillió dollár! is eléri. (A din-tórákra specializáló rabbiak dús gazdag emberek, többszörös háztulajdonosok és valóságos palotákban laknak. A.E. (Olyan vitás ügyeket, amelyeket néhány óra alatt letárgyalhatnának, hetekig huznak, hogy minden „ülésért” felszámíthassák a megállapított borsos illetéket. S ekkor Stern rabbi magából kikelve kiáltotta: „tisztelt közönség! a szent szombat napján a frigszekrény előtt, felelősségem tudatában kiiletem, hogy amit ezek a rabbi csinálnak, az közönséges rablás! Tudom, hogy

betörök majd ablakaimat; tudom, hogy meg kell majd változtatnom a telefonszámomat a telefonbetyárok miatt, de nem félek! Mert ha Bergen-Belsenben nem féltém, akkor Brooklynban sem fogok félni!”

Ezután kitért a kásrut körüli visszasságokra. Bejelentette, hogy a vezetése alatt álló bizottság minden egyes esetet kivizsgál, minden visszaélést nyilvánosságra hoznak. Ami pedig a peszachi termékeket illeti, azokat nem szabad drágábban árulni, mint az egész évi koser árú.

JOBB KESŐN MINT SOHA

A szokatlan harcias beszéd nagy port vert fel és napokig csakis erről beszéltek a brooklyni zsidók. A várakozásnak megfelelően fenyegetések is be-futottak. Mert tudnunk kell, hogy New Yorkban a kásrut egy maffia-szerű klikk kezében összpontosul. A felülvizletet végző rabbinak pedig uev kell táncolni, ahogyan a klikk fütüül. A rabbi számára ez pedig kenyérvkérdés és így sok minden felett szemet hunynak.

De jobb későn mint soha és még hatványozottabb értékben kell Stern rabbi tevékenységét értékelni, aki a nehézségek és veszélyek ellenére is bátran szembe mert szállni a rendszerrel és felvette a harcot a korrupció ellen. Egy ilyen rabbi valóban minden támogatást megérdemel.

GYÖNGYSZEMEK

— Minek köszönheted óh Mester, hogy ilyen nagy kort értél? — kérdezték a tanítványai az agg Eliezer ben Sanuától.
— Három dolognak, gyermekeim:
— Nem használtam átjáróházakat a zsinagógát.
— Nem szegénytettem meg soha tudós embert.
— És ha felemeltem kezeimet az életben, azért tettem, hogy áldjak velük.
„Vannak családok, melyeket megölt a vagyon. A harmadik nemzedékük már elpusztult.
Vannak családok, melyeket fenntart a tudás. Ha a nagyapa tudós volt, az apa tudós és a fiu is a Tóra koronáját viseli; az a nemzedék nem fog kipusztulni, mert irva vagyon: A háromszoros fonál nem szakad meg egy-hamar”.

„A chupa alá másoknak kell vezetnie az embert. A valólevélért egyedül is el tud menni.”

„Boldogok a némák. Nem kell félniök, hogy félre-magyarazzák szavaikat.”

„Igy szó Abba, a bölcs.
— Ha láttam himeimet csoportosan ülle a piac egyik oldalán, átmentem a tér másik oldalára, nehogy fel kelljen állniök üdvözlésemre.”

„Mi a legnagyobb boldogság a földön? — kérdezték tanítványai Ben-Zomától.
— A legnagyobb boldogság — felelte — boldoggá tenni valakit.”

„Ha alkalmas adódik valakivel jót tenni, ne gondolkodj rajta sokat, hanem cselekedj azonnal”.

„Áldott az, aki fegyelmelni tudja magát és szorosan tartja haragja gyeplőjét, aki legyőzi magában a büszkeséget és tiszta testben, lélekben”.

„Bölcs Salamon mondta:
A mosolygó arc, jó kedély, kedves, vig szavak jót tesznek a beteg testnek és léleknek egyaránt. Olyan hatása van, mint a legdrágább gyógyszernek. A komor arc, a nyomott hangulat, az ideges hangulat kiszárítja a velőt a csontokban.”

(TALMUD, MIDRÁS)

Érdekes még messziről is elönni Petách-Tikvára!
DUS VÁLASZTÉKBAN
MINŐSÉGI LUXUS-SZÖNYEGEK,
IZRÁEL LEGNAGYOBB

CÁRMEL SZÖNYEG

KÖZPONTJÁBAN.

A megnyitó alkalmából:

- * KÜLÖNÖSEN KEDVEZŐ FELTÉTELEK,
- * FALTÓL-FALIG SZÖNYEGEK
- INGYEN RAGASZTÁSA

Jöjjenek el gyönyörködni a petách-tikvai

Carmel szőnyeg központba,
BÁRON HIRSCH U. 28 • SLOR U. SAROK
(a régi Discount Bank helyén)

HOGYAN MARADJUNK ZSIDÓK?!

A TÁRSADALOM SZÉTBOMLIK, A GAZDASÁG ÖSSZEOMLIK, MEGVESZTEGETÉSEK, CSALÁSOK, BÜNÖZÉS, ERŐSZAK, ERŐTLEN POLITIKA, RÁNK NEHEZEDŐ BIZTONSÁGI PROBLÉMAK

És ami mindennél rosszabb; ki tudja, hogy a következő nemzedékben még zsidók maradunk-e?!

A cionista Tanács statisztikája megállapítja: az országban élő zsidó fiatalság 65 százaléka kijelentette, hogy előnybe helyezte volna, ha nem zsidónak születik.

Nem bombázunk Téged nagy igérettekkel, alternatívákkal, tervekkel és ígérgetésekkel de ragyogó nevelést létesítünk, ami biztosítéka a zsidó nép fennmaradása folytatásának!

MI MINDENT MEGTESZÜNK ANNAK ÉRDEKÉBEN, HOGY TE, GYERMEKEID ÉS MINDANNYIAN ZSIDÓK MARADJUNK.

A NÉP JÖVŐJÉNEK

HÜSÉGES BIZTOSÍTÉKA

A TÓRA ZSIDÓSÁGA — ÁGUDÁT JISZRÁEL

HAIFA

KELEN PÁL

kétszeres nemzetközi kitudtetett zongoraművész
KONCERTJE

1977 május 8-án, vasárnap este este 7.30 órakor a Bét Rothschild színháztermében.

Műsoron:
Mozart, Schuman, Beethoven, Chopin, Mendelssohn, Brahms művek.
Jegyek: Gerbernél és az esti pénztárnál.

TURISTA ÉS IZRAELI HADASHNÁL kell könyvet venni. 35 éves a

HADASH
Nesz Clona utca 4. 1. el Aviv (Járkon szállónál), tel. 59684

PEDIKÜR

MR. PIERRE

-nél
T.A., BALFOUR 11

ÖRÖMMEL MUTATJUK BE A NEMZETKÖZI HIRNEVŰ

»FRUCHTINES VICHY«

HASHAJTÓ TABLETTAT
NARANCS IZBEN.

Kapható Izráelben az összes gyógyszerárakban.
Importőr:

DEVRIES & CO., LTD., TEL-AVIV

„MUZIKA LÁÁM”

Petách-Tikva, Báron Hirsch 34, telefon: 91 77 75

AZ EGYETLEN HANGSZER-, KOTTA-ÉS KELLEK SZAKÜZLET.

JAVÍTÁSOK FELELŐSSÉGGEL.
MINDENFÉLE HANGSZER KÖLCSONZESE.

Bőséges választék, amihez hasonló nem talál az országban

MIFGÁS HÁREHIT HÁBÉNLEUMIBAN

az utolsó állomás bútortvásárlási körútja során.
Folytatjuk az árúfűstát leszállított áron 1977. 4. 23., szombat este 7-től egész héten keresztül

Csodás bemutató 800 négyzetméteren

- * SZALONOK — külföldi gyártmányok, óriási nemzetközi választékban (100 különböző modell) különböző áron, 4.500.— fontól
- * HALÓSZOBÁK fűvesek és nem fűvesek. Különleges 77—78-as modell-akció, inkluzív: duplaágy, toalet kristály tükörrel + szárnyakkal és két éjjeliszekrény csak 5.250.— IL és 4 ajtós szekrényrel csak 8.500.— IL és még 20 divatos modell
- * GYERMEKSZOBÁK — sokat ígérő nagy választékban.

Az Ön utolsó bútortvásárlási állomása
KUGEL UTCA 45 • CHOLON SZIVÉBEN
„RINA” MOZIVAL SZEMBEN

A MAGYAR ZSIDÓK VILÁGSZÖVETSÉGÉNEK 25 ÉVE

Irta: Dr. FARKAS ERVIN (New York)

A Magyar Zsidók Világszövetsége alapításától teljes negyed évszázad telt el. Az elmúlt 25 év alatt a szervezet számos dícséretben és még több kritikában részesült, aminek oka az volt, hogy a Szövetség működéséről a tömegnek nem kaptak kellő felvilágosítást. Itt van az ideje, hogy a szervezet tevékenységét tárgyilagos megvilágításba helyezzük. Kifejezhető talán, hogy az ismertetés annak a tollából ered, aki maga is évtizedeken keresztül részese volt a szervezet működésének, viszont a tények felsorolása egymagában, remélhetőleg nem fogja a beszámolót elfogulttá tenni.

A Magyar Zsidók Világszövetsége önálló szervezatként 1951-ben alakult meg és önállósult az akkor egyedüli, magyar-zsidó érdeklődésű United Hungarian Jews of America (UHJA) nevű intézményből való kiválása után. Az UHJA-jóvágyó intézmény volt és maradt, míg a megalakult Világszövetségre érdekvédelmi feladatok megoldása várt, ezt pedig az UHJA alapszabályok által körülhatárolt feladatkörébe nem lehetett beilleszteni. Ezért nem is igényelte a Világszövetség 1969-ig az adómentességi jelleget, mert mint érdekvédelmi, tehát politikai szervezet adómentességre nem tarthatott igényt. Ezzel szemben 1969 után a helyzet megváltozott, mert a Világszövetség számos olyan tevékenységet folytat, amelyek alapján az Egyesült Államok adóügyi szabályai lehetővé teszik adómentességének elismerését. Ezekre a tevékenységekre a későbbiekben visszatérünk.

1951-ben egy konkrét ügyben vált szükségessé az érdekvédelmi intervenció: egy olaszországi börtönben raboskodó, magyar-zsidó fiatalember ügyében kellett intézkedni, akit jogtalanul elítéltek és élete forgott veszélyben.

A Szövetség első általános jellegű tevékenedése a magyarországi segélykérő megszervezése volt, amely az un. Davos-szomszágok Svájcban való küldéséből állott a magyarországi rászorultak, öreg, beteg náciáldozatok részére. Ugyancsak sikeresen járt közben a Világszövetség a magyarországi zsidóságok újépítés céljára juttatott, évenkénti hozzájárulás folyósítása érdekében is.

A Világszövetség vezetői már a szervezet működésének kezdetén felismerték annak fontosságát, hogy az intézmény Izrael-centrikus legyen. Néhai Schulz Ignác, a Szövetség első főtitkára többször járt Izraelben és tárgyalásainak eredményeként a HOH, mint a legnagyobb magyar-zsidó érdeklődésű izraeli szervezet a Világszövetség izraeli tagozata is lett. Az új magyar-zsidó bevándoroltak beilleszkedésének előmozdítására megalakult a Világszövetség Social Centre Tel Avivban, majd Haifán a Weitzner-otthon, Natanján Sunshine Oscar alapítványként a Center és templomegyesület, Rechovoton néhai Silberman Ábrás kezdeményezésére az Eleanor Roosevelt-ről elnevezett Center, Beer Séván a Nánási-házaspár alapítványként a Nánási-kulturotthon és végül Jeruzsálemben a Roth-kulturotthon Roth József és neje alapításaként. Ezekben a Centerekben a támogatásra szorultak az ünnepek alkalmával szétosztásra kerülő pénzeszközökön kívül társadalmi, jogi, orvosi és egyéb segélyben részesülnek.

Itt kell megemlíteni az egyéb célokat szolgáló alapítványokról is, amelyek magyar-zsidó vonalon történtek Izraelben. Dr. Tauber László washingtoni orvos, a budapesti zsidó fiú- és leánygimnázium volt növendékei és barátainak egyesülete elnöke, a rison-lectioni öregotthon fejlesztésére tett 100.000 dolláros alapítványt és ezzel kapcsolatban a Magyar Zsidók Világszövetsége neve első ízben került márványtáblára az otthon előcsarnokában, — Izraelben. Néhai Antl Ödön és neje dr. Antl Imre emlékére tett 100.000 dolláros alapítványt magyar orvosdiákok javára. Az alapítványból számos magyar diák részesül évente ösztöndíjban, ingyenes tanításban. Legutóbb pedig Fettman József alapította meg felesége, Fettman Margit emlékére a jeruzsálemi egyetemen a középeurópai zsidók történelmi katedráját, amely mind tudományos, mind társadalmi körben nagy elismerést keltett. A Világszövetség évente kétszer, Pészach és a nagyünnepek alkalmával megküldi hozzájárulását rászorultaink részére való szétosztás céljából.

A jótékonyági működés keretében különleges hely illeti a CHOMA-t, ma már CHOMA-Magyar Zsidók Világszövetsége elnevezésű kölcsönpénztárt, amely néhai dr. Jakobovits Gyula, az angliai magyar-zsidó egyesület felelőtlenné elnökének elsőnek nyújtott adományából született meg és amely az új bevándorlóknak ad kölcsönt beilleszkedésük elősegítésére, megélhetésük megalapítására.

A világszövetség a német kártérítési jog kiterjesztéséért folytatott küzdelmének háttérül Adenauer kancellár 1947-ben tett történelmi kijelentése szolgált, amelyben elismerte, hogy a demokratikus Németország jogutódja a náci Németországnak. Ez a kijelentés alapozta meg Németország kártérítési kötelezettségét a náciizmus áldozataival szemben. A német törvényhozás azonban ezt a kötelezettséget csak a német állampolgárságu náciáldozatok felé ismerte el. A Magyar Zsidók Világszövetsége állt élére annak a mozgalomnak, amely céljál tűzte ki, hogy az un. csatlósállamok állampolgárai is részesüljenek német kártérítésben. Ennek az igénynek az volt az előfeltétele, hogy az a tény nyerjen bizonyítást, hogy a csatlós törvényhozások a zsidóellenes rendelkezéseket náci-német nyomásra hozták. A bizonyítékot a Magyar Zsidók Világszövetsége produkálta. Kállay Miklós volt magyar miniszterelnök tett tanuvallomást, melyben kinyilatkoztatta, hogy a magyar parlament a zsidótörvényeket a náci utasítására, tehát német nyomás alatt hozta meg. Ezt a valamost a német törvényhozás teljes bizonyítékul elfogadta és ez teremtette meg valamennyi csatlósállam zsidó állampolgárainak igényjogosultságát a német kártérítésre. Kállay Miklóst az ismertett eljárásban a Magyar Zsidók Világszövetsége jogtanácsosa képviselte.

A német kártérítési jog kiterjesztéséért folytatott küzdelem azonban ezzel még nem ért véget. A német parlament előbb csak azoknak igényét ismerte el, aki 1953. október 1. előtt hagyták el Közép- és Kelet Európát. A később kijötték, — akik nyilvánvalóan többségben voltak az előbb ki-

vándoroltakkal szemben, — jogainak elismerésére csak 1965-ben került sor. A náciáldozatok nemzetközi szervezeteiből alakult koordináló bizottság, amelyben a Világszövetségnek jelentős működési köre volt, tizenkét éven át harcolt a később kiérkezett jogainak elismeréséért. Mi sem jellemzőbb az ügyre, mint az, hogy 1963-ban, amikor a bonni pénzügyminisztériumban 34 menekült-szervezet részvételével értekezlet volt, a Világszövetség képviselőjében fellépett dr. Görög Frigyes volt az egyetlen, aki elsőbbséget követelt az 1953 utáni csoportjának, mondván, hogy ez a kategória, ellentétben a többi csoporttal, azideig még semmit sem kapott. 1965. május 6-án született meg a német törvényhozás történelmi jelentőségű határozata, amely ennek a csoportnak is elismerte a német kártérítéshez való jogosultságát.

Ami pedig az érdekvédelmi tevékenység ellenére is lehetővé teszi, hogy a Világszövetség az amerikai adómentes intézmények legmagasabb csoportjába, az un. non-private foundation minősítésébe kerüljön, az a jótékonyági tevékenység felül végzett kulturumunka.

A szervezet kezdetől fogva hűen szolgálja a mártírok kegyeletének és a magyar-zsidó katasztrófa történelmudományi megörökítésének célkitűzését. Első, nagy jelentőségű műve a dr. Brahmam L. Randolph egyetemi tanár, a kulturbizottság elnökének szerkesztésében, 1963-ban két kötetben napvilágot látott dokumentumgyűjtemény: The Destruction of Hungarian Jews — A Documentary Account. A Claims Conference illetékesei a művel kapcsolatosan úgy nyilatkoztak, hogy ezzel az összes nemzetiségek között a magyar-zsidó Churban került a legilletékesebb dokumentálásra. Azóta a művet a náci büntök pereiben eljáró nemzetközi bíróságok és a német kártérítési hatóságok is forrásmunkául használják.

1968-ban hagyta el a sajtót a Magyarországi Zsinagógák három nyelvű (angol, magyar, ivrit) Albuma, amelynek gyűjtése néhai dr. Heller Imre és Vajda Szimcha odaadó fáradozásának gyümölcse. Felesleges mondani, hogy a hosszú éveket át végzett gyűjtés nem hozhatott tökéletes eredményt, de kétségtelen, hogy a túlélők kegyeletének ápolását jól szolgálja.

1966-ban indult meg a Hungarian-Jewish Studies (Magyar-zsidó tanulmányok) című sorozat kiadása, amelyben megjelent tanulmányok a magyar-zsidó kultúrmutt egyes darabjait örökítik meg és a magyar-zsidó katasztrófa történetéhez szolgálnak nagyrészt értékes adatokkal.

A Világszövetség tevékenysége az idők folyamán változó tartalommal bír, de következetesen szolgálta az egyetemes zsidó nép és ennek keretében a magyar zsidóság érdekeit. Ma abban a helyzetben van a szervezet, hogy munkáját szervesen beillesztheti a nagy, nemzetközi zsidó szervezetek munkájába, részt vehet a Zsidó Világtörvénykezési tevékenységében, amelynek tagja. Magyar-zsidó vonalon segítségére lehet az Anti-Defamation League munkájának az ünnepeken előző antiszemitizmus elleni küzdelem terén. Ezenkívül a Világszövetség részt vállal a zsidó gyűjtőakció és a kötvényakció (United Jewish Appeal, State of Israel Bonds Drive) munkájában, jelentős összegek összegyűjtése után vesz részt az Izraeli segítő mozgalmakban. Az egyetemes magyar zsidóság keretében pedig izyesszik a magyar zsidóság nemzetközi szervezetét erősítse támogatni. Ugyanennek érdekében felállításra kerülnek a szervezet központjának fiókjai és képviselői különböző államokban, hogy ezáltal a magyar zsidóságnak minden jelentős államban képviselője, szószólója legyen.

Részlet a híres és a szomorú megállapítás, hogy a magyar zsidóság az egyetemes zsidó nép fájának kiszáradt ága. Ennek a megállapításnak hatásaként jelentkezik például az is, hogy a küszöbön álló izraeli választások során a 32 politikai párt csupán egyetlen magyar származású jelöltet állított esélyes helyre. Nem elfogultság, ha azt állítjuk, hogy a magyar zsidóság ilyen és hasonló más mellőzést nem érdemel meg. A hátrányos megkülönböztetés okozta helyzetből egyedüli kivétel atnak az összefogás, az egyéni érdekek feltevése és személytelenül végzendő közéleti munka végzése mutatkozik. Az összefogás a Zsidó Állam érdekeit éppennyig szolgálja, mint a magyar-zsidó törzs fenntartásának célját.

EGY ÉJTOERNYÓS SZÁZAD TÖRTÉNETE

MÁSZÁ ÁLUNKOT

A HORDÁGYAK UTJA

Jehuda (Jád) Neeman filmje

Szereplők: GIDI GOV

JÁIR ROBIN, GITA MONETA, MONI MASHONOV, JOEL PEARL, MIKI VARSHAVJAK

Szövegkönyv: DÁNIEL HOROVITZ • Zene: SHÉM-TOV LEVI
Szerekesztés: DÁVID TUR • Fényképezte: CHANANJA BAR
Rendező és producer: JEHUDA (JAD) NEEMAN

Országos bemutató
1977. 4. 23. szombattól

„HOD” • Tel-Aviv

„ORGIL” JERUZSALEM	„HÁDAR” GIVÁTÁJIM	„SAVION” BÁT-JÁM
„MIGDÁL” CHOLON	„OREN” BEÉR-SÉVA	„DÁVID” HERZLIA
„TIFERET” RISON LECION	„TÁRBUT” LUDD	„OLIMPIA” ÁSDOD

RÖVIDESEN: „ACMON”, HAIFA

LONDONI JEGYZETEK:

Feljegyzések magyar ajku zsidókról Angliában

Irta: ERDOHAZI HUGO

Csak lesz talán alkalom, időm egyszer arra, hogy a Britis-Muzeum, a Wiener könyvtár és a Zsidó Rabbitanárképző (Jewish College) gazdag történelmi anyagából összefoglaljam a 19. század magyar származású zsidóságának angol biográfiáit, feljegyzéseit. Most csak a huszadik század dokumentációs anyag vázlatára aspiráló beszámolóra telik.

A hitleri háború első évében, 1940-ben, a náci rablógépek lelőtték az angol utasszállítót a Biscaia öböl felett. Az utasok között foglalt helyet Leslie Howard Anglia világhírű színésze, aki a Shakespeare-színpadok, a Nemzeti Színház innepelt művésze volt. Filmei világsiker arattak. Európa-szerte játszották (amíg a náci hódítók nem igázták le Nyugat-Európa országait) Pimpernel Smith filmjét, amelyben Leslie Howard Professor Smith cambridgei archeológust alakítván, diákjaival Németországba megy és üldözötteket ment meg az emberi hősiesség és szabadságszomj nevében. Pimpernel Smith története folytatása volt Orczy bárónő Scarlet Pimpernel regényének, filmjének, melyben az angol főúr 1792 véres francia forradalma idején leleményes bátorsággal menti át Angliába az üldözött francia arisztokratákat... Leslie Howardot elnyelte a tenger sírja. Az angol és francia lapok azt írták 1940-ben, hogy Leo Steiner meghalt Angliánál. Ugyanis Leslie Howard, a szigetország vezető színművésze, akinek színpadon még John Gielgud, Lord Olivier sem beszél Shelley és Byron nyelvét, — magyar származású zsidó volt. Steiner Leó édesapja a Dohány utcai kopott butorok, szabóságának műhelye világában nevelte fel Leslie Howardot, alias Steiner Leót, akinek azért kellett meghalnia, mert a német kémszervezet azt hitte, hogy az utasszállító gép titkos vendége a nagy Churchill... Leslie Howard fia él. London színházainak, az amerikai filmvilágnak egyik legérdekesebb, legszínesebb karakterzsínésze: Trevor Howard. Nem beszél magyarul, a zsidósághoz semmi köze.

Churchill támogatásával Korda Sándor, Sir Alexander Korda teremtette meg a modern angol történelmi filmet. Avidgor Hámmeiri, akit Kordához gyermekkori barátság fűzött, sokat mesélt a magyar zsidó származású „angol báróról”, aki sosem tagadta meg Avidgor kérését, ha a költészet mostoha sorával levelet küldött az impérium fővárosába, a Korda filmgyár világhírű vezérigazgatójához... a csekk nem késett sokáig...

Nemcsak Korda nyerte el az angol báróság magas kitüntetését, Solti György, aki büszkén sorolja fel tanítói között Weiner Leót, Schreiber Mátyást, Kadossát, — több éven át a háború utáni években a Covent Garden operaházának igazgató-karmestere volt és pompásan gazdag és színes tehetségével az angol operaházat a nyugat-európai zene centrumává fejlesztette. Erward Heath v. miniszterelnök maga is tehetséges színész, orgonista, karmester, zene-esztéta — a királynőnek javasolta: Solti Györgynek adományozzon báróságot. Mivel a „Sir” elnevet csak angol állampolgár viselheti, Solti György felvette Albion állampolgárságát. Így került a zenevilág sötétárába: Sir Georg Solti.
László Fülöp, a huszas évek divatos port-

réfestője az angol királyi ház arcsorozatát örökítette meg. Még Horthy Magyarországa is dicsekedett László Fülöppel, aki Reynolds, Gainsborough hagyományainak modern utódja lett Londonban. Kitért-e, zsidó maradt-e sikereinek társadalmi csábításai között? Bizony nem tudom...

Andre Deutsch, a magyar zsidó származású ismert londoni könyvkiadó az Uj Kelet egyik legutóbbi számában beszámoltam. Nem említettem a Budapestről még a háború előtt Londonba költözött Elek Pál könyvkiadót. Világhírűvé vált különösen páratlanul értékes nyomdatechnikával előállított művészeti könyvei, biográfiái által. Nemrég váratlanul elhunyt és most rendkívül kulturált felesége vezeti a híres könyvkiadót.

Az irodalom, művészetek magyar zsidó származású seregelméből többször volt alkalom felmérni Arthur Koestler írói tehetségének értékét, írásainak ellentmondásait, egyéniségének hatásait korunk irodalmára, filozófiai gondolkodására.

Mikes György a háború utáni angol irodalom könyvespolcán nagyon megbecsült helyet foglal el. „Hogyan legyünk idegenek? (How to be an alien?)” című munkája az angol humor-irodalom klasszikusa. Izraelről szóló humoros naplójegyzetét sok pozitívummal, zsidó meazéssal ma is a diaszpóra zsidó közösségeinek értékes szellemi produktumaihoz tartoznak. Minden második évben előadást tart az angliai magyar származású zsidóság egyesületének kulturáldutánján.

Angliában él Ignótus Pál, a kiváló esztéta, apjához, Ignótus Hugóhoz méltó felkészültséggel. A Szép Szó gárdájához tartozva, irodalomtörténelmi helyet foglal el a modern magyar irodalomban. A Times Literary Supplement az angol nyelvű világ messzehangzó irodalmi folyóirata gyakran közöl tollából tanulmányokat.

London festői északi lakónegyedében, ahol a széles autópálya Oxford és Cambridge felé vezetnek, s ahol már Constable zöld mezőre emlékeztet a tál, élnek a magyar származású zsidóság kiváló fiatal zenészei, Frankl Péter és Pank György. Frankl Pétert a nemzetközi kritika a „fiatal Rubinsteinnek” a nosztrofália. Pank György tehetségét Isaac Stern hegedűjátékával hasonlítja össze.

Utolsónak, mégis elsősorban említjük meg Anglia tudós, emínsen főbbanját, dr. Emanuel Jakobovitsot, aki tavaly ros-hásánai üzenetét küldött Anglia magyar származású zsidóságának, kiemelve, hogy szílie az ausztriai Burgenland magyarlakta területén éltek. Magyar zsidó származásúra büszke Jakobovits főrabbi, idézve e törzs rabbinikus múltját, vallási hagyományait, a zsidó nevelésben elért korszakos eredményeit.

POLITUR FELJUITÁS

Mindenféle bútor feljuitása antik bútorok és zongorák színváltoztatása, a megrendelt lakásán is. Felelősségteljes munka. 845733, este is. Beszélünk magyarul is.

ÁPOLÓNÓ

vállal kis, meleg otthonában sok türelemmel és szeretettel 24 óras felügyelettel idős embereket gondozásra, orvosi felügyelettel. — Beszél angolul, németül, románul, magyarul és jiddisül.
Pá-mát-Gán
Máálé Hásácher 7

HALLÓ-KÉSZULÉKEK

Uj, észrevétlen készülékek érkezték az USA-tól. Segédeszközök telefonhoz és televízióhoz. Elem service. Tanácsadás és egyéni ügykezelés.

„MEDTON”

T.A., BEN JEHUDA 60. (udvarban), tel. 03-285991

(Folytatás a múlt pénteki számunkból)

A „SZOVJET PALESZTINA” KÖZELRŐL

A hivatalos propaganda széleskörű kampányt indított a zsidó tömegek között a Birobidzsánba való letelepedésre. A balti országokban, Lengyelországban, Romániában, de Angliában és az Egyesült Államokban is, „a birobidszáni Palesztina” gondolata váratlanul sok hívőre talált. Mindenhol klubok alakultak a zsidó dolgozók birobidszáni letelepítése érdekében. A lapokban hirdetések jelentek meg és jelentkeztek is akadtak. A legutóbb Lengyelországból, Litvániából, ahol munkanélküliség volt, négyszázan érkeztek. Lettországból szintén többszáz. Az egyik család Birele-nek nevezte el újszülött kislányát a birobidszáni Biro folyóról. Az Egyesült Államokból és Argentínából is érkeztek jelöltek. Számos szervezést alakult az akció támogatására. (Birobidzsán Barátai. Segély Birobidzsánnak, stb.) és jelentős összegeket gyűjtöttek össze; Mezőgazdasági gépeket és traktorokat küldtek külföldről. Moszkván keresztül a „boldogság földjére”. A gyűjtés egyik szervezője, Braguine bejelentette a főnökeinek, hogy az amerikaiak családonként 1000 dollárt adományoztak.

Hová lett a pénz? Mivé lettek a traktorok és a mezőgazdasági gépek? Ki látta azokat? Valószínűleg senki. 1929-ben 555 telepes érkezett, a következő esztendőben 860, 1931-ben 3231, 1932-ben 14 ezer és 1933-ban 3005. Nyolcezeren azonnal megszöktek, s ezeket a nép ellenségeinek kiáltották ki.

A propaganda-szólamokkal teli írásokkal ellentétben, Viktor Fink utibeszámolója, enyhén szólva háborzongató.

Fink elmondja, hogy a Tikhuaikája vasutállomás mellett talált rá a telepesekre nyomorúságos barakkokban, amelyek foglyotábor hangulatát keltezték. Többszáz

ember összecsufolva él ezekben a piszkos, tetves, barakkokban, amelyekben még ágyak sincsenek. „Ezekben a barakkokban nehezebb élni, mint a világ legrosszabb börtöneiben” — mondja Viktor Fink. A telepesek hónapokig laknak ezekben a barakkokban, mert nem tudnak nekik megmunkálható területeket adni, vagy a kijelölt helyekhez nem vezet utat. „A telepesek éhen halnak. Néhányan sikertelenül próbálnak a telepítési költségen egy részéhez, amelyet már rég ki kellett volna utalni nekik. Ebből a pénzből élelmet vásárolnak. Akiknek nem sikerült megkapni a pénzt, éheznek és koldulnak. A magányos asszonyok számára nincs más megoldás, mint a prostitúció.”

Mirjam Cson, egy 16 éves litvániai kislány, aki megszökött otthonról, hogy a nagy gondolat megvalósításának a részese lehessen, a következőket írja a naplójába: „Tikhuaikája egy nyomorúságos fészek. Nincsenek utak, házak, nincs villany és nincsenek szekerek. Az égen, a földön, a sáron és idealistákon kívül nincs semmi, csak néhány ló. Ezek tulajdonosait kapitalistáknak tekintik”. És akik rájöttek arra, hogy félrevezették őket és haza akarnak menni? „Amikor az idegenek megérkeznek az országba — mondja Mirjam Cson —, a hatóságok azonnal szovjet állampolgárságot adnak nekik, hogy ne szökhessenek meg.”

„ÁTMENETI NEHEZSÉGEK”
Persze, a hivatalos propagandisták írásai mindennek az ellenkezőjét állítják. A letelepítési tervet egyik vezetője, bizonyos Garfunkel, azt írja, hogy Birobidzsán majdnem olyan, mint Kalifornia. „Mindent lehet itt termelni, rizst, szóját

és gabonát.

1930-ban 37 ezer birobidszáni lakos közül 1500 volt zsidó. 1933-ban 25 ezer tepest vártak. Megérkezett 3000. Ettől kezdve a távozóik száma meghaladja az új jövevényekét. 1939-ig ez a helyzet nem változott. A háború előtt néhány ezer, nyomorúságos kolhozokban élő zsidó jelentette az „új emberek” sokaságát, akik a munka által éledtek újjá: elméletben. Még Sztálin is kénytelen volt elismerni a kísérlet kudarcát, amelyet persze a rendszertől távol álló okokkal igyekeztek magyarázni. 1937 után minden balsikert a trockisták, buharinisták, a nacionalista burzsoázok számlájára írtak, akikhez hozzáadták később a Mandzsuriát megszálló japánokat.

A tisztogatás során senkit sem kíméltek. A létra felső fokán álló Jozsef Lieberberg, aki az autonóm tartomány elnöke volt, meghívást kapott Moszkvába, ahol kivégezték, mint „japán kémeket és zsidó nacionalistákat”. A kisemberek sorából többek között Hirsch Bert és mind négy fiát küldték koncentrációs táborba, ugyanolyan vádak alapján, mint a tartomány elnökét. A Hirsch-család faháza, amely az erdő kellős közepén állt, kigyulladt. Az ügyés úgy vélte, hogy nem egyszerű balesetről van szó. Hirschék így akarták elárulni az ellenségnek, hol vannak a szovjet fakészletek. Golda Lis tanítónőt is elítélték nacionalizmusért. A vád bizonyítékai: Golda Lis akkor is jiddisül beszélt, ha nem volt az osztályban. Rogobin Amerikából érkezett az orosz „igéret földjére”. Az ő esetében már nem tartották fontosnak közölni vele a bűnét. Olyan országból jött, ahol nyilvánvalóan csak

cionista és nacionalista lehetett. Rogobin azonban bátor ember volt: nem volt hajlandó bevallani az el nem követett bűnökét. A haborovszki börtönben megkínózták, majd 1938 február 5-én kivégezték.

Lerner Argentínából érkezett, s egy szép napon egyszerűen eltűnt. Őt is áruslónak nyilvánították. Felcsigát kitétek állásából, mert — amint mondták — „nem alkalmazhatunk olyan embert aki nem jeleníti fel az ellenségnek kiderülő férjét”. A Modline családot tartóztatták és két éves Birele kislányukat egy gyermekházba helyezték el, amelyet az áruslók csemetéi számára létesítettek. A Lettországból érkezett öreg órást, Schmidt tatát, 70 éves korában zárták be egy fagyos pincébe, amely tömve volt „a rendszer ellenségeivel”. Kálváriája több napig tartott. A lábai megdagadnak. Sorstársai helyett akartak csinálni neki, hogy leüljön. Visszaautasította. A rácsokba kapaszkodott és azt mondta: „Állva akarok meghalni”. Valóban így halt meg.

A Blast Szovetov című folyóirat 1938-ban megjelent 7. számában Sztálin egyik embere adatokkal bizonyította, mi mindenre képesek a rendszer áruslói. 1937-ben terv szerint 1000 házat kellett volna építeni, de csak 160 épült fel. 9354 telepe helyett csak 8198 érkezett.

Husz esztendővel később, 1958 április 9-én, Chruscov kijelentette egy interjúban: „Birobidzsán? A föld termékeny és a folyókban nyüzsgenek a halak. Akkor miért nem rohantak oda a zsidók? Mert ezek az emberek képtelenek kollektív mezőgazdasági munkára és egyáltalán nem szeretik a mezőgazdasági munkát.”
1937 január 18-án Leon Trockij a kö-

vetkezőket írta a Der Weg című mexikói zsidó újságban: „A sztalinista bürokrácia hatalma megszilárdítása érdekében nem átal antiszemita és sovíniszta eszközökhöz nyulni. 1925 óta és 1935 után különösen elterjedt az antiszemita demagógia. A sztalinista vezetők megpróbálták a tömegek elégedettségét a hagyományos módon levezetni: a zsidók ellen uszítják őket.”

Kevés zsidó volt hajlandó tudomásul venni az eseményeket. Lév Tummermann fizikus (aki azóta kivándorolt Izraelbe és a Weizmann Intézetben dolgozik) a következőket mondja: „A huszas évek végén annyira lefoglaltak a kutatásaim, hogy semmitsem tudtam arról, ami a laboratóriumon kívül történik. Mandelstamm, Vavilov, Frenkel, Rozdestvenszki, Landau, Joffe és Landsberg környezetében dolgoztam, akik a szovjet fizika megalapítói. Szinte naponta új ötletek merültek fel új találmányok. Azt tudtam, hogy minden éjszaka számos embert letartóztatnak. A laboratóriumunkból is szüntelenül tűntek el emberek. 1937-ben deportáltak legközelebbi munkatársamat, Lizarevicset. A következő esztendőben a bányát deportáltak, aki 1920 óta párt-tag volt. De amikor egy olyan civilizált országban, mint Németország, hatalomra jutott Hitler, nem hittem többé az európai civilizáció jövőjében. A nemzeti szocializmus győzelme a Nyugat visszavonhatatlan bukását jelentette a számomra. A kommunista forradalom látszott az egyetlen megoldásnak.”

1974-ben Lév Tummermann elhatározta, hogy Izraelbe emigrál. Tummermann fedezte fel a neonosz szovjet változatát, s így kényelmesen élhetett volna a Szovjetunióban. Mégis úgy döntött, hogy újra kezdi az életét egy olyan országban, amelyről szinte semmit sem tudott. De — amint mondja — vissza akart térni „történelmi hazájába”.

A CHAGALL-ÉRME A MŰVÉSZET TÜKRÉBEN

March Chagall, a világhírű művész harmadszor is eloget tett a kérdésnek. Neve ismét egybekapcsolódik Izrael állama nevével, amikor a 90 éves művész hosszas rábeszélés után hozzájárult, hogy aláírása és világhírű festménye, a Dávid lantja szerepeljen azon az arany érmén, amelyet Izrael állama veret a tavaly megtartott hatodik nemzetközi hárfaverseny emlékére.

Sok izraeli, főleg jeruzsálemi ismeri a Chagall által festett pompás és színes üvegablakokat, amelyek a Hadassa-kórház templomát díszítik, és amelyet a turisták ezrei tekintenek meg.

Chagall második nagy munkája, amelyet Izrael állama részére készített: azok a nagyszerű faliszőnyegek, amelyek a művész rajzai alapján készültek az egyik nagy párizsi gobelin-műhelyben, és most a Kneszet falát díszítik.

Nem sokat tudunk arról, hogy miként sikerült napjaink legnagyobb zsidó művészt rávenni az érme megtervezésére. A lényeg az, hogy munkája gyümölcseként megszületett az érme, amely a művész drága alkotásai közé tartozik. Számunkra nyilvánvaló, hogy az ország iránti érzelme és lelki kapcsolata — és nem az üzleti számítás — volt az, amely döntően befolyásolta, hogy életében először bármilyen érmét tervezzen, amely az aláírását viseli és amelynek értékesítéséből származó jövedelmet a zenével kapcsolatos művészi célra fordítja.

KITOL SZÁRMAZIK A SIKERES ÖTLET?

Felfedjük olvasóinknak, hogy Izrael az egyetlen ország a világon, ahol nemzetközi hárfaversenyt rendeznek. A verseny szervezésével foglalkozó felelős testület, az Águdát Hánevel elhatározta, hogy a kormány anyagi nehézségei miatt, aranyérme veretésével és árusításából fogja fedezni a hatodik hárfaverseny szervezési költségeit. Nem ez az első eset, hogy a turisztikaiügyi minisztériumhoz tartozó Águdát Hánevel szemelt vetett Marc Chagall világhírű rajzára — amely Dávid királyt a lanttal ábrázolja —, hiszen ez a rajz ékesítette az 1959-ben megrendezett első hárfaverseny propaganda-füzetét.

MIKÉNT ÁLLAPITOTTÁK MEG A 600 ERME VEGLEGES MENNYISÉGÉT?

Az Águdát Hánevelnek két oka volt rá. Elsősorban minden kereskedelmi megfontolástól mentes összeghez akart jutni az érme árusítása által, másodsor pedig az, hogy tekintettel akart lenni a művészre, aki ismert arról, hogy nem szereti művei számának elszaporodását. Az illetékesek kalkulációja kimutatta, hogy 500 arany érme eladása fedezi a verseny rendezésével kapcsolatos kiadásokat. A további száz érme pedig az Águdát birtokában marad, hogy időnként megjutalmazza vele a nyerteseket.

A CHAGALL-ÉRME LITOGRFÁIANAK SZÁMIT?

A válasz pozitív, mert az arany érme a művész alkotása, amely arany fémből készült papírlenyomat helyett. Az érmék 1—600-ig számozottak és rajtuk van a művész aláírása, pontosan úgy, mint a rajzos litográfián. Az 1976 november — 1977 január közötti tapasztalat azt mutatja, hogy az ügyfelek, akik az érmét közvetlenül az 1976 november-decemberben történt kibocsátás után megvásárolták, Chagall festményei és litográfiái gyűjtőinek sorából kerültek ki. Ezek véleménye szerint az érme a művész

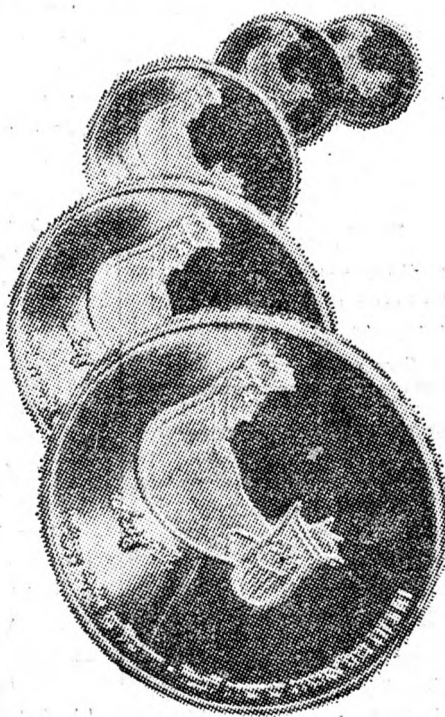
legkiválóbb alkotásai közé tartozik és valódi értéke — más műveivel hasonlítva — sokszorosa a kibocsátási árának. Az utóbbi időben néhány new-yorki galéria, amely festmények kereskedésével foglalkozik, érdeklődni kezdett és az érmét meg akarta vásárolni ügyfelei számára.

MI A CHAGALL-ÉRME VALÓDI ÉRTEKE, MINT MŰVESZETI ALKOTÁS?

A valódi érték felbecsülésénél kötelesek vagyunk két tényezőt számításba venni: az első az izraeli érme- és érmegyűjtők általi nagy kereslet, akik mindenáron meg akarják szerezni gyűjteményük számára; a másik tényező — a festmény- és litográfia-gyűjtők fokozódó érdeklődése, azoké, akik becsülik és értékelik Chagall munkáit, továbbá a világ minden táján

élő olyan műgyűjtők, akik mint műreket akarják megszerezni a Chagall-érmét. Az a tény, hogy ez az érme aranyból készült, ellentétben Chagall más litográfiáival, amikor a litográfia csak a keret bizonyos részét képezi; vagyis az egész sorozat megvásárlása olyan anyagi terhet jelent, amelyet csak milliomosok engedhetnek meg maguknak. Vegyük például a Daphnis és Chloe sorozatot, amely 40 különféle litográfiából áll és ára megközelíti a négy millió fontot! Az utóbbi négy hónap folyamán arról az érméről is többször beszéltek, mint minden más izraeli érméről és medálionról. A hárfá-érme szorosan összefügg a művész nevével és ezért

vált annyira ismeretessé. A piaci ára hétről hétre emelkedett és rendkívül rövid időszak alatt jelentősen megrágrult. Mindez akkor történt, amikor az érme-kereskedelem csaknem egyhelyben topogott.

MI OKOZTA A SZEDÍTŐ ÁREMLÉKEDÉST?

Nézetünk szerint néhány fontos oka van a példátlan drágulásnak: a kibocsátott 500—600 érme kis mennyiség, amely döntően befolyásolja az árat, de nem ez az egyetlen tényező... Véleményünk szerint a művészeti szempont teljes érvényesülésre jutott és összekoverte a numizmatikát a rajzoktól elválasztó tényezőktől. A nagyközönség a hárfá-érmét Chagallal és műrekeivel azonosította. A műgyűjtők számára, akik nem sokat tudnak a művészek világról, ez az érme betekintést jelent számukra és hozzáférhetőbbé teszi a művészet világát.

Mi is be akartunk tekinteni Chagall világába és ezt kerestük azokban a híres műkereskedésekben, és a nagy new-yorki, párizsi és londoni kép-

שימ לב לחמתו

tárakban. A közelmúltban kezünkbe került két katalógus, amely a new-yorki Sothbey Parke Bernet Inc. cég nemzetközi árveréseiben felsorolt műkincseket tartalmazza. Az 1976 május 26-i árverés katalógusában olyan világhírű neveket találunk, mint Dalí, Van Gogh, Lipchitz, Monzu, Moore, Cezanne, Boudin, Renoir, Pissarro és Degas. Az 58 nagy művész műrekei között volt természetesen Marc Chagall két munkája. Az egyik a „L'Homme a la Chevre”, amelynek értékét a képtár tulajdonosai 80—100 ezer dollárra becsülték. Ezt a képet nem sikerült eladni a túl magas ár miatt. A másik festmény „Soir Dete”, amelynek árát a Sothbey 90—120 ezer dollárra taksálta, végül is 75 ezer dollárért talált gazdára. A másik árverésen, amelyet ugyanez a cég 1976 október 20-án rendezett, 35 világhírű festő és szobrász, köztük Renoir, Moore, Picasso, Soutin műveit kínálták árusításra. Ezúttal Chagall három alkotása került eladásra, köztük az első a „Les Clowns”, amelyet 1938—39-ben festett és amelynek értéke 50—60 ezer dollár. A második festmény „Nocturne Vas de Fleurs”, amelyet 1937-ben rajzolt és értéke Sothbey szakértői szerint 140—160 ezer dollár, 140 ezer dollárért lett eladva. A harmadik festményt, a „Trapezistes”-t 1952-ben rajzolta Chagall, értéke 60—80 ezer dollár, 40 ezer dollárért talált gazdára. A nyilvános árverésekről szóló beszámoló nem fejezhetjük be a következő apróság nélkül: Pierre August Renoir világhírű festménye, a „Femme Alaitant Son Enfant”, amely 1886-ban készült, hatmillió fontért lett eladva.

MI A CHAGALL-LITOGRFÁIAK ÁRSZINTJE?

Chagall viszonylagosan kis példányszámban készítette litográfiáit. Így például a Daphnis és Chloe sorozat minden egyes rajzából 60 litográfia készült — mint említettük, a sorozat 40 rajzból áll — és egy ilyen litográfia ára 8500—11,500 dollár között van. Chagall litográfiáinak értéke évenként átlag 25 százalékkal emelkedik (az árak dollárban vagy fontsterlingben értendők); az alábbiakban felsoroljuk két ismert litográfia árának kialakulását. A Mourlot katalógusban a 320 szám alatt jelzett litográfiát 1972-ben 2200 fontsterlingért adták el, és 1974-ben 4200 fontsterlingért adták tovább. Az 1975-ben Németországban megtartott nyilvános árverésen már 28 ezer márkát fizettek érte. A fenti katalógus 315 számú litográfiáját 1972-ben Londonban nyilvános árverésen 2000 fontsterlingért adták el, 1974-ben már 4000 fontsterlingért cserélt gazdát, és 1975-ben egy németországi nyilvános árverésen 28 ezer márkát fizettek érte.

MI LESZ A CHAGALL-ÉRME ÁRA A JÖVŐBEN?

Izrael szerencsésére a Chagall-érmének tiszteltelőtől hely jutott a nagy művész munkái között. Előtte a jövő... Kettőn is harcolnak érte. Kinek sikerül megszerezni, az érmegyűjtőknek vagy a műgyűjtőknek? A válasz: aki többet fizet érte, mert a kereskedelemben nincsenek érzelmeik! Ez a Chagall-érme ereje.

Ez a cikk a Sekel — a Sekel közleményeként — izraeli numizmatikai és filatéli folyóirat 8-ik számában jelent meg.

A HETI SZIDRA

— TAZRIA — MECORA —

És szót az Örökkévaló Mózeshez, mondván: Szólj Izrael fiához, mondván: Ha egy nő magzatot hoz világra és szül fiúgyermeket, tisztátalan legyen hét napig;... És a nyolcadik napon metéltessék körül előbőrének husa.

(Vájkira 12, 1-3)

Mint hogy ez idén a zsidó naptári év 12 hónapból áll, a címben szereplő két heti szakaszt összevonva olvassuk. A két szidra főleg a poklosságról szóló törvénnyel foglalkozik, illetve annak részletes leírását adja. Csak közbetűtve, egy mindössze nyolc versből álló fejezet formájában ismerteti mind a szülés utáni tisztulást, mind a körülmetélés törvényét.

Régi kérdés: Miért közli a Tóra ezt a fejezetet, közvetlenül az étkezési törvények után, amelyek lényege és kicsengetése: "... hogy különböztetjük meg a tisztátalan és a tisztátalant..." Hamburg világhírű rabbija, a 18-ik században működő Rabi Jonatán Eibeschütz úgy véli, hogy a körülmetélési törvény örök frigy a zsidó nép és a Mindenható között, ez huz választalat a tiszta és a tisztátalan, Izrael és a többi népek között.

Rabi Jonatán gondolatmenetéhez kapcsolódva az „Imré Binjamin” című könyv szerzője a következőket írja:

„A körülmetélési aktus alkalmával az áldásban azt kívánjuk az újszülöttnak, hogy miként belépett ezzel az aktuallal a szövetségbe, ugyanúgy legyen osztályrésze a Tórának, a chupának és a jó cselekedeteknek. Mély gondolat rejlik abban, hogy éppen ennél az aktuálnál mondjuk ezt az áldást és nem más miavá alkalmával. Ezt a miavát ugyanis az ember élete utolsó pillanatáig megtartja — ezért is a neve „brit olám”, azaz örök frigy. Más szent parancsok teljesítésénél ugyanis sosincs biztonság, nem lehet tudni, vajon az illető hűségesen megtartja-e azokat élet végéig, vagy sem. Bőlesein (Ávot, negyedik fejezet, negyedik misna) ugyanazt vallják: „Ne bizzál önmagadban halálad napjáig”. Ezért tapasztaljuk, hogy vannak hagyománybűvölés, vallásos zsidók, akik életük egy bizonyos szakaszában lazítanak lelkiismeretükön és elhanyagolják a szent parancsokat... A körülmetélés (milá) parancsával kapcsolatban más a helyzet: akarva-akaratlanul az ember soha nem válik meg tőle. Ezért is áldjuk meg az újszülöttet, mondván miként a brit-milá szent parancsa végigkíséri élete utolsó pillanatáig, ugyanúgy váljék élete szerves részévé a Tóra, a chupa (azaz a családi élet) és a jó cselekedetek sokasága.

A szülés után az anya égőáldozatot és vétekáldozatot mutatott be a szentélyben és ezáltal rituális szempontból megtisztult.

Egyes magyarázók — nyilván idegen befolyásra — összefüggésbe hozzák ezt a szabályt azzal a büntetéssel, amelyet Isten mondott ki Éva fölött (Berésit 3, 16) és amely ugyancsak hangzik, hogy „meseokasitom terheséged fájdalmát, fájdalommal fogsz szülni gyermeked.” Az élet és a halál így összefüggésbe kerül az ősbűn („háchék hákadmon”) gondolatával. Eszerint az anyaság önmagában bűnös dolog lenne, ami tisztulásra és engesztelésre szorul.

Ez a gondolat azonban idegen a zsidóság egész eszmévilágától, amely a magtalanságot a legnagyobb szerencsétlenségnek tekinti. Ezért nem hódított a zsidóság körében a köllibátus eszméje: nálunk nincs se papírend, se zárda, se kolostor, se fogadalom. Még a kabbala képviselői sem mondhatnák le a családi életről, jóllehet magukévá tették az önsanyargatást, a börtöt és a szélsőséges önmegtartóztatás gondolatát.

Ez az első parancsolat (micvá), amelyet az ember kapott. A rabbinikus összeállítás szerint a 613 tórabeli parancs („tárjág micvot”) között az első: hogy az ember otthont teremtsen és családot alapítson. A teremtés leírásánál nincs szó „átokról”, mert az Isten maga az ember termékenységet áldásnak nevezte. „Vájkiréhe otám Elohim, és megáldotta őket Isten és szótolt hozzájuk Isten, szaporodjatok és sokasodjatok és töltsétek be a földet”. (Berésit 1, 28).

Az anyaság tehát nem bűn, hanem ellenkezőleg, szent parancs.

„Elfogadhatóbb az a felfogás — írja dr. József Cvi Hertz —, hogy ez a törvény csak a szüléssel járó testi székreciókra vonatkozik. Az anya a szüléssel kapcsolatos dolgok miatt lesz tisztátalanná, de nem a gyermek miatt. Ha a tisztátalanság összefüggésben állana a gyermek szüléssel, mint természetes jelenséggel, akkor a gyermek, aki az anya tisztátalanságának az okozója, maga is tisztátalanná lenne.”

Az anya méhében pihenő magzatot a talmud (Nidá 30) csukott könyvhöz hasonlítja. Két keze a halántékán fekszik, két karja — a térdein, két lába szorosan összehúzóva hátrahajlik, feje lefelé bukik, szája csukva, köldök zsinóra nyitva, és abból táplálkozik, amit az anya eszik és az anya iszik... Amikor pedig elérkezik az ideje, hogy világra kell jönnie, a gyermek elkezd sírni, úgyhogy az anygal kénytelen őt erőszakkal kikérgetni onnan, szigorúan ráparancsolván: „Ál korcháchá átá cháj, akarod ellenére élned kell...”

A Midrás Tánchumában olvassuk:

„A Tóra arról az esetről szól, amikor egy nő magzatot hoz a világra és szül fiúgyermeket... A gyermek sír a régi világ miatt, amelyet megszokott és amelyben kényelmesen érzi magát, de most kénytelen otthagyni. Sír az újvilág miatt, amelyben hét változatot, hét korszakot kénytelen átmenni... Az első korszakban, élete első esztendejében valóságos király: mindenki gyönyörködik benne, mindenki bámulja, csodálja, csokolja... A második évben kezdődik az újabb korszak, amikor tisztátalan teremtesnek tűnik, mert állandóan mocskos... Élete harmadik évében köszönt rá a harmadik korszak, amikor egy fiatal, ugrádozó kecské-dához hasonlít. A szülők boldogok, örömlük telik csemetéjükben, büszkéek okosságára, vidámságára... Később, ha kisé felind, kezdődik a negyedik korszak, az ifjúság. Abban

az időben egy egészséges, izmos csikóhoz hasonlít, amely teletelkedve szaladgál az utcákon és élvezi fiatalágát, egyre gyarapodó erejét. Így megy ez a 18 éves korig... Ekkor kezdődik az ötödik korszak, amely élete negyvenedik évéig tart. Ebben az időben egy erősen kistrapált számarhoz hasonlít: megnöszül, gyermekei születnek, akikről gondoskodnia kell, szüntelenül lohol a kenyérrért, a pénzért, — és a hátán levő teher egyre nehezebbé válik... Ekkor köszönt be a hatodik periódus, amikor az ember megélhetéséért kutyává változik, szemtelen kutya lesz belőle, amely állandóan szaglászik és a koncert mindenre képes. Kikapja a másik szájból a falatot, nem törődve semmivel, mert közben a szeméreméretét is elveszítette... Így tart ez, míg rá nem köszönt a hetedik, illetve az utolsó korszak, az öregkor. Ekkor megváltozik az arca és megváltozik az alakja. Inkább hasonlít a majomhoz, mint az emberhez. Ha szólnak hozzá, kétszer is megkérdi, mit mondtak az illető... Egész viselkedése gyerekesé válik, — nemcsak étkezésben és kacagásban, de egész gondolkodásmódjában... Még a saját gyermekei is összenevetnek a háta mögött. A durvább gyermekek meg is szólják az öreg szülőt, a kevésbé durvák elrejtik gyűlöletüket. Tény, ha szólni akar, senki sem kíváncsi a szavára... Ilyenkor már az álma is rossz, az apró madár csicseregése is felébreszti...

Amikor pedig elérkezik a távozás pillanata, megjelenik előtte az angyal — ugyanaz az angyal, aki annakidején az anyja méhéből kikérgette őt. Eszébe juttatja, hogy eljött az ideje — távoznia kell ebből az árnyékvilágból... Az ember ekkor sírásra fakad, és jajsjava a világ egyik végétől a másik végéig száll, jóllehet az élő emberek közül senki sem hallja azt... De az angyal parancsa szigorú: gyere velem...! Nincs helye a fellebbezésnek: „Ál korcháchá átá mé, akarod ellenére meghalsz...”

A Zohár (A Fény) könyvében olvassuk:

„Amikor az embernek távoznia kell az élők sorából, három küldött jelenik meg előtte, és olyan látványban van része, amire életében senki emberfia még csak nem is gondol. Ez az a nap, amikor a Világ Ura visszakerül a letétként adott lelket... Elképzelhetetlen nagyobb fájdalom, mint annak a pillanatnak a szenvedése, amikor a léleknek meg kell válnia a testtől. Viszont az ember nem hal meg addig, amíg nem látja meg a Sechinát, — és akkor, a Sechina iránti vágyakozástól hajtva, elszakad a testtől...

A NAGYSZÖLLŐSI ZSIDÓK EMLÉKKÖNYVE

Ujabb művel gazdagodott a magyar-zsidó emlékkönyv-irodalom: a minap jelent meg a több mint 300 oldalas heber nyelvű kötet, amely Nagyszöllös és környéke zsidóinak állít emléket. Smuel Hákohén Weingarten, az ismert jeruzsálemi történelmtudós szerkesztette a könyvet, míg a nyomással kapcsolatos technikai munkálatokat József Chájim Klein és Jákob Mosé Hollaender végezték. „Így is — mint írják az előszóban — hat évi nehéz munka eredményeként született meg a könyv...”

Az ötven oldalas történelmi tanulmányból megtudjuk, hogy a zsidók letelepülése nem Nagyszöllösön, hanem a szomszédos falvakban kezdődött. Régi okiratokban Nagyszöllös neve nem is szerepel, csak általánosságban az Ugocsa-megyei zsidó lakókról beszélnek. Nagyszöllös ugyanis a Perényi bárók birtoka volt, és ők már 1723-ban kötelezettséget vállaltak: „Birtokaikon nem fogják megütni a zsidót. Kocsimajogot nem vehetnek herbe és szeszitalt poharanként sem szabad kimeríteni”. A kis falvak földesurai (így többek között a gróf Bessenyei család) több türelmet és megértést tanúsítottak és megnyitották falvaikat a zsidó település számára.

Weingarten elmondja, hogy — az egész kárpátaljai zsidó-

sághoz hasonlóan — az Ugocsa-megyei zsidók is Lengyelországból és a szomszédos Galiciából származtak. A menekülők első csoportja a Chmelniczké-féle kozáklázadás idején (1648-1649) kelt át a Kárpátokon, ahol előbb kipihenők a fátadalmakat, kissé elfelejtették a szörnyű élményeket, majd folytatták útjukat Máramaros és Bereg-megye felé. Egyesek délebbre húzódtak és eljutottak Ugocsa-megyébe. Számuk így is csak lassan gyarapodott: az 1735-ben megejtett összeírás 16 Ugocsa-megyei faluban mindössze 25 zsidó családot mutat ki.

1772-ben — Lengyelország felosztása után — az Ugocsa-megyei zsidók száma is megnőtt. Abban az időben súlyos kulturharok dúltak a kelet-európai zsidóság körében (így a frankista ál-messiasz mozgalma és a chaszidizmus) és ennek következtében sok család volt kénytelen kézbevenni a vándorbotot.

A könyv hosszú fejezet szentel bizonyos Rabi Baruchnak, kinek fia — Reb Snéur Zálmán — a Chábad-féle chaszid-mozgalom alapjait fektette le. 1785 táján került Rabi Baruch Munkácsról Szöllösre, ahol tanítói állást vállalt. Hét évvel később ott hunyt el és ott is helyezték

örök nyugalomra. A könyv sírkövének fényképét is közli.

Mi késztette ezt az öregembert, hogy a távoli Oroszországból — az akkori közlekedési eszközök mellett — Nagyszöllösre vándoroljon? A chaszid legenda úgy tudja, hogy Rabi Baruch ellátogatott fiához, aki abban az időben már hatalmas chaszid-fábor feje volt. Amikor benyitott fiához, ez utóbbi — az atya iránti tisztelethöz — felkelt helyéről, elébe ment, leültette az asztalhoz és ő maga szolgálta ki. Reb Baruch akkor azt mondta, nem térheti, hogy egy olyan szent férfiú szorgoskodjon körülötte, akinek szájaól maga a szent Sechina beszél. Ezért anélkül, hogy bárkitől is bucsut vett volna, nekivágott a hosszú utnak és hónapokkal később valóban át is kelt a Kárpátokon.

A legenda azt is tudja, hogy halála előtt a Chevra Kadisa gondnokai faggatták Reb Baruchot: éle- valahol hozzátartozója, akit értesíteni kell? E-lőbb vonakodott beszélni, majd azt mondta, hogy négy fia van, ezek közül kettővel közölni kell a halálhírt, a harmadikkal elég, ha célzást tesznek, míg a negyediket (ez itt célzott Reb Snéur Zálmánra) értesíteni sem kell — úgy is tud minden...

Néhány évvel Reb Baruch halála után megjelent Nagyszöllösön Reb Snéur Zálmán, kiment tanja sírjához és bocsánatot kért tőle, mert nem állott módjában lerónia iránta a kellő tiszteletet...

PEL-TOURS

UTAZÁSOK
TURISZTIKA
TEHERSZÁLLÍTÁS

**Ők tudják
hogy hírnevünk
arra kötelez bennünket
hogy a legjobbak legyünk
... és ezért jönnek**

Jönnek öltönyben, James Bond tászkával, külföldi üzleti útjuk megtervezésére, ők tudják, hogy a Pel-Tours fiókokkal rendelkezik az egész világon.

Jönnek az iskola padjaiból, és a katonai szolgálat után, hogy európai camping túrák és vonatok iránt érdeklődjenek.

Jönnek meghatározott tervvel, hogy élvezzék a celszerű és gyakorlati szolgáltatást.

Jönnek és elfogadják véleményünket, hogy átfogó tanácsokat és térképeket kapjanak.

**JÖNNEK,
MERT TUDJÁK**

Jöjjön el a Pel-Tours legközelebbi fiókjába, és átfogó útmutatást kap a lehetőségekről, amelyek rendelkezésére állnak Pel-Tours-nál

TEL-AVIV, KÖZPONTI IRODA: ÁCHÁD HÁAM 28, TEL. 50851

- Tel-Aviv, Ben Jehuda 49, tel. 221226
- Tel-Aviv, Hilton Tel-Aviv, tel. 246832
- Jeruzsálem, Slomcion Hámálká 2, tel. 234318
- Jeruzsálem, Hotel Hilton Jeruzsálem, tel. 534097
- Jeruzsálem, Hotel „Piaza” Jeruzsálem, tel. 224622
- Haifa, Derech Hádamút 82, tel. 660981
- Chedera, Szimátá Herbert Samuel 66, tel. 22927
- Rechovot, Herzl-u. 167, tel. 951080
- Natanja, Dizengoff 33, tel. 22724
- Herzlia, Hotel Sharon, tel. 938777

PEL-TOURS SZERVEZÉSE — ÖN ELVEZI!

A mult században pezsgő élet folyt Nagyszöllösön és a szomszédos falvakban. Tudós rabbiakat hívtak a városba, és ezek kitűnő ismívákat vezettek. A rabbiak közül magasan kiemelkedett Reb Smuel Smelke Klein, aki egész ónasztítát alapított. Nagyszöllös és Ugocsa-megye két delegátussal vett részt a történelmi zsidó kongresszuson, amely 1868 decemberében nyílt meg és a magyarországi zsidóság kettészakadásával ért véget. Tény, hogy ez a zsidóság mindvégig a hagyományhű irányzat fellegrára volt.

Könyve második részében Smuel Hákohén Weingarten megkapó képet fest a két világháború közötti időkről, amikor Nagyszöllös politikailag a Csehszlovák Köztársasághoz tartozott. A zsidók abban az időben a demokrácia szabad lélekkörében éltek, és szabadon fejlesztették népi és nemzeti kultúrájukat. Nagyszöllösön békésen megfértek egymás mellett a chaszid udvarok és a cionista szervezetek, a jesivák és a heber nyelvű Tarbut-iskolák.

A könyv részletesen ismerteti az intézményeket, a templomokat, a rabbiakat, a dájánokat, az ismertebb zsidó személyiségeket, az ifjúsági szervezeteket, a bécshárakat. Találkozunk a Chábad-féle chaszid mozgalom vezetőivel, a heber nyelvű Tarbut-iskolák vezetőivel, a chaszid veterán harcossáival, a Cattan Moseval. Mindketten Auschwitzban fejezték be életüket.

Eredeti céljának megfelelően a könyv bő teret szentel a vész-korszaknak, és hetven oldalon közli a mártírok névsorát.

Dicséret és elismerés illeti a 11 tagú Emlékkönyv-bizottságot, amely áldozatos munkájával lehetővé tette e pompás mű megjelenését. A könyv a leffinomabb papíron, tetszetős köntösben, a tel-avivi Láhav-nyomda műhelyéből került ki.

(sch. d.)

Zeneélet

A Bernstein-fesztivál eseményei

— „KADDIS” — az élők ünneplésére —
— A 3-ik szimfónia Leonard Bernstein vezényletével — A „Rinat”, a jeruzsálemi Akadémia és a Saronit gyermek közreműködésével — Szólisták: Florence Quivar (szoprán) és Michael Wager (recitátor)

Istenfő és lázadó, harcisan hívó és kétkedő, nem a halál, hanem az élet mindenhatóságát hirdető az 1963 decemberében Tel-Avivban először bemutatott, a mostani előadásra átdolgozott „Invokáció” — a hagyományos halotti imával „Jitgádál vejtikadás” — sal. 2.tétele. „Din tora”-ban az ember Isten előtt vádolja, hogy megszegte a vele kötött szövetséget. Az énekkar a „kádís”-témát mormolja, s kétségbeesett kitéréssel szólal meg a szopránról és kórus. A 3-ik tétel Scherzo, a legmozgalmasabb, legdrámaibb része a szimfóniának.

Lényegileg a Kaddis-szimfónia melodráma, a recitátor rendkívül plasztikus zenei aláfestésével. A Kusevitzky-alapítvány megrendelésére írta, s utolsó tételének komponálása közben gyilkolták meg az általa is szeretett Kennedy elnököt, tehát az ő emlékének dedikálta művét. Nagyszabású drámai részei ellenére az a benyomásunk, hogy az általa állított hatalmas keretnek csak vékony zenei réteg tölti ki tartalmi feszültséggel.

Az ezen a koncerten elhangzott, Plato „Szimpozion”-ja alapján írott „Szerenáda” (1954-ből), nagyon közvetlen, meleg, őszinte vallomás. A Menáchem Breuer által nagy átérzéssel játszott hedegzős művegyűjtés között a Bernstein legintimább vallomását képezi, mint ahogyan Agathonnak a szerelem hatalmát dicsőítő beszédében is lírai bensőséggel nyilatkozik meg.

A közönség ezért is nagyobb lelkesedéssel fogadta a „Szerenáda”-t, mint a szerző által ellenállhatatlan lendülettel és szenvedéllyel vezényelt „Kaddis”-szimfóniát. Kiválóan adta elő szövegét a Metropolitán szoprán-énekese, Florence Quivar — s kitűnően játszott a Filharmonikus Zenekar, s énekeltek a kórusok. Nagy hatással recitálta a szöveget Michael Wager (USA).

LENNY A BROADWAY-N

— Kisopera és revü a Nahmani Színházban —
Közreműködnek az Izraeli Filharmonikusok tagjain kívül az Indiana University kamarapartéjának tagjai.
Vezényel: Mark Janas
Rendező: Robin Thomson, — koreográfus: Bary Philip —

Elragadó „show”-ban volt részünk Bernstein „Troubles in Tahiti” (Zürök Tahitiben) című, inkább revünek, mint operának nevezhető egyfelvonásosával, a szerző naiv szövegével. Ragyogó slágerjei, táncszámai és bőbajjal kivitelezett kárpótló a cselekmény egy-egy pillanatáért. Igazi amerikai látványosság, házassági problémáit pszichológiával kezeltető nővel, bamba férjével, — de pezsgő, üdítő táncszámokkal fűszerezve. A szereplők maguk tologatták a magukkal hozott diszkrétet, s az egész előadás oly lendületes és mulatságos volt, mintha amerikai színpadon zajlana le...

Utána Mark Janas és Robin Thompson ügyesen revübe foglalták Bernstein három „best-seller”-jének részleteit, „Bernstein a Broadwayn” címmel. A kevésbé ismert „On the Town”-musical (1944-ben 463 előadást ért meg), a „Wonderful Town”-musical — (1963-ban 559 előadással) és a világszláger, a „West Side Story” részletei vérszédítő számaival, slágerjeivel kitűnő elő-

adásban ragadtatta el a közönséget, mely hosszantartó ünneplésben részesítette a kiváló Indiana-együttest és az előadást vezénylő karmestert, Mark Janast.

VOLTAIRE: CANDIDE — A BERNSTEIN-ÜNNEPSÉG

diadalmas zárókoncertje —
Vezényel: John Mauceri
— Filharmonikus Zenekar, — Indiana University kamarapartéjának tagjai, a Rinat- és a jeruzsálemi Akadémia ének-kara —

Valóságos eksztázisban ünnepelte a Héchal Hátárbutot zsufolási megföltő közönség az ezuttal a karzaton helyet foglaló Leonard Bernstein a zeneszerzőt, akinek három nagy műve került — kitűnő — előadásra. A műsor első felében az 1965-ben, a süsségi székesegyház megrendelésére írt „Chichester-zsoltárok” hangzott el. Magasztos korál nyitja meg, a második tételben a fiú-gyermek (a bájos kis Dan Tidhar) hárfakísérettel adja elő zsoltárait. Erőteljes férfiak szenvedélyes lendülettel éneklék a „Miert dühöngenek a nemzetek”-zsoltárrészt, majd ismét a kislány elbájolóan naiv szövegű következik, a békét hirdető, áhitatos bensőséges, a 131. és 133. zsoltárt idéző kórusral fejezte be a nagyhatalmú művet.

Ismét meghallgatva elragadtatással fogadtuk első nagyszabású „Jeremiás” című szimfóniáját, szoprán-szóval, s azt a belőle áradó mély szenvedélyt és hagyományos zsidó hitet kúsugárzó kedélyt, mellyel a „Jeremiás siralmi”-ból idéz. Keves zsidó liturgikus motívumot dolgoz fel benne, legmarkánsabban a 2-ik tételben szinkopált ritmusokkal végigvezetett haszid-témát, mely a szerző magyarázata szerint a pogányok vandál pusztítását kívánja érzékeltetni. A 3-ik tételben Jeruzsálem elesését siratja, rendkívül expresszív gyászzenét intónálva.

Leonard Bernstein legragadóbb fiatalkori művét (1942-ből) Florence Quivar nagyszerű szoprán-szóval, s a zene és énekek kiváló közreműködésével a fiatal John Mauceri karmester expresszív erővel juttatta kifejezésre.

VOLTAIRE „Candide” című híres szatirikus művéből Bernstein — Lilian Hellmann szövegkönyvére operettet írt. Csodálatosképpen a bemutatón a Broadway Színház közönsége nem értette meg azt a ragyogó paródiát, mellyel a szerző a sablonos operák és operett-szerzők bőséges idézetekkel perszifálja, s a darab 73 előadás után lekerült a műsorról. De később felújítva bombasiker lett. — A most hallott részletekben a szatirikus számok váltak ki. A tüneményeshangú Kunigunda (Linda Edwards), a ragyogó „örög hölgy” az elbájoló Wendy White, a cimszerepben Robert V. Smith, mint kormányzó, a nagyon szépséghung John Gilmore és kisebb szerepekben társak tűntették ki magukat. Az Indiana University énekesei kacagató humorral és bájjal mutatták be úde és szellemes számaikat.

A Bernstein-fesztivál gazdag változatosság-al tárta elénk az ünneplés rendkívül sokoldalú munkáját, meleg zsidó kedélyt, ragyogóan eleven fantázia-világát.

PATAKI LÁSZLÓ

Körséta a világirodalmi díjak labirintusában: IRODALMI DIJAK KRIZISE

A mértéktelenség kritériumát kimerítő mai korszak egyik jellegzetes jelensége az irodalmi díjak elszaporodása. Ez a gyakran személyi kultusz ápoló divat nálunk még elfogadható, ösztönző keretek között mozog, de külföldön olyan mohón burjánzik, hogy arányai elhomályosítják a tisztánlátást. Nehéz megállapítani, hogy a Helikont sűrű sorokban benépesítő írók-költők norma-teljesítése készíti-e az önmagukat illetékesnek tartó szerepeket és intézményeket arra, hogy a szellemi villanás és érzelmi lüktetés eredményét érdem szerint osztályozzák, vagy pedig besitellerit szimuláló kiadók üzleti elképzelése áll-e az értékelés köröncantani művelete mögött. Esetleg politikum. Bár-hogy hangzana is a válasz, elvitathatatlan, hogy országok és városok, államférfiak, gazdasági szaktekintélyek és művészek neveit, valamint történelmi eseményeket megörökítő alapítványokból táplálkozó díjak utsvetzőjében bajos eligazodni. Sok esetben a tekintélyes pénzösszegekkel és szerződésekkel do-tált díjak elnyerésért folytatott küzdelem az alkotás színvonalának rovására történik, aminek érthető következménye az, hogy az abban a bizonyos évben eszedékes díj nem kerül kiosztásra. De a vert mezőny a csalódás elmulatva újabb rajthoz áll és új művekkel igyekszik a babérokörzöt kistúrteni. A legáldázból verseny a svéd nemzetia védnökségét élvező Nobel-díj körül zajlik 1901 óta, mert „ennek a” disztinkciónak birtokosa dícsfény koszorúza világhírnevet, életfogytiglani gondatlanságot biztosító fél millió font készpénzzel tehető.

Amerika irodalmi nagydíját egy Josef Pulitzer nevű, Makó-i születésű zsidó újságkiadó („New-York World”) és filantrop alapította 60 év előtt. Az 1000 dollárral felerősített kitüntetés nyertesét között szerepel Michener, Hemingway, Faulkner, Miller, Bellow (1976) és mások.

Anglia a kimagasló irodalmi teljesítményt kis, jelképes összeggel és érmevel díjazza. (Kivételek csak az „International Cino del Duca-prize”, képez, amely 30 ezer dollárt csúsztat a szerencsés kismellett zebébe. Ez Európa legbőkezűbb tiszteltje. A Walesi Egyetem által kétvéteknél kiosztásra kerülő u.n. „Nemzetközi Írói Díj” 1976-ban a svájci Dürren-

mat nyerte el, akit a Héber Egyetem az idén tiszteletbeli doktornak avat. Nagy becsben áll a „Kings Gold Medal for Poetry” is. Csak 35 éven aluli költők nyerhetik el, első, szigorúan szelektáló zsűri által javasolt könyvük jutalmául. (A „Times Literary Prize” kétszáz fonttal bélelt nemzetközi díjnak kitüntette 1931-ben Körmendi Ferenc volt, aki a „Budapesti Kaland” című regényével előzte meg a pályázókat.)

Nyugatnémetország sok tucatszaj díja élén a tekintélykölsző-ző és sok ezer márkát nyújtó „Könyvkiadók Díja” halad, (1953-ban Martin Bubert tüntette ki vele, akit később az Erasmus-díjjal is megtisztelték) — míg Pankov 100 ezer márkás „Nationalpreis für Kunst und Literatur”-díjában Brecht-től Arnold Zweig-ig a keletnémet írógárda számos korifeusa részesült.

Olaszország minden valamirevaló városa patronál egy-egy irodalmi disztinkciót. Legvonzóbb a „Premio Einaudi” — melynek állami díj, amely a volt elnök nevet hivatott megörökíteni. A spanyol irodalmi dícsfény a „Premio Planeta” nyertesének homlokát övezi két millió pezeta „banatpénzzel” megtelva. A Mallorcában 1960-ban alapított és 10 ezer dollárral honorált „Prix International des Editeurs” — amelyet „Prix Formentor”-nak is neveznek, hat vezető európai kiadó összefogásának az eredménye. Elsőnek a vak argentin Jorge Luiz Borges — Izrael nagy barátja — vitte el a palmát.

A legismertebb magyar díjat a zsidó Baumgarten Ferenc alapította. Az első évdíjat 1929-ben tíz író között osztották ki, akik fejenként 4 ezer pengőt kaptak. Az alapítvány egyik kurátorra Babits Mihály volt.

A „Jeruzsálem-díj” Izrael legdiszesebb, tisztán irodalmi disztinkciója, amelyet a szabadság és a nemzetközi megbékélés jegyében megteremtendő emberi együttműködés szelleme hívott életre. A díjnyertesek között szerepel Eli Wiesel, Andre Schwarz-Bart, Jorge Luiz Borges, Ignazio Silone, Max Frisch, Simone de Beauvoir és Miguel Asturias. Idén Octavio Paz, mexikói költő részesült a díjban. A magyar nyelvű jászuv a Nordau-és Herzl-díjjal honorálja a magyar anyanyelvű irodalmárokat jutalomra érdemesített kü-

lönböző műfajú alkotásait.

Amilyen kulcsfogalmu a Pulitzer-díj a tengerentúli tollforgatók részére, olyan mágneserejű a GONCOURT-díj Franciaországban. Két szép- és életrajzíró-testvér, Edmond és Jules Goncourt, — akik haldokló anyjuk kívánságára megfogadták, hogy sohasem válnak el egymástól (ami hosszú életük folyamán csak egyszer következett meg 24 órára), hivta a díjat életre. A végrendeletük értelmében 1902-ben megalakult Goncourt-Akadémia tíz tagjának döntése szerint az a prózamű részesül a kitüntetésben, amely megérdemli, hogy legalább 100 ezer példányban jelenjen meg. Ennek a dodonai határozatnak súlya, amelyet az első zsűrihez tartozó Zola, Daudet és Mirbeau is megszavazott, eleinte magasra emelte az esztétikai mércét (Simone de Beauvoir, Andre Malraux és Marcel Proust fémjelzték a nívót), ami lendületes aktivizmusra készítette a szellemi torna résztvevőit. A díj elnyerésével kapott népszerűsítés érthetően összehasonlíthatatlanul többet jelentett, mint a sovány ötezer frank összegű prémium.

Nos, úgy látszik, hogy az üzemesített kufárkodást a nagymulti díj sanyli meg. A vezető kiadók nagyvásári cellővő-bő-deja pénztárfülkéjében kúszoló jószámatu vállalkozók ügyeskedése előre kiagyalt telitalálatot biztosított annak az íróknak, akiknek oeuvreja a legkelendőbbnek ígérkezik — függetlenül attól, hogy megüti-e a koronázásra érdemesített mű szintjét, vagy sem? A botrány akkor tört ki, amikor egy Julien Gracq nevű tehetséges regényíró három év előtt visszautasította a felkínált „Le Goncourt”-nak becézett díjat és „La litterature a l'estomac” című kardlapozó röpiratával fedette a döntést megelőző kulisszatitkokat. A magas hullámokat vert felindulás tovább elnyitelt a dadaista, szélsőbaloldali Louis Aragon tüntető durcuskodása nyomán, aki az általa „irodalmi kannibalizmus”-nak kikürtölt állapotok elleni tiltakozásból le-

mondott Akadémiai tagságáról. A Goncourt-díj körüli düssz-náns hangzavar nem csitult le a tavalyi díjkiosztást követően sem. Sőt 1975-ben egy Emile Ajar nevű író tüntetett ki vele, de miután kitudódott, hogy a szerző — szabályellenesen — fedőnév alatt terjesztette be a művét, egy Jean-Eldern Halier nevű kiadó „Goncourt-rate” fejléccé ellendítte alapított, amely egy, a homályból kibányolt Jack Thieuloy nevű író ismerttetett meg a külvilággal. A nagy kiadóégek: Flammarion, Gallimard és mások persze hallgatásba burkolódtak. A „Prix des Critiques” (1947: Camus, 1954: Sagan, 1976: Jean Tardieu) a „Prix Renaudot” (1957: Michel Butor, 1975: Jean-Louis Baudouin) a „Prix Médicis” (Eli Wiesel) „Prix des Ambassadeurs” (Andre Maurois) és a többi díj felelősei nem zavartatták magukat és elhárítják a személyes intrikákra visszavezetett gyanakvások következményeit.

A mai élet minden területén és mindenütt megnyilvánuló dekadenciája elérte a szellemi értékek szolealatiában felkent pártatlan kritikusok táborát is. Az gondolkodtató válsággal szembeállított közvélemény cinikus vállonogatókkal reagál rá.

NASCHITZ FRIGYER

ARANYKOR-KLUB

(Ben Ami u. 12 — Beilinson utca 9 sarkán — Levélcim: P. O. B. 11573. Tel Aviv)

Május 11-ikén, szerdán pontosan 7 órakor, a kikár-dizengoffi Chen mozi elől indulunk szezonnnyító

RÁMÁT HÁGOLAMI KIRÁNDULÁSUNKRA

Az összes látóvalok és egy új település megtekintése.

LEICHTNER ÉLI

Jegyelvétel: vasárnap, kedd, csütörtökön délután 3-tól 7-ig a klubban!

Aki előbb jön, előbb ül!

Orthopédia Biró
Haifa, Máálé Hásichur 23
Telefon: 53 43 95

MŰLÁBAK, MŰKÉZEK, FÜZÖK
ÉS ORTOPÉDIAI FELSZERELÉSEK
GYÁRTÁSA

BŐRRUHÁZAT
MODELL- ÉS SZÍNVALASZTER
NŐK ÉS FÉRFIAK SZAMARA
»BIGDÉJ CHEN«
BLUTHNER DAVID JUMI
TELEFON 291693
TEL-AVIV,
ALLENBY 99., EMELET
a nagytemplommal szemben
30% engedélyestátnak

TITKÁRNÓ A ZSERREN
Találmány a 2000-ik évre,
amely elkíséri önt mindenhol

CASIO COMPUTER QUARTZ
The Works First!

Az egyetlen zseb-computer, amely az alantakat is magában foglalja:

- ★ Pontos, digitális óra
- ★ Dátum naptár 200 évre
- ★ Stopper óra
- ★ Emlékeztető zümögés
- ★ 4 különböző időpontra

A „PEACE 77” KIÁLLÍTÁS „SLÁGERE”
Reklámára 1500.— IL., mindössze + é. t. a., inkluzív magyarzó füzet, írvitűl és angolul, transzlor-nátor és egyéves garancia.

Kapható a jobb üzletekben.

Izraeli képviselő:
FEUCHTWANGER & SONS B. M.
iroda felszerelések és gépek
Tel Aviv, Achád Háám 22—24., tel. 52811.
Haifa és az észak: E. Nin-Nun, Háácmaut 61., tel. 04—524302

Küldjén vámmentes IKKA ajándék-atalványt

MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK
A márciusi (3. számú) listákat április 13-án kiosztották Magyarországon.

Az áprilisi listát május közepéig történő kiosztásra
április 28-án, csütörtökön zárjuk
MEGRENDELŐHELYEK:
JERUZSÁLEM: JERUZSÁLEM KÖNYVIAK, Javec-u. 2,
Üzleti órák 9—1 és 4—7 — (Kedden délután zárva).
TEL AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27, 1. emelet,
d. e. 9—12.30, délután 4—6.30 között. Telefon: 55052. —
Pénteken zárva.
HAIFA: Ungár Jákov, Micháel utca 2 (Arlozorov sarok),
Gerberlich üzlethelyiség, vasárnaptól csütörtökig 10—22-ig,
tel. 667876, lakás tel. 525 661.
BEER-SEVA: Frankfurter István, Háácmaut 29/51
Levelezés kizárólag: G. KEMÉNY,
Tel-Aviv, Ben Jehuda 27, címre kérünk.
IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől
mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA.
FIGYELEM!
CSEHSZLOVÁKIÁBA VALÓ KÜLDESRE
TUZEX ajándék-bónok kaphatók
Budapesti sírok ápolására megrendeléseket felveszünk.

WIZO * Tel-Aviv
magyarajkú csoportja
Április 19-én, kedden délután 5 órakor. Bár Kochba 26. sz. alatti moadonban
Április 28-án, csütörtökön délután 5 órakor. Arlozorov 100 sz. alatti helyiségében — terített asztalok mellett
JOM-HÁACMAUT
ünnepély
Dr. Benedek Pál
„A megtalált szabadság” — men tart előadást, utána
Baumwell Eszter
szoprán
Sharon György
bariton
operaházunk kiváló énekesei szórakoztatják a közönséget. Jegyek a Wizo-chávéráknál kaphatók

1944 május 4 – A gettózás másnapján

A gettó telepitése tovább folyt. Dél előtt még befutott egy egy szomorú szekér. Délután azonban már megjelent az udvaron az első német teherautó. Egy SS-sófor vezette a kocsit, módszeresen, lassan végte hivatalos munkáját, a keserveket előidéz feladatokat átengedte a rendőröknek és csendőröknek.

Közben mi grafikonokat rajzoltunk a gettó hierarchiájának pontos szemléltetésére, amelyek az egyes vezetők hatáskörét, a hivatalvezetőket és beosztottjaik feladatait meghatározták. A legértékesebb tervet Szemes mérnök készítette el, akinek nagy tapasztalatai voltak a városi adminisztrációban is. Szemes abból indult ki, hogy huszeder lélek összehelyezése egy kis területen olyan közösséget alkot, amely egy kisebb város nagyságának és lakossági arányszámának felel meg és így azt megfelelő adminisztratív kerettel kell felruházni. Az ötös vezetőséget egészében úgy tekintette, mint egy városi tanácsot, tagjait mint városi tanácsosokat, akik egyben egy-egy osztály élén állnak és azokért felelnek is. Ő kultusz és kulturális tanácsosokra is gondolt. A kultusz-osztály élére dr. Vajda Istvánt, a neolog hitközség főbíráját javasolta, ami nekem azért volt kellemetlen, mert ezzel újból kiültak volna a már eltemetett ellentétek az ortodoxok és a neológok között. A mi hitközségünk volt vezetőségi tagjai ugyanis sérelmezték, hogy túl sok neológot juttattam vezetői hatáskörbe. Az egyensúly felborult. Hat évi szociális együttműködésünk során a két hitközség között 2:1 volt az arány az ortodoxok javára. Az ortodox hitközség kétszer annyit adott szociális célokra. Miért akarják most a neológok ezt az egyensúlyt felborítani a gettó fontosabb állásainak betöltésénél?

Ennek következtében kitört a verseny a gettóban. Lázás tevékenység, alig csítható ambíció jellemezte az embereket, mindegyik többet akart nyújtani, mint a másik. Mindez rendszerben is lett volna, ha csak a közösség érdekét szolgálta volna. Feltűntek azonban a szenvedélyes akarnokok, sőt a gáncsvetők is, akik inkább saját hiúságukat legyezgették.

Mindez pedig a gettó legmélyebb nyomorában. Amikor már nem voltak szegények és gazdagok sem. Előkelők és alacsonyabb származásúak sem. Minden zsidót már koldussá és bűnözővé alacsonyítottak. Az osztályok között olyan kiegyenlítődés zajlott le, amelyről egyetlen szocialista tudós soha, még csak nem is álmodozhatott.

Azt hittük, hogy létrehozunk a „gettó autonómiáját”. Azt hittük, hogy legalább ott békében fognak hagyni bennünket.

Amíg jobb idők következnek, amíg a nap újból sütni fog Izráel sokat szenvedett népére.

A mi halális ellenségeink a gettót csak mint előzetes stádiumot tekintették, hogy a következő szakaszt, a deportációt előkészítsék.

1944 MÁJUS 27 – AZ ELSŐ DEPORTÁLÁSI NAP

Néhány napja együtt laktam családommal, valamint özvegy Ullmann Istvánnal és a fiával egy butorozatlan szobában, a templomudvar egyik sarkában. A csendőrpáncsokság a hosszúra nyúlt ház első emeletén volt, ugyanazon az oldalon. Így lehetőségem volt megfigyelni, ami ott végment.

Reggel négy óra körül nappali világosság. Felhőtlen napra van kilátás. Ablakom mellett egy akácfa virágozott, amely szédítő illatot terjesztett maga körül. A természet nem változott. Az minden élő lénynek — különbség nélkül — osztogatja adományait és senkitől sem követel keresztény ösöket. Nyugtalanágom fokozódott. Belülről úgy éreztem, hogy a nép ösztönének — a hatóságok legszentebb hangoztatása ellenére — igaza lesz.

Miközben gondolataim ide-oda csapongtak, újból elszundítottam. Röviddel 5 óra előtt egy motorkerékpár berregése keltett fel. Az ablakhoz rohantam. Garay érkezett motorkerékpárján. Ilyen korban? Ez fokozta gyanumat. Ennek kapcsolatban kell lennie a deportálásal. Nem sokkal ezután megérkeztek Bodolay, Fráter és Rektor főhadnagyok is. Egy újabb negyedóra múlva bevonult az összes törzsermester fegyverrel és feltűzött szuronyal. A legénység is — mintegy harminc csendőr — előlépett. Sorokra bontottak. Kemény vezényszavak pattogtak és a legénység belépett.

Tehát Garay, Bodolay és a többiek mind a legpimaszabb módon hazudtak. A deportálás nagy méretekben megkezdődött.

Féltét tájban megkísértem az udvarból kimenni, hogy egy kissé körülnézzek. Az őrségben levő csendőr ezt nem engedélyezte. Az utcai közlekedés mindenkinek tiltva van, indokolta. Csak félkilenc után indult meg az élet a gettóban. Az emberek halkán, félelemtől eltelve beszél-

gettek egymással. Egyesek már részleteket is tudtak. Reggel öt óra után megkezdődött a hajtvadászat. Ugyanazzal a recepttel, mint pár nappal azelőtt a Rimler Károly utcában. Ma elhurcoltak tőlünk körülbelül 3200 lelket. A háztársajkában most sem vihettek többet, mint azelőtt. Ha valaki egy takarót akart elvinni, azt be kellett gyömöszölnie a háztársajkába. Így nem maradt hely a fehérmű részére és így az illető fehérmű nélkül ment el. A bevagonozás a tehervonatba történt, amely a kadétskola előtti sínekhez vezetett. Körülbelül hetven személyt gyurttak be egy vagonba, és leplombálták azokat. Előbb azonban a vagonba betettek hetven kenyert és két vedret, egyet vízzel, egyet üresen az emberek szükséglete részére.

Féltizkor újból Bodolaynál vagyunk. Mosolyogva fogadott minket, mintha mi sem történt volna.

— Még a takaróikat sem vihették magukkal — panaszkodtak.

— Ez nem igaz — rivált ránk. — A törzsermesterek parancsot kaptak, hogy megengedjék mindenkinek a takaróikat elvinni.

— Nem adná ezt ön írásbeli parancsban?

— Ó megígérte, de a parancs sohasem jelent meg.

— Hová vitték őket? — kérdeztük aggodalommal.

— Ez hivatali titok. Ezt nem árulhatom el maguknak. Illetve arról tilos beszélni. A törvények szigorúak, nehogy az ügy a polgári közönség tudomására jusson. Ez magasabb politika. Maguk előtt is meg kell őrizni a titkot — és „jóindulatúan” mosolygott.

— Külömben — folytatta — vigyázunk arra, hogy a gettó falai mögül semmiféle hír ne szivároghon ki. Mától kezdve egyetlen látogatást sem engedélyezünk, és senki sem hagyhatja el a gettó területét.

Teljesen összetörve hagytuk el a helyiséget.

Féltizzenegyor hivatott sógnőm. Ő továbbra is az Ullmann palotában lakott, míg öcsém, még mindig beteg, a gettókorházban feküdt. Sógnőm kisirt szemekkel fogadott és szavait alig lehetett megérteni.

— Képzeld el, Péter (egyetlen, 13-14 év közötti lévő gyermeke) kiszökött a gettóból.

— Hogy történt ez? — kérdeztem magamon kívül.

— Szerda óta a gyerek nagyon nyugtalan volt. Naponként többször nyaggatótt, hogy beszéljem meg az apjával: szökjünk meg a gettóból. Én tudom — magyarázta nekem —, hogy mit jelent a deportálás. Éhséget, szomjúságot, szállítást, bűzös vagonokban, szidalmazást, fenyegetést, verést, kínzást és végül borzalmas tömeghalált. Ettől csak a szökés ment meg minket. Egyetlen éjszaka alatt mindannyian meg tudunk szökni — mondotta — és hozzátette: már a szökés helyét is tudja. A következő napon, amikor besötétedik, átszökhetünk a határon.

Az elbeszélés végessé érzelmet keltett bennem. Maga a tett Péterhez méltó volt. Nagyon okos, korát meghaladóan művelt gyerek. A zsidó vallási tudományokban már olyan fokot ért el, hogy sok rabbi megirigyelhette volna. Több nyelvet beszélt. Ami megkülönböztette őt a szokványos csodagyerekektől, hogy rendkívül fejlett gyakorlati érzékkel rendelkezett, ezen kívül olyan gyors és biztos határozati érzékkel bírt, ami még a felnőtteknél is ritkán tapasztalható.

— Folytasd az elbeszélést bátorítottam sógnőmet.

Erre szegény, szívetpótló zokogásba tört ki. Alig tudtam annyira magához téríteni, hogy elbeszélését folytassa.

— Péter a többi barátjának mondta el, aki jelen volt, amikor ő megszökött. Ez a fiú később visszazaladt és elmondott mindent az édesanyjának, aki nekem a következőket mondotta el: Péter még tegnap délután felkészült a szökésre. Senki sem tudott erről. Tudod, hogy ő milyen vallásos. A sárga csillagát előbb leszállította, mielőtt beállt a péntek este. Nem akarta a szombatot megszentelteleníteni. Később egy gombostűvel visszahelyezte a mellére. Ezután elment a templomba. Éjszaka jól aludt. Semmi sem utalt arra, hogy mit forgat a fejében. Ma reggel újból elment imádkozni. (A gettóban a hóhérok minden templomot és imaházat közönséges célokra használtak fel, csak egy kis szobácska maradt az Ullmann palotában, ahol még közösen lehetett imádkozni.) Azóta nem láttam többé. A barátja a következőket mondotta el:

Tíz óra körül feljött hozzám Péter és az

Ullmann palota kapujához hívott. (Ez a bejárat három méter távolságra volt a kerítéstől.) Maga a ház a Nagypiac-terre nevezett, ami már nem tartozott a gettóhoz. Ezt a bejáratot éjjel-nappal csendőrök őrizték. Tehát odamentünk. A bejárat előtt nem állott csendőr. Péter odament a gettókerítéshez és nekidőlt a fejével. A deszkafalak lezuhantak. Csak egy recsegést lehetett hallani, de nem jött senki. Péter ideadta nekem a zsebkendőjét és egy darabocská zsineget (szombaton nem akarta magával vinni). — Vedd ezt, mondotta, én megyek.

LEITNER SÁNDOR

— Hová mész? — kérdeztem izgagtottan. — Még egy kabátod sincs.

— Nem a kabát fontos, hanem az élet! — Ezzel elment, ezek voltak a búcsuszavai.

A májusi szép napsütésben így ment ki a gyermek a nagyon szigorúan őrzött gettóból. A Nagypiac-terre ment, ahol száz és száz szem figyelhetett.

Mire sógnőm elbeszélésében ide érkezett, valóságilag összeroppant.

— Egyet kérek tőled — mondotta, — hozd ide Nándort, vele szeretnék mindent megbeszélni.

Ekkor elmentem hogy elhozzam az öcsémet. Még mindig a vele történt kínzásokat érezte. Amikor elmondottam neki Péter szökését, hamuszürkévé vált. Rögön felöltözött és együtt elmentünk a lakásba. A házaspár találkozására megrendítő volt. Mindketten keservesen sirtak, jajveszékelték, úgy, hogy az embernek majd megszakadt a szíve. Hiába próbáltam őket megvigasztalni, végül is a következőképpen szóltam hozzájuk:

— Ne sirjatok, ne gyászoljatok, hanem örüljétek, hogy Péter megmenekült. Küldetése van. Tudjátok, hogy én mennyire szeretem és mily sokra becsülöm, ezért mondhatom nektek vigasztalóval, hogy őt egy isteni gondolat ösztönözte a szökésre és a Mindenható vigyázza fog arra, hogy célját szerencsésen megvalósítsa. En ezt érzem... Még akkor is, ha a gettóban lévő huszeder lélek a tönk szélén áll, fiataloknak küldetése van és életben fog maradni. Két angyal vette a gyermeket védőszárnyai alá és végig fogják kísérni életútján.

Vigasztaló szavaimnak semmi hatása nem volt. Ők tovább szípotgáltak, zokogtak és jajveszékelték, egész nap és egész éjjel. Drága szüleink osztoztak fájdalomukban és ők sem tudtak egész éjszaka aludni.

Délben jelentkeztem Garaynál kihallgatásra.

1944 JUNIUS 5 —

BUCSU NAGYVÁRADTÓL

Este 7.30 óra körül hivatott Garay és a következő utasításokat adta:

— Maguk ma éjjel elutaznak két őrmester kíséretében Budapestre. Ott átadják magukat a Központi Zsidó Tanácsnak.

— Mit vihetünk el a dolgainkból? — érdeklődtem.

— Tulajdonképpen mindent — válaszolta és ezzel véget ért az utolsó kihallgatásom.

Azután megmondtam a hozzám tartozóknak, hogy csomagoljanak be gyorsan mindent. Most már gyenye fény volt csak és később nehezen fog menni. Feleségemnek és Ullmannéknak fontos szerepük volt ebben. Szegény sógnőm hátrahagyta nálunk legfinomabb fehérműt. Azt reméltük, hogy mindezeket el tudjuk vinni, hiszen Garay megengedte ezt nekünk. Ebben azonban nagyon csalódtunk. Fél tizenegy tájban megjelent két marcona őrmester.

— Fejesszenek be mindent gyorsan, mivel nemsokára a pályaudvarra kell mennünk — parancsolták nekünk.

Azt az ajánlatomat, hogy a csomagjaink szállítása céljából egy kocsit vegyünk

— és mivel egy fillérünk sem volt — erre a célra szükséges összeget kölcsönkérjem a házimesternétől, a legmerekvebben visszatartották.

Nem ülhetek kocsira — és csak annyit vihetek magukkal, amennyit saját maguk elbírnak — ez volt megváltozhatatlan határozatuk.

Ez arra készítetett, hogy újból mindent átcsomagoljunk és a legfontosabb dolgokat kiválogassuk. Ezt a kísérletünket azonban megállították az újból és újból felhangzó légi-szénák jelzései. „Azonnal lemenni az óvópincébe” — parancsolták őrök.

Közül egy fél órát töltöttünk ott hiába- váló módon. Amikor végre a pincéből ki-másztunk, már semmi időnk sem maradt. A sötétben már csak azt és annyit csomagolhattunk, amennyi a kezünk ügyébe esett.

Ezután megkezdődött a menet, amelynek élén kellett mennünk. Utánuk a csendőrök. Nehéz izzadságszepek folytak a homlokomról, úgy éreztem, hogy a gyaloglást, így felsomagolva, nehezen fogom elbírn. Az erőm, az utolsó hetek iz-

galmai következtében felmondta a szolgálatot, időnként pihennem kellett. A csendőrök sietésre noszogattak, mert különben az egyetlen személyvonatot, amely naponként közlekedik, el fogjuk késni. Utközben megkértem őket, hogy 1.80 pengőt kölcsönözzenek nekünk, hogy legalább az ut egy részét villamossal tehesük meg. Ezt a kérésemet is elutasították. A német lektorátus épülete mellett haladtunk el. Bizonyos elégtétellel vettem tudomásul, hogy a pénteki bombázás alkalmával jelentős módon megrongálódott. Ez az épület mindig a gyűlölet és a legsúlyosabb provokációk otthona volt. Egy mellékutcán keresztül, kikanyarodtunk a főterre a pénzügyigazgatóság mellett.

Itt egyszerre csak térdre estem. Egyszerűen nem tudtam tovább menni. Szerencsémre a fiatal Ullmann-fiu előkötő- ázott másfél pengőt a nadrágzsebéből. Így mégis megkegyelmezték a csendőrök és megengedték, hogy felszálljunk a villamosra.

Kevés utas akadt éjjel 12 óra körül a villamoson. Megjelenésünk a Dávid-csilaggal, felsomagolva és a csendőrök kíséretében, nagy feltűnést keltett. Nem voltak rosszindulatúak és amikor kiderült, hogy másfél pengő nem elég a villamosjegyre, az egyik utas kölcsönözte nekünk a hiányzó 30 fillért és így még idejében megérkeztünk az állomásra.

»A nagyváradai zsidók tragédiája«

Harminkét év után hozzák nyilvánosságra néhai Leitner Sándor vészéjszaka-naplóját — Elkészült és a napokban kerül nyomdába A Nagyváradai Zsidók Emlékkönyve című mű első kötete — Miért támadt kontroverzia Leitner Sándor szerepe körül?

A NAPLÓ MARGÓJÁRA
Több mint 32 évig hevert kéziratban ez az egyedülálló, hiteles dokumentum, amelyben Leitner Sándor beszámoló a váradai zsidóság haláltusájáról: a német megszállás első fázisáról, a gettó-életéről, a deportálásról. 1944 március 19-ikén kezdte írni a naplót, és mintegy két

A VÁRADAI ORTODOX FŐTEMPLOM

és fél hónappal később, június 6-ikán vetette papírra az utolsó sorokat.

A Naplót, amely „Die Tragödie der Juden in Nagyvárad” címet viseli, Leitner Sándor németül írta. Most, hogy a Nagyváradai Zsidók Emlékkönyve első kötetének szerkesztési munkálatai elkészültek, és a kézirat a napokban nyomdába kerül, a Naplót is beiktattuk az első kötetbe. Benczel Béla avatott fordításában lát majd napvilágot a 80 sűrű oldalra terjedő szöveg, amelyből alább szemelvényeket mutatunk be.

De Leitner Sándor az ottani Zsidó Tanács élén állott és így — legalább elméletben — felelős volt a gettóba kényszerített és deportált zsidók sorlásáért. További fontos körül-

ga verzióját a gyászos eseményekről, úgy véljük: a Napló publikálása megfelelő alkalom arra, hogy több mint három évtizedes távlatból, higgadt légkörben vázoljuk Leitner Sándor szerepét a Zsidó Tanács élén.

★

Kezdjük ott, hogy „a zsidókérdés maradtalan megoldása” tekintetében a németek márciusában határozott terveikért jöttek Magyarországra, és ezek végrehajtásában a magyar kormány messzemenő együttműködést helyezett kilátásba. Egyszerű szavakkal: a magyar zsidóságot halálra ítélték. Igaz, a munkaképesek egy részét még tartogatták, számítva arra, hogy öt perccel 12 óra előtt ráérnek

gyász és lelki fájdalom után — a bosszu volt. Az égbekiáltó igazságtalansággért. A kegyetlenségért. Az ártatlan kiontott véért. A megaláztatásért, a kínért, a szenvedésért.

Az új rendszer — a 44-es Magyarország minden részén — felelősségrevonásról és igazságszolgáltatásról beszélt. A háborús bűnösöket egy kalap alá vették a kollaboránsokkal. És mindjárt az elején világgossá vált: ki mondja azt, hogy csak a keresztények között vannak kollaboránsok? Eppen az a tény, hogy a fasizták minden zsidót származásánál fogva, vérségi alapon halálra ítélték, fel-

SCHÖN DEZSÓ

(Folytatás a 12-ik oldalon)

(Folytatás a 11-ik oldalról)
 tételezi, hogy minden zsidó, aki megmenekült — gyanus. Hogyan lehetséges, hogy éppen te maradtál életben, amikor százak és ezrek hullottak le mellőled? Miféle manipulációban voltál benne, hogy a gyilkosok éppen téged kíméltek meg?

Abban az időben született meg az a jelszó, mely szerint: „kiki a maga portája előtt seperjen”, amit úgy értelmeztek, hogy a zsidók bízzák csak a keresztények felelősségére vonását a keresztényekre, ők maguk pedig kutasák ki a körükben lévő háborús bűnösöket.

Az új iránynak megfelelően megindult a feljelentések áradata. Zsidók jelentettek fel zsidókat, zsidók tanuskodtak zsidók ellen. Ez a folyamat alkalmas volt a felgyülemlett keserűség és bosszúvágy levezetésére is. Ha már nem állhattak bosszút a tényleges, az igazi, a nagy bűnösökön, a gyilkosokon, az új rendszer jóvoltából legalább megtorolhatták magukat a „pótbűnösökön”, — saját testvéreiken.

Ez volt a hangulat többek között Nagyváradon is 1945 nyarán, amikor Leitner Sándortól levél jött Genfből: elkerültem a szülővárosomba. Érdeklődik a barátoknál, hogyan vélekednek erről a terről.

A barátok érdeklődtek jobbról is, balról is, s a válasz egyöntetű volt: Csak jöjjön, az első lámpavasra felkötjük!

Ha feltesszük ma a kérdést, miért akarták rástúni Leitner Sándorra az áruló bélyegét, — az okokat így foglalhatjuk össze:

1. Mert nem adott utasítást az ellenállás megszervezésére,
2. mert nem mondta, hogy mindenki úgy szökjön, meneküljön, ahogy tud,
3. mert cserbenhagyta a gettóba tömörített és halálra ítélt váradai zsidókat,

csak saját magát, valamint legszűkebb családját mentette meg.

Az első két vádpontot rá lehet olvasni a szatmári, a máramaroszi, a dési, a marosvásárhelyi és a többi elnökre is, mert egyikük sem szervezett ellenállást, egyikük sem mondta: mindenki úgy szökjön, meneküljön, ahogy tud. A különbség — hogy azok mind egy szálal elpusztultak Auschwitzban, míg Leitner Sándor megmenekült.

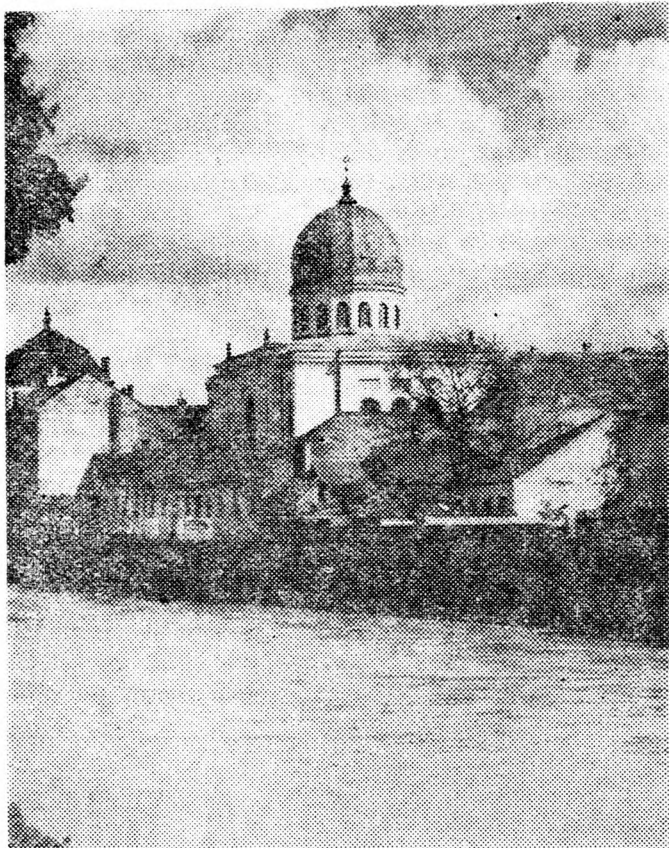
A szóbanforgó Naplóban Leitner Sándor megírja, hogy 1944 március 26-án a két váradai hitközség elnöke (Leitner Sándor az ortodoxok és dr. Meer Samu a neológok részéről) írásbeli utasítást kapott, hogy utazzon fel Budapestre a Központi Zsidó Tanács március 28-án megtartandó alakuló gyűlésére. Naplójában Leitner Sándor híi képet fest a gyűlésen uralkodó pánik hangulatról. A különböző vidéki városokból (Szolnok, Miskolc, Kassa és Győr) érkezett delegátusok panaszairól: ahová a németek bevonultak, nagy pénzüsségeket követeltek, továbbá lakásokat, árut és anyagokat, valamint a zsidó lakosságról szóló pontos névsorokat. Az SS-megbizott déli 12 órára jelezte jövetelét, ezért Stern Samu elnök szünetet rendelt el.

Leitner Sándor szöszert a következőket írja:

„Az ülést felfüggesztették. A folyosón kisebb csoportok képződtek. Mindenki a várható zsidó-rendeletekről beszélt. Nem merték kimondani, de az ajkukon ott volt a cassandrai baljóslat: a németek velünk szemben is a régi receptet fogják alkalmazni. Ugyanazt teszik veünk, amit a milliós tömegekkel tettek Lengyelországban, a Birodalomban és a megszállt területeken. Lelki szemünk előtt felrajzolódott a retteget koncentrációs táborok, a kínzó-

»A nagyváradai zsidók tragédiája«

kamrák, a megsemmisítő eljárások és a lángoló krematóriumok képe. Hosszabb beszélgetésem volt a budapesti ortodox hitközség elnökével, Freudiger Fülöppel. Elmondta nekem, mindent újból, mint 1919-ben. Arról, ami lelket agasztotta, a legőszintebben dr. Kahan Niszon beszélt, aki a Központi Zsidó Tanácsban a cionistákat képviselte. „A mi sor-

SION TEMPLOM

(Fotó: Grünfeld Sándor)

— mondotta dr. Kahan Niszon — nemcsak az anyagi összeomlás, még csak nem is a testi és lelki torturák láncolata, emberi méltóságunk utolsó maradványának sárbataposása, hanem a biztos fizikai megsemmisítésünk.”

Dr. Kahan sápadt arca, ideges tekintete és remegő ajkai külsőleg is bizonyították, milyen viharok mennek végbe lelkében.

Ezeket a véleményeket, helyzet-értékeléseket, prognózis-

kat hallotta Leitner Sándor Budapestben. A másik váradai delegátus, dr. Meer Samu tapasztalatairól nincs értesülésünk. Csak annyit tudunk, hogy a 73 éves öregur mindvégig apatikus volt. Erről tanuskodik veje, Marton István újságíró valójában is, amelyet a deportáláson elölt napokról tett közzé. Alig képzelhető el, hogy a mentésnek, a szökésnek, az ellenállásnak, akár csak a gondolata is felmerült volna benne.

Perdöntően fontos tehát, mit csinált, mit mondott Leitner Sándor — miután visszatért Váradra. Minden jel arra vall, hogy adoptálta a budapesti ortodox hitközség elnökének álláspontját. Ami érthető is, hiszen világnézetileg ő állt hozzá legközelebb. Ime az ő saját naplójegyzete szöszertint fordításban:

„Végre, 1944 március 29.-én déli 12 óra tájt visszaérkeztem Váradra. Az állomáson csak elnévve lehetett civil látni. Az utcák kihaltak. Kiszállás után gyorsan elbucsumtam dr. Meer-től és lakásomra hajtottam. Otthon már várakozott rám rokonom, Mittelmann Jakab, hitközségünk legazilisabb és egyik legokosabb férfitja. „Mi újság?” — kérdezte tőlem — „mik a kilátások? mi vár ránk? Röviden válaszoltam neki a helyzetet, beszámoltam a budapesti gyűlés, felolvasásról, elmondtam mind az ottani, mind az uton szerzett tapasztalataimat.

— Nyugtasd meg az embereket — mondott Mittelmann —, mert pánikhangulatnak nem lehet sokáig kibírni. Bizsonk most a Mindenhatóban, hátha csodát művel velünk és legalább csupasz életünket megmenthetjük.

Délután a hitsorosok hada keresett fel az üzletben. Előbb drága apámnak és öcsémnek számoltam be részletesen minderről, amit láttam és hallottam. Referáltam az embereimnek is, és igyekeztem bátorságot önteni beléjük. Hiszen a mi sorsunk részben a magyar kormány kezében van és ezek nem merészelnek majd úgy elbánni velünk, ahogy az SS — azt megkívánja. Végeredményben mi hitű zsidók vagyunk és bizakodnunk kell.”

Eddig Leitner Sándor. Így reagált ő a budapesti tárgyalásokra. Így reagáltak a többiek is. Szatmáron, Miskolcon, Kassán és Máramaroszigeten. Hazautaztak és — megnyugtatták a zsidókat. Mindnyájan úgy érezték, a legjobb szolgálat, amit a keserves órákban tehettek, hogy lelket öntenek az emberekbe. Ezek a derék jó zsidók nem voltak forradalmárok, és semmi sem volt távolabb tőlük, mint egy forradalmi lépés. Hogyan menteni az 1944-es Magyarországához hasonló helyzetben...“

Leitner Sándor visszajött Budapestre és a posztján maradt. Tul azon, hogy megnyugtatta a zsidókat, fogcsikorgatva bár, de végrehajtotta a hatósági parancsokat. Mint tettei és Naplójában bizonyítja, egy percig sem gondolt a szökés lehetőségére. És minthogy ortodox zsidó volt, — az öneylikösségre sem Feleségével, gyermekével, apjával, anyjával, testvéröccsével (aki melleleg üzletfarsa is volt) és annak családjával együtt bevonult a gettóba.

Hogy Leitner Sándor mégis megmenekült, annak külön története van. Ime a tények:

15 éves Lexi, ösztönére hallgatva — és anyja rimánkodása ellenére — kiszökött a gettóból és Budapestre utazott. Amikor hallotta, hogy mentőakció van folyamatban és a Columbus-utcán tábort létesítettek, elment Freudiger Fülöphöz, az ortodox hitközség elnökéhez, aki a Központi Zsidó Tanács tagja volt és kérte-követelte: mentse ki a váradai gettóból az ő édesanyját és öccsét. Lexi a rokoni kapcsolatokra is hivatkozott, tekintve, hogy mindketten a nagynevű Schreiber-féle pozsonyi rabbi-család leszármazottai.

Az intervenció eredménnyel járt. Freudiger akcióba lépett. Az Eichmann-féle Sonderkommando felé úgy állították be a dolgot, hogy Leitner Sándor a váradai Zsidó Tanács elnöke és özv. Ullmann Istvánné — az alelnök. Ez volt a jogcim. Ilyen értelemben ment le Váradra a parancs, amely utasította a csendőrséget, hogy ezt a két családot kímélje meg a deportálástól, majd a gettó felszámolása után kísérje fel őket Budapestre.

Leitner Sándor megmenekült véletlen műve volt. Amint látjuk, azért került rá a men-

tevonatra, hogy Ullmann Istvánné is rákerülhessen. Ezzel szemben legközelebbi családtagjai, nyolcvan felüli édesapja, édesanyja, öccse (Leitner Nándor) feleségével és gyermekével nem kerültek el a deportáltak sorsát.

Kérdem: most, hogy több mint három évtized távlatából nézzük az eseményeket, kinek van erkölcsi joga pálcát törni akár az Auschwitzban elpusztult magyarországi hitközségi elnökök, akár a véletlen folytán a mentővonatra került Leitner Sándor fölött? Kérdem: tege az olvasó kezét a szivére és tartson lelkiismereti vizsgát, kérdezze meg önmagától nyíltan és őszintén: Ha engem hívom a gettó-parancsnoksághoz és velem közli a csendőrséget, miszerint parancs jött Budapestről, hogy emeljenek ki a deportáló vonatból — vajon hogyan reagáltam volna? Elfogadtam volna az életmentő sandzot, vagy azt mondtam volna, köszönöm, nem akarok kivételt lenni... Vállalom a közösség sorsát...

Csak aztán törjön az illető pálcát Leitner Sándor és a 44-es Málése véletlen műve volt. Amint látjuk, azért került rá a men-

tevonatra, hogy Ullmann Istvánné is rákerülhessen. Ezzel szemben legközelebbi családtagjai, nyolcvan felüli édesapja, édesanyja, öccse (Leitner Nándor) feleségével és gyermekével nem kerültek el a deportáltak sorsát.

Kérdem: most, hogy több mint három évtized távlatából nézzük az eseményeket, kinek van erkölcsi joga pálcát törni akár az Auschwitzban elpusztult magyarországi hitközségi elnökök, akár a véletlen folytán a mentővonatra került Leitner Sándor fölött? Kérdem: tege az olvasó kezét a szivére és tartson lelkiismereti vizsgát, kérdezze meg önmagától nyíltan és őszintén: Ha engem hívom a gettó-parancsnoksághoz és velem közli a csendőrséget, miszerint parancs jött Budapestről, hogy emeljenek ki a deportáló vonatból — vajon hogyan reagáltam volna? Elfogadtam volna az életmentő sandzot, vagy azt mondtam volna, köszönöm, nem akarok kivételt lenni... Vállalom a közösség sorsát...

Csak aztán törjön az illető pálcát Leitner Sándor és a 44-es Málése véletlen műve volt. Amint látjuk, azért került rá a men-

tevonatra, hogy Ullmann Istvánné is rákerülhessen. Ezzel szemben legközelebbi családtagjai, nyolcvan felüli édesapja, édesanyja, öccse (Leitner Nándor) feleségével és gyermekével nem kerültek el a deportáltak sorsát.

A VEZETŐ QUINTET AZ ASZTALON...

A „CARMEL” HÁROM HIRNEVES BORÁHOZ

„Chenin Blanc”, „Gabermet Sauvignon Selected”, „French Colombard”

KÉT UJ BOR CSATLAKOZIK:

„Sauvignon Blanc Selected” és „Emerald Riesling”

A jó étrendhez jó bor jár... és most kitérő asztali bort választhat a „Carmel” öt hírneves borából. A „Carmel” borok a „Carmel Mizráchi” legjob” sa gyománjai alapján készülnek és kitérő minőségükkel már sok nemzetközi díjat nyertek.

Válasszon jó bort a jó étrendhez — válasszon kitérő „Carmel” bort.

כרמל
 מיטקראפט פון ישראל

VEZETETT KIRÁNDULÁSOK
 A LEGELFOGDHATÓBB ÁRAKON!

EURÓPA
 7,318.- IL-től + 450 \$

USA, KANADA
 ÉS HAJÓZÁS A KARIBI SZIGETEKRE

TÁVOL-KELET az első körút május 18-án, 30 napra, ára: 15,195.- IL + 450 \$

INGYEN PROSPEKTUS ÉS FELIRATKOZÁS AZ ÖSSZES UTÁZÁSI IRODAKBAN

A LEGJOBB KIRÁNDULÁS ALTALUNK

אירופה טורס
 EUROPA TOURS

האייל
 האגוד הילתר

«LEOPARD» BORKABATOK
 Készen és rendelkezésre — Kabátok meghosszabbítása — Exkluzív modellek — Gyári árak
 Tel-AVIV • HANEGEV 8
 (Hásáron sarok, fácháná Merkázit, a a Chevrat Háchásmálla szemben)
 Telefon: 26 56 71

Lathatnám egy pillanatra az új sztereóját, kedves szomszéd?

EGY KUPICA BÖLCESSÉG

Ha egy szerzőtől átvesznek valamit, az plágium. Ha kettőtől, az már forráskutatás.

A tehetségtelenség — akárcsak a tehetség —, sajnos, nem mutatkozik meg azonnal.

Ha valaminek nincs értelme, — azért még lehet értelmezni.

Szívesen bevalljuk egy hibánkat, ha ezáltal elhallgathatunk tized.

VÁLÁS

Arról vitatkoznak a társaságban, hogy miért van mostanában ennyi válás. Mindenki kifejti a véleményét és a vita központi problémája annak eldöntése lesz, hogy a nő, vagy a férfiak magatartása okozza-e inkább a házasságok felbomlását.

Már mindenki beszélt, s elmondta a véleményét — egyetlen ember kivételével. Ami annál érdekesebb, mert az illető — valóban ügyvéd.

— Nos, mi a véleményed — kérdeik tőle többen is. — Fogalmam sincs — feleli az ügyvéd zárkózottan. — Én csak egyet tudok. Az én válóperes ügyfeleim fele nő. De a másik fele férfi...

SZÍNHÁZI TÖRTÉNET

Későn érkezik a kritikus az új darab premierjére. — Már régen játszanak? — Kérde hangosan a jegyszédő némitől, aki udvariasan figyelmezteti: — Pszt! Halkabban beszéljen, szerkesztő ur. — Miért? Már mindenki alszik?

FILOZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN

Légyvárat lehet építeni, de csak villámhárítóval.

Sokszor azért dugjuk homokba a fejünket, hogy nyugodtan csikorgathassuk a fogunkat.

Hallgasson ide, fiatalember. Nekem a maga korában már 200-as vérnyomásom volt...

KIZARÓLAG LOGIKUSAN GONDOLKODÓK SZÁMÁRA

Ha azt akarod, hogy a környezeted szeressen, ne mutasd magad se nagyon okosnak, se nagyon butának.

Bumburnyák annyira lefogyott, hogy már a legjobb barátait sem ismeri meg.

Végre egyszer meg akarta bírálni a felettesét, de nem talált hozzá elég kemény szavakat. Tehát inkább hallgatott.

Állandóan arra figyelmezteti az újság az embereket, hogy a dohány lassan ölő mérge. Használjunk inkább ciánkálit?

ORVOSNAL

— Ember, magának el van törve egy csont a lábában. Mióta járkál vele? — Már vagy két hete. — Megörült. Miért nem jött hamarabb? — Mert nem akartam szólni otthon, a feleségemnek. — De hát miért, maga szerencsétlen? — Mert ha azt mondom, hogy valamim fáj, azonnal kész a felelet, hogy éppen ideje lenne leszokni a dohányzásról.

HORGÁSZVÍC

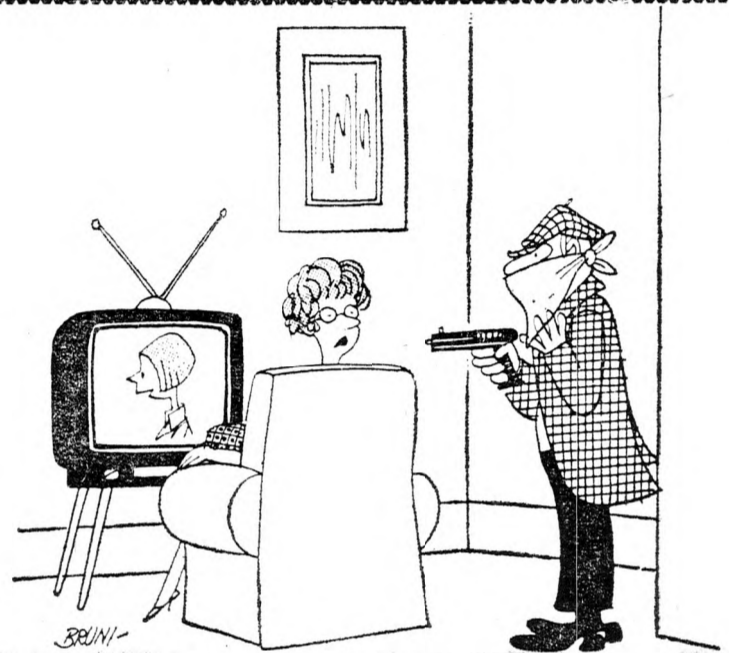
Két horgász ül a vízparton. Már négy órája ülnek és egyelőre nem fogtak semmit. Egyszer csak az egyik megmozdul. Mire a másik dühösen ráordít. — Már hatodszor mozdul meg. Döntsük el végre, hogy horgászunk, vagy táncolunk...

NÁLUNK — REMÉLJÜK — NEM AKTUÁLIS

A híres politikus így szól választások előtt néhány héttel a titkárához: — Kérem, itt a holnap választási beszédem. Nézze át és mondja meg, talál-e benne olyan ígéretet, amelyet akaratom ellenére betarthatok.

VÁMVIZSGÁLAT

Hazaérkezik külföldről a turista. A vámnal megkérdeik tőle: — Konyak? Viszki? Kávé? Cigaretta? — Köszönöm, talán egy kis viszkit kérek, nagyon kedvesek.

Nem látja, hogy folytatásos filmet nézek? Jöjjön vissza fél kilenckor!

NÉZŐPONT KÉRDÉSE

Egy 48 éves férfi naplójából: — Nagyon hasznosak azok az újságcikkek, amelyek társadalmi problémákat taglalnak. Eddig azt hittem, hogy engem már nem érdekelnek a nők. Mióta ezeket a társadalmi problémákat tárgyaló cikkeket olvasom, rájöttem, hogy én tulajdonképpen egy lelkiismeretes, megfontolt családtervező vagyok...

HOGY VAGY?

Arra a kérdésre, hogy „Hogy vagy?” — mindenki gépiesen válaszol. Annál meglepőbb, ha a válasz másként hangzik.

— Hogy vagy? — kérdeik valakitől a társaságban.

— Köszönöm — hangzik a felelet —, már újra tudok járni.

— Te jó Isten. Nem is tudtam, hogy beteg voltál.

— Nem voltam beteg. De elvették a hajtási jogosítványomat.

Nem ért véletlenül a televízió javításhoz?

EZ A VILÁG AZ ASSZONYOKÉ

— Öregem, a mi világunk az asszonyoké. — Hogy érted ezt? Ők az ellenkezőjét állítják.

— Nos, hallgass csak ide. Amikor egy kisbaba megszületik, mindenki azt kérdezi, hogy van a kismama. Amikor a srác felszűrül és házasodik, mindenki felkiált, hogy milyen helyes a menyasszony. És amikor eltemetik szegény férjét, így sopánkodnak az emberek: — Istenem, aztán maradt-e valami annak a szegény özvegynek...

BÉT HÁBÁD

NAGY VÁLASZTEKBAZ BLUZOK, SZVETTEREK, SZETTEK, KOSZTUMOK ÉS RUHÁK, ÚJ MODELLEKBEZ — NAGY MÉRTEKBEZ IS.

ANYAG MARADÉKOK RUHÁRA, BLURA, KOSZTUMRE ÉS NADRÁGRA

gyári áron !!!

BÉT HÁBÁD (azelőtt Markuza)

Náchlát Benjámín 14, T.A., tel. 56803, 54886, 57113

Herzl u. 13, Tel Aviv, árusítás a fiókoknál is:

Femina, Áchád Háám 11, Tel Aviv, (Migdál Sálomnál).

Dániela, Bialik u. 67, Rámát Gán, Szalon Budapest, Rabbi Akiba 58, Bné Brák,

Turner, Jaffa utca 6, Haifa, Negbi, Chedera

BÍRÓSÁGON

— A legutóbb miért került bírónőbe? — kérde a bíró a vádlottat.

— Fiatalkori tapasztalatlan-ság miatt.

— Megörült? Hiszen maga el-múlt 60 éves!

— Ez igaz, bíró ur. De az ügyvédem egy fiatal kezdő, fiska-lis volt...

J. KAHAN szörmeüzlet Tel-Aviv, Ben Jehuda 54 Tel. 286 701

S. DZIGAN

Szatrikus Színházának bemutatója

S. DZIGAN és kitűnő együttes a politikai szatírában:

MILEKT NIST KAJN HONIK... NEM NYALUNK MÉZET...

Rendező: Dáni Lítái Zenei vezető: E. Luszig Diszletek: Adina Reich

RAMÁT GÁN — „Rámá” holnap, szombat, 23. 4 este 7 és 9.15 órákor

BEER SEVA — „Chén” ma, péntek, 22. 4 — 9.00

NEVE SÁÁNÁN — „Amám” vasárnap, 24. 4 — 8.45

TEL-AVIV — „Ohel Sém” kedd, 26. 4 — 8.30 és vasárnap 1. 5 — 8.30

BÁT JÁM — „Bát Jám” szerda, 27. 4 — 9.00

NATANJA — „Sáron” csütörtök, 28. 4 — 9.00

4 NAP VAKÁCIÓ ÉJLÁTBAN

A TIJULÉJ HÁGÁLIL CEGGEL • TEL AVIV 4 csodás kirándulás az atlanti dalmáción: 5. 5-től 5. 8-ig, 5. 19-től 5. 22-ig;

1099.— IL-ért személyenként inkluzív é. t. a.

FIGYEI FM! Az árban inkluzív:

alvás + reggeli és ebéd **** luxusszállóban, — ÉJLÁTON — vezetett körutazás útban Tel-Avivból Éjlátba, Szde Bokerben. Csodás kirándulás vezetővel SÁRM EL SEJKBE, NEVIOTBA ES DI ZAHAVBA.

Látogatás az éjláti tengeralatti kilátóban. Vissza Tel-Avivba vezetett utazás az Áráván és Holt-tengeren keresztül. Mindez léghűtéses, tágas autóbussenkon, vezetővel.

Részletek és feliratkozás:

TIJULÉJ HÁGÁLIL • TEL-AVIV, Hájárkon u. 142 • tel.: 220819, 225817, 221372

NÁDAS orvosság
Férfi és női gyógyfűzők. Haskötők. Állandóan viselhető sérvkötők.
TEL-AVIV, DOV HOZ U. 17
Nyitva 10—4-ig.
Telefon: 22 76 41

Dr. Scholl's
* Ortopéd fapapucsok
* Gumiharisnya választék
* Lúdtalpbetétek méretre
* Sétabotok
* Vérnyomásmérők — saját vérnyomásának mérésére
* Fűzők és sérvkötők
* Gyógypedikűr
Dr. SCHOLL
HAIFA, HERZL UTCA 50
Tel. 665024

Glück az ismert szakember
TAPÉTA, P.V.C. SZAKÜZLETE
RAMÁT GÁN KÖZPONTJÁBAN, HAROE 7, a postával, Sekemmel szemben * Tel. 720807
Óriási választékban külföldi tapéták, linoleum, modern csillárok, fogasok, telefonpolcok. Nézze meg raktárunkat, vételkészszer nélkül. Vállalunk munkát otthonában, garanciával.
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK

RUTH UZIÉL
PARAPSZICHOLOGUSNO, JOSOL OV- ES KAVE SEGITSEGEVEL
Beduln származású, ötödik generáció az országban. Kö- önösen súlyos problémák megoldása. Ha tanácstalan lelki- problémáit illetően, nincs önbizalma, Lázusságtól, családi béke problémái vannak, tanácsra van szüksége, élete bár- mely területén, forduljon még ma Ruth Uziélhez, akinek megbízható segítsége által már sokszáz férfi, nő és gyermek szabadult meg problémáitól és talált meg boldogságát.
SZOMBATON IS FOGAD.
Tálálkozás megbeszélés: Tel-Aviv, telefon: 29 71 91

Hölgyeim!
KIFOGÁSTALAN SZABASU ELEGANS SZOKNYA
BINDER KONFEKCIÓ
TEL-AVIV • Náchlát Benjámín utca 21, tel. 623081
RENDELÉSEKEL MOKRI UTAN VÁLLALUNK

SPECIÁLIS ÁRUSÍTÁS
JERSEY KOSZTUMOK ÉS SELYEMRUHÁK
export feleslegekből
divatos és sportszerű modellekben, minden méret, különösen nagy méretek.
ALLENBY 76 (középső emelet), T.A.
Nyitva reggel 9-től este 6-ig megszakítás nélkül.
Pénteken zárva.

SZINHÁZ HÁBIMA: KÖLTŐ A BÖRÖNDÖN

(PINCE-TEREM)

A Hábima pinceteremben (Bimarté) már több értékes előadást nyújtottak a színházlátogatóknak. A most futó darab Bertolt „BRECHT egymagában”, azaz „Brecht a bőröndön”. Azt a periódusát mutatja be, amikor a nagyhírű színházi szerző a Hitler-éra alatt elhagyta Németországot és Amerikában kötött ki. Ott megszervezte — Imre Goldsteinnal — egy előadás-sorozatot, versét adta elő, énekszámokat, részleteket darabjaiból és egyéb kisebb írásait. Ez az egyszemélyes előadásorozat 1933-tól 1948-ig tar-

tott, amíg a szerző visszatért Németországba és Kelet-Németországban telepedett le.

A Hábimában Smuél Amon személyesíti meg Brechtet, kedvesen, meghatóan szavalja és éneklő a Brecht-műsor szövegeit. Huid Mánor és Dán Almágor fordították a szövegeket; az előadást Eli Szináj rendezte, a zenei vezetést, s a dalok fordítását és átdolgozását Cháná Hákoher vállalta.

Kellemes, megható egy-és-fél órán át élvezhette a kis közönség — nyolcvan- kilencven ember — Brechtet ebben a szo-

kaftan és eddig ismeretlen szellemi megnyilatkozásában. Mert Brecht nemcsak színházi szerző volt, hanem tehetséges költő is. És abban a tizenöt évben, amit mint száműzött volt kénytelen eltölteni, de amely óriási hasznára volt, hiszen akkor volt először alkalma új világot megismerni és szabadon élvezni annak minden újdonságát és szellemi fejlettségét — a legjobb és legszebb munkáit írta.

HABIMA: TALAJVIZ

Hillel Mittelpunkt, 28 éves izraeli színházi szerzőről nem is egy egész évvel ezelőtt töb-

bek között ezt irtuk beszámolóinkban „A háztető” című darabjáról, miután már előzőleg a Haifai Színház két színházi művét előadta:

„Fel kell tételeznünk, hogy előző darabjai megütöttek valamilyen mértéket, igaz ugyan, hogy minden színháznak kötelessége pártolni az izraeli színházi szerzőket, de csak abban az esetben, ha tehetséget látnak bennük. „A háztető” azonban, a szerző jelenleg futó darabja a Hábimában kétségbeesítő negatívum... minden eredetiség, igaz meglátás és emberi hang nélkül.”

Ez a helyzet egy év óta természetesen változott a fiatal szerző hangjában és íráskészségében. Talajviz című darabjában ugyan nem a nyomorult, minden emberi érzésből kivetkőzött családról ír a Melchett és a Náchmáni utak között levő sze-

gyenes, kopott lakásban, hanem a Hátikva negyed környékére invitálja a nézőt, a keleti zsidó fiatalok nyomortanyájára, ahol a tantatlant, primitív, család- juktól elrugaskodott fiatalság egymást kinezta a legrutálisabb „játékokban”, mialatt arra vár, hogy az állítólag elindulandó sikunépítésnél munkát vállaljon.

Emberiség, higénia, szűf-tisztelet, minden hiányzik ezekből az eldurvult fiatalokból. Természetesen nem ők a hibások, hogy a keleti fűzsek második generációja Izraelben ez-zé fejlődött — legalább is egy részük — és az állami hatóságok rájöttek már, hogy helytelen módszert alkalmaztak az arab országokból alijázott ölék begyökerezésére. Új módszereket dolgoznak, amelyek nemcsak a meghozzák gyümölcsöket.

Ezért káros és fölösleges ezt a témát színpadra vinni, amely csak szenvedést hoz a néző számára és nem segít a helyzeten. Csak egy segít: az állam remélhetőleg szerencsésebb módszereket: mielőbbi megvalósítása.

Tulajdonképpen a tehetséges és már jó névnek örvendő Omri Nicán rendező csodálkozunk, hogy előadásra ajánlotta a darabot, hiszen ő már rendezett egy Mittelpunkt „remekművet” (A háztető).
DR. MARTON GIZELLA

Élő sivatag

Szilárd Klára kiállítása a Rena Darom galériában, Tel-Aviv, Gordon 30

Lehet-e érdekessé tenni egy olyan kiállítást, amelynek egyetlen témája a sivatag? Magunk elé képzeltük a Szináj-sivatag végtelen egyhangúságát kopasz hegyekkel s szomjas, sáradó növényekkel, amelyekre itt-ott bukkann a kiránduló két oázis között.

Szilárd Klára másfajta sivatagot fedezett fel, mint a kiránduló polgár, és azt gondolja magában, hogy egyszer elég volt a kalandozás a sivatagban; elképzelték is rossz, hogy őseink negyven évig vándoroltak benne.

Szilárd Klára más sivatagot lát: réteges dombokat, amelyekben minden rétegnek más a színe. Az árnyalatok mesterien folynak egybe, s a szaggatott domblánc mögött a végtelenségig nyulik a homok, a sárga szín sokféle változatában. Ennek a képnek a neve kérdés: „Van-e vége a végtelenségnek?” Nem tudunk rá válaszolni. A kép — mint Szilárd Klára minden alkotása — nehéz, aprólékos munka eredményeként született, a rajzolás és színkeverés szakmai technikáját fölületesen ismerő művész odaadásával és a filozofikus elmélyüléssel nemcsak a kép nagyvonalúságában, hanem a kétkedő kérdésben is megnyilatkozik.

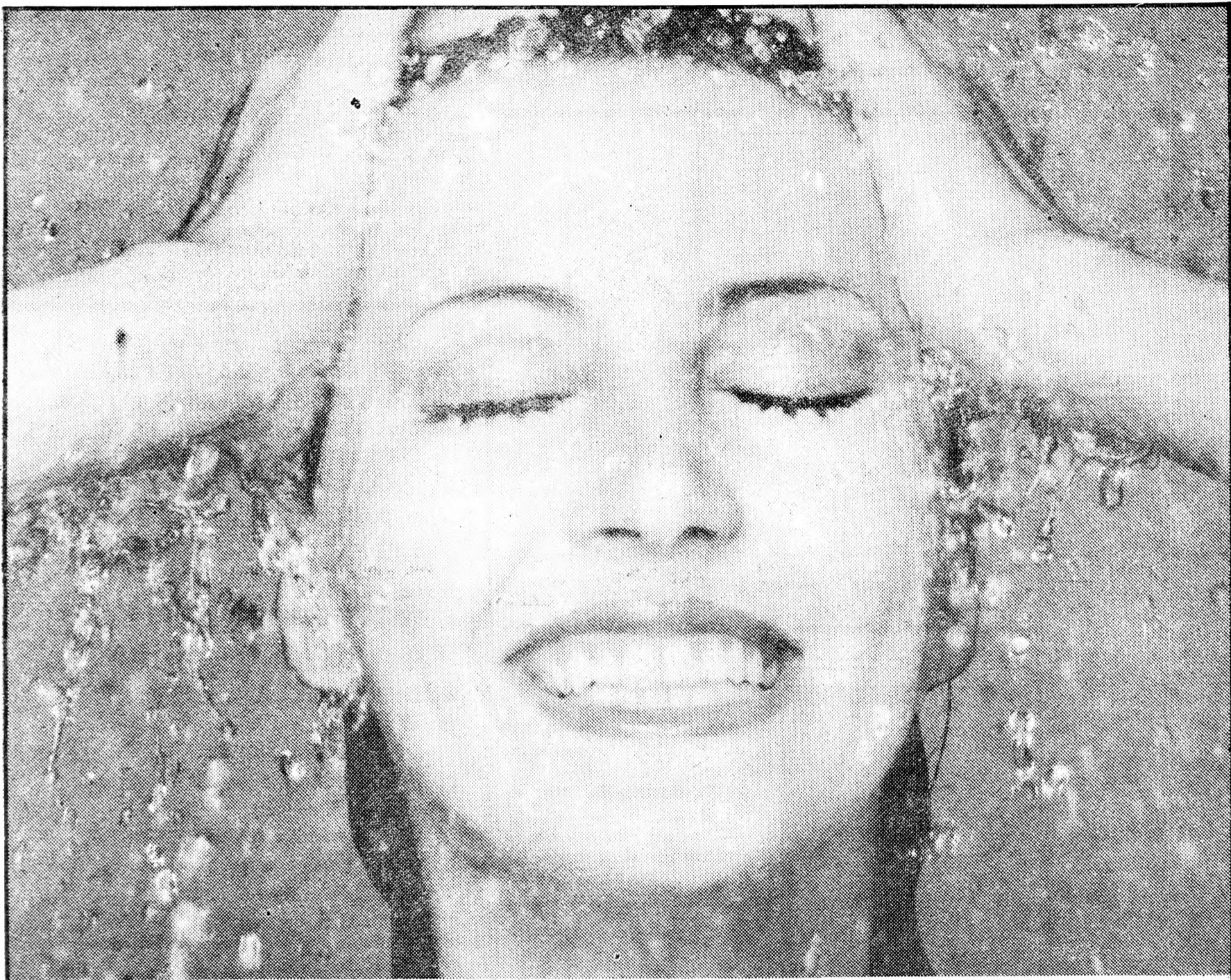
Mellette a „Sivatag hajója” című képe, amelyben híába keressük a tévét, amit a mesék-

ből úgy ismerünk, mint a sivatag hajóját. Egy száraz fa-képződésbe szugerálta be a művész a tevé alakját. Vajon ilyen-e a valóságban az a sáradó fa, vagy csak a művész fantáziája látja ilyennek? Épp úgy nem tudunk válaszolni erre a kérdésre, mint az előzőre: vajon véges — a végtelen?

A sivatag, igaz, egyhangú. Szilárd Klára szemében és nagy tehetséggel megfestett képein telik meg élettel. A két barna szikla közül kibukkanó sárga táj, rejtélyes fehér fényesórával vagy az oázisból kifakadó, teherbéllyes fa, a sokszínű „Rétegek” nevű kép akvarell-hullámai megannyi cáfolata annak, hogy a sivatag ellenséges és sivár.

Ugy érezzük, hogy Szilárd Klára művészete a sok elismerés, amelyben eddig is részesült, újabb és hangsúlyozottabb fokot érdemel. A művész mindig szuverén témáit megválasztásában, de ritka az, aki széppé tudja varázsolni azt, amit közönséges halandók féltemetnek, sőt ellenségesnek éreznek. Szilárd Klára felelősségének új és sokat ígérő állomását látjuk ebben a kiállításban: nem formabontó, hanem a forma-készsége számára új utat kereső fázisa ez művészetének.

A kiállítás komoly esemény művészeti életünknek.
BARZILAY ISTVÁN

»REVLON« VÁLASZA A SZÁRAZSÁGRA:

„עור-לח”

»NEDVESSÉG RECEPT« MINDEN FAJTA BÖRRE

Az „Or-Lách” szerek titka a „Pektin” — szárazság elleni összetétel, amely friss gyümölcsben található.

Az „Or-Lách” készítményekben található természetes „Pektin” fokozza a bőr nedvességőrző képességét, üdöségét és rugalmasságát. — Az „Or-Lách” készítmények sorozata kiegészíti egymás hatékonyságát. Alkalmazza a bőre fajtájához illő „Or-Lách” szerek sorozatát.

SZÁRAZ BÖRRE

- MOISTURIZING CLEANSER
- ACTIVE MOISTURE TONER
- SUPER PROTECTIVE DAY MOISTURE BASE
- ENRICHED NIGHT MOISTURE CREAM
- THE HEALTH FOOD BEAUTY MASQUES

NAGYON SZÁRAZ BÖRRE

- MOISTURIZING CLEANSER
- ACTIVE MOISTURE TONER
- MAXIMUM DAY MOISTURE CREAM
- MAXIMUM NIGHT MOISTURE CREAM
- THE HEALTH FOOD BEAUTY MASQUES

MINDEN FAJTA BÖRHÖZ:

- a szemre, az ajakra és a kézre:
- ANTI-WRINKLE CREAM FOR EYES
- ANTI-WRINKLE STICK FOR EYES
- LIP CONDITIONER
- RE-TEXTURING HAND CREAM

REVLON

A szárazság a női szépség legnagyobb ellensége. A nedvesség — létfontosságú tartozéka a bőr fiatalos megőrzésének. Az arc bőrnek szüksége van mérték szerinti nedvesség-adagra. — „Revlon” négy nedvesség receptet ajánl: rendes bőrnek, zsíros bőrnek, száraz bőrnek és nagyon száraz bőrnek. Minden bőrfajtának öt darabból álló ápolószerek sorozat: tisztításra, rögzítésre, nedvesítésre, táplálásra és formálásra.

RENDES BÖRRE

- PURIFYING CLEANSER
- BALANCED TONER
- PROTECTIVE DAY MOISTURE BASE
- NIGHT MOISTURE BALM
- THE HEALTH FOOD BEAUTY MASQUES

ZSÍROS BÖRRE

- INTENSIVE CLEANSER
- REFINING TONIC
- PROTECTIVE DAY MOISTURE BASE
- NIGHT MOISTURE BALM
- THE HEALTH FOOD BEAUTY MASQUES

KÜLÖNLEGES AJÁNLAT

MAXIMUM DAY MOISTURE CREAM
ANTI-WRINKLE CREAM FOR EYES
CONTINUOUS MOISTURE CREAM —
ára 100.— IL. 119.— IL heivett

A „Revlon” munkatársai örömmel látják utmutató találkozóira, amelyeken megtanulhatja — díjmentesen — bőre és szépsége ápolását otthonában. A találkozók a „Bet-Revlon”-ban, Tel-Aviv, Choveváj Cion-u. 65., egyenként 3 órát tartanak: vasnap és keddi napokon, délután 3.00-tól 6.00 óráig.

PÁRIZSI LEVÉL

A „DIBUK” PÁRIZSI ELŐADÁSÁRÓL

A híres Place Clichy-től néhány lépésre új színháztermet kapott a párizsi közönség. A színház neve: „Theatre en Rond”. (Kör-színház)

Mi a különbség az új színház és a többi színház között? A Theatre en Rond színháza szinte egybeolvad a nézőközönséggel. A nézők kör alakban foglalják el helyeiket s így a szereplők szinte egybeolvadnak a nézőkkel.

Ebben a különlegesen modern színházban adták elő az orosz zsidó szerző AN-SKI: Dibuk című színdarabját.

A fordítóknak — Nina Goufinkel — nem mindig sikerült tökéletesen visszaadni a jiddis szöveg eredeti értékét. A szereplők ugyan jóhiszeműen próbálták játszani a zsidó „stétl” légkörét, de nem tudtuk átadni. Lea szerepét a híres zsidó színésznő, Elisabeth Wiener alakította, ő volt a leg-tökéletesebb, talán a zsidó kultúra, a mult, a hagyományok ismerete, segítette hozzá. Nélküle bizony elég lapos lett volna az előadás.

Andre Villier rendező mindent elképzelt hogy visszaadja a darab zsidó ihletését — a szép zenekíséret. A zsinagoga szép díszei, a kosztümök mind-mind a rendező jó ízlését igazolják.

A Dibuk-ot 1928-ban mutatták be először Párizsban a Studio des Champs Elysees nagytermében. Ötven év után most is nagy volt az érdeklődés, mind a zsidó, mind a nemzsidó közönség körében. A díszbemutatót zsúfolásig megtelt a zsinagoga a bemutató szereplő.

A francia—izraeli kulturális csereakcióért Interju Uzan asszonnyal az „Association d'echanges

artistiques franco-israeliens” elnöknőjével

Clementine Uzan, a lelkes francia zsidó asszony fényes szép szalonjában számolt be a nemrég született egyesület munkájáról.

— Mióta létezik az „Echanges”?

— A csereakció egy éve született. Izrael művészetéért küzdő lelkes barátainkkal szerveztük. Mi a szervezet feladatköre?

Az egyik a Grand Palais-ban megrendezett izraeli festők szép kiállítása, a „Perspectives Israeliennes”. A másik a március végén rendezett koncert az orosz zsidó származású Gregory Haimovszki vendégzongoristájával a Salle Gaveau nagytermében. Mind a két rendezvény óriási sikerrel zárult. Ugyiszintén mi rendeztük a híres Hotel Sully kiállítótermében a „Jerusalem” című dokumentumkiállítást.

Feladatkörünk a két ország közötti kulturális élet intenzív „csereje”, hogy izraeli művészek otthonra találjanak Franciaországban, és a francia művészek megismeressék művészetüket Izraelben. Kiállítások, koncertek rendezésén kívül könyvkiadás-sal is foglalkozunk.

— Anyagilag ki fedezi a szervezet „kötségeit”?

— Az aktív tagok. Mi nem fizetésért dolgozunk, a tagdíj is minimális, évente 150 új-frank; nincsenek „anyagi” gondjaink. Nagy segítséget kapunk a párizsi izraeli nagykövetségtől, különösen a konzul Gázit, és felesége nyújt sok támogatást. Nincs külön „hivatalos” irodánk, hanem nálam a szalonomban gyűlünk össze legközelebb, például, izraeli zenészek, fuvalóművészek látogatás-át várjuk.

A KEZEM EGYRE ERDESEBB LETT...

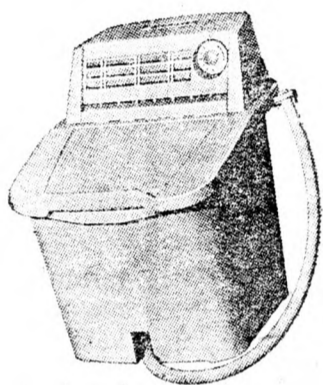
AMIG FELFEDEZTEM A CALOR-T 1700 FONTÉRT

Végre kipihentethetem a kezeimet, mert mert a Calor mosógép dolgozik helyettük. De ez csak egy — a további előnyök hosszú sorában:

JÓ HIRNEV
Eddig többmillió Calor mosógépet adtak el Európában. Izraelben pedig az eladott mosógépek száma meghaladja a 35 ezret. Calor a legkisebb és legjobb mosógép, amely a legkelendőbb Izraelben.

ÖBLÍTÉS
Calor az egyetlen kis mosógép, amely kifűti az öblítő vizet. Csak a Calorba ömlik be a víz a gépbe, speciális felszerelés által, öblíti a ruhát és folyik ki belőle.

JAKARÉKOSSÁG
Árammegtakarítás — kevesebb, mint egy áórás mosásonként.
Helymegtakarítás — a Calor kicsi, — a

mosdó melletti márványlapra állítható és könnyen elfér a szekrényben.
Vízet mosóport is megtakarít, nem kerül sokba a mosás, a gép tartályának különleges mérete miatt.

HASZNOSÁG ÉS MEGBIZHATÓSÁG
A Calor mosógépben minimális mozgó részek vannak, hogy kevesebb alkatrész romoljon el. Ezért működik a gép turbina módszerrel, és nem dobrenszerral. Ez a módszer a legcélzesebbnek bizonyult.

A kis mosógépekben a fémrészek rozsdamentes acélból készültek, a többi rész pedig hőálló.
Gyorsan mos — a meleg és a hideg víz a csapból közvetlen a gépbe folyik és nem kell hosszú óráig várni, míg a víz megmelegszik.

TERVEZÉSE
A francia Calor két nagyságban kapható: Calor 1500 modell — 1.700.— IL Calor 2000 modell — 1.975.— IL Egyéves teljes jótállás, amely további 7 évre meghosszabbítható, kedvező áron.

Kapható a Sekemben és a jobb villamosági üzletekben.
Importőr: J. Ben Cvi & Sons, Tel Aviv. Sächár utca 4

CALOR

HETI TELEVIZIÓ MŰSOR

PENTEK
15.00: GYORSABBAN, MAGASABBRA, ERŐSEBBEN — Spotműsor az Ifjúságnak
15.30: A SZOMBAT FOGADÁSA
17.32: Arab játékfilm
20.05: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTÉSE — Smuel Ádor Hákobén rabbi és Áviva Schwartz közreműködésével
20.20: HANGOS HETI HIRADÓ
21.20: „VÖRÖS ÉS FEKETE” — A Stendhal regényéből készült film második része
22.50: BALETT — Anton Webern: „Epiódok” — Előadja: A new-yorki City-Ballett és Martha Graham balettelgyüttese
23.20: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

ISKOLATÉVÉ
8.10: Matematika a 7. osztályának
8.35: Természettudomány a 6. osztályának
9.05: Számítást a 5. osztályának
9.25: Matematika a 8. osztályának
10.25: Biológia a 10. osztályának
11.10: Énekeljünk egy dalt
11.30: Műsor a függetlenségi napra
2.10: Fizika a 8. osztályának
12.30: Történelem
12.50: Műsor a függetlenségi napra
16.00: Mire fel?
16.55: SZABADEGYETEM

SZOMBAT
18.02: RAJZFILMEK
18.30: UJTÁSOK ÉS TALÁLmányok
20.00: A SZOMBAT KIMENETELÉ — Magazin dalban és prózában
20.30: MÁBÁT HIRMAGAZIN
21.00: SPORTRÁDÓ
22.00: „A SAN FRANCISCO-I REPULÓTER” — Egy izgalmas nap a San Francisco-i légikikötőben — krimifilm
23.30: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

VASÁRNAP
17.30: TELEPELE
18.00: TARKA MŰSOR GYEREKEKNEK
18.32: A REPULÓ SZONYEG: Látogatás Ausztráliában
20.00: ELEM ÉS AL-MÁ
20.30: A CSALÁDBAN MARAD — „Éjjeli vendégek”
21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN
21.30: AMI A HIREK MÖGÖTT VAN — Aktuális problémákról
22.00: SZÓRAKOZTATÓ MŰSOR JOSZI BÁNÁJVAL
22.50: CHARLIE ANGYALAI „Angyal-csapda” — A három lány letartóztatja Jericot, aki a francia ellenállási mozgalom egyik női tagját akarja eltenni láb

alól
23.40: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

HETFO
17.30: „NYOMORULTAK” — Victor Hugo világhírű regényéből készült film, hat részben. — Főszereplők: Jean Gabin és Bourvil
18.00: GYEREKEK A NAGYVILÁGBAN
18.32: SPORT
20.00: ÜGYVED MINDEN ALKALOMRA — „Eve szegény gyermekei”
21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN
21.30: „RIGOLETTO” — Verdi operája, három felvonásban, szövegkönyv: Piave, Victor Hugo regénye alapján. — A címszerepben: Rolando Penner; Gilda szerepében: Margherita Rinaldi (szoprán), valamint szörfőlt és a drezdai állami opera zené és énekkara, vezényel: Francesco Molinari-Pradelli
23.25: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

KEDD
17.30: TELEPELE

18.00: SVÁJCI ROBINSON CSALÁD — „Kerülő út”
19.00: A családnak
20.00: KILENC A NÉGYZETEN — Fejtörőjáték, levezeti: Uri Zohár
20.30: MORÁSÁ — A zsidó azonosság problémájáról beszélget Áviézer Ráviccki és Cvi Guzman, Simon Hermann professzorral
21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN
21.30: MOKÉD
22.00: STARSKY ÉS HUTCH — „A Iusok”
22.50: „REGISEGRABLOK” — Két részből álló dokumentumfilm, amely a nemzetközi régiségpiacot kutatja és felfedi rejtejt oldalait: egyrészt a közvetítőket, akiket csak a nyereség érdekel, a régiséggrablókat; másrészt ismert múzeumokat a világ minden részén. — Első rész: Görögországban és Törökországban törvénytelen ásatások során szegény parasztok értékes archeológiai leletekre bukkantak s azokat fillérekért továbbadják minden hájjal megkent kereskedőknek, akik viszont hatalmas összegekért adják el a leleteket múzeumoknak
23.40: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

SZERDA
17.30: OKTATÓFILM
17.40: WALT DISNEY VILÁGA
19.00: APUNAK MINDIG IGAZA VAN — „Független élet”
20.00: A ONEDIN-VONAL — III. rész: „NEM KIVANATOS UČAS” — Elisabeth Buenos Airesbe utazik, ahol férje meghalt, hogy megvalósítsa régi terveit: Időközben az öreg Fraber megtudja, hogy Elisabeth fia nem édes unokája, de mégsem változtatja meg végreindulását s halála után Elisabeth örökli a Frazer hajótársaságot.
21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN
22.00: ...VESZÉLY FENYEGET — Amerikai film, amelynek hőse, egy szenátor fia, aki szintén előteremt magát a szenátusba. Időközben kiderül, hogy legjobb barátja meghalt a smogtól. Elhatározza, hogy harcot indít a légszennyeződés ellen, még ha ez politikai karrierjébe is kerül. — Főszereplők: Hall Halbruck, A. G. Marshall, Sharon Acker és Joseph

CSALÁD
18.00: KILENC A NÉGYZETEN — Fejtörőjáték, levezeti: Uri Zohár
20.30: MORÁSÁ — A zsidó azonosság problémájáról beszélget Áviézer Ráviccki és Cvi Guzman, Simon Hermann professzorral
21.00: MÁBÁT HIRMAGAZIN
21.30: MOKÉD
22.00: STARSKY ÉS HUTCH — „A Iusok”
22.50: „REGISEGRABLOK” — Két részből álló dokumentumfilm, amely a nemzetközi régiségpiacot kutatja és felfedi rejtejt oldalait: egyrészt a közvetítőket, akiket csak a nyereség érdekel, a régiséggrablókat; másrészt ismert múzeumokat a világ minden részén. — Első rész: Görögországban és Törökországban törvénytelen ásatások során szegény parasztok értékes archeológiai leletekre bukkantak s azokat fillérekért továbbadják minden hájjal megkent kereskedőknek, akik viszont hatalmas összegekért adják el a leleteket múzeumoknak
23.40: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

IV. MŰSOR
7.07: Reggeli koncert. 10.15: Elemistáknak. 12.05: Liszt művek. 13.00: Könyvi zene. 14.10: Anyáknak és gyerekeknek. 15.01: A szombat fogadása. 16.05: Zenei lexikon. 16.40: Klasszikus zene. 18.05: Irodalom. 20.45: Kamarahangverseny. 22.05: Éjjeli muzsika. 0.15: Hátkívá.

V. MŰSOR
8.10: Reggeli zene. 10.05: Nálunk itthon. 12.05: Dolgozóknak. 12.30: Héber dalok. 14.10: Zenei hétvége. 16.10: A szombat fogadása. 17.05: Ez érdekel. — 18.05: Egy érdekes történet. — 19.05: Az elmúlt héten történt. — 20.05: Ima és dal. 21.05: Héber dalok. 22.05: Jazz. 23.05: Sör és hangulat. 1.08: Hátkívá.

A HADSEREG RÁDIÓJA
9.05: Üdvözlések. 10.05: Kedvelt lemezek. 12.05: Sofőröknek. 14.05: Dalparádé. 16.05: A sajtóról. 17.05: Jacques Brill dalairól. 18.05: Hangoz heti híradó. 19.05: Szülőföldem dalai. 20.05: Filmzene. 21.05: Héber dalok. 22.05: Kivánságniszor. 23.05: Táncczene. 2.05: Tarka műsor — reggel hat óráig.
1977. április 23, szombat
5737. ijar 5.

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MŰSORA ELOADÁSOK KEZDETE
4.30 — 7.15 — 9.30

ALLENBY: Hühó a stadionban
BEN JEHUDA: Mózes
CAFON: Házasparók
CINEMA-1: Jönnek az oroszok
CINEMA-2: Buffalo Bill
CHEN: Queen Kong
DEKEL: Néma film
DRIVE-IN: Mózes (1, 2)
ESZTER: Feltételes házasság
GÁT: Nashville
GORDON: Nina
HOD: Emelt fővel (II rész)
LIMOR: Nea
MÉT MID: Vágyak
MÁKSZIM: Hühó Nyugaton
MERKÁZ: Az aran: revolver
MOGRABI: Csillag született
OFIR: Negyed csirke
ORLI: Carrie
PARIS: Az ügyvéd a sógorom és a zseb
PEER: Nem minden pap szent
ROYAL: A szerelem nyelve
SACHAP: Jonátán-akció
STUDIO: Rádióhálózat
TAMAR: Meztelen a blue jeans ben
TICHELEI: A Marx-tiverek nyomoznak
TEL AVIV: Tolvajtól lopni nem bűn
ZOHAR: Anyu, nem felejtettelek el

VI. MŰSOR
8.05: Művészlemez. 9.05: A tudomány világa. 9.30: Mozart és Brahms művek. 11.00: Hangjáték. 12.05: Zenei fejtor. 12.45: Szombat délutáni koncert. 14.10: Anyáknak és gyerekeknek. — 16.05: Kamarazene. 18.05: Összehasonlítás. 20.45: Recitál. — 21.30: Rádiónoella. 22.05: Hámvilág és Móláv Malká. 23.00: Ellentétek. 0.15: Hátkívá.
8.10: Szombat reggeli dallamok. 11.05: Vidám műsor. 12.05: Más szemszögből nézve. 13.05: Héber dalok. 14.10: Hanglemezek. 15.05: Gólok és dalok — labdarúgómeccsek részletei és nyelvek közvetítése hanglemezekkel tarkítva. 18.04: Az ügy elintézés alatt. 18.30: Sport. 20.05: Sör és hangulat. 21.05: Közelkelet magazin. 22.05: Rádióvíta. 23.05: Vidám hétvége. 1.08: Hátkívá.

A HADSEREG RÁDIÓJA
8.05: Szendvics. 10.05: Csodás dalok. 11.05: Az Eurovision dalai. 13.05: Interjú. 14.05: Déli párbaj. 15.05: Régi kedvelt dalok. 16.05: Szombat délután. — 17.05: Családi album. 18.05: Maszarik portréja. 19.05: Dori Ben-Zeév műsora. 20.05: Cvi Pick énekel. 21.05: Hagyományok. 22.05: Zenedoboz. 0.05: Éjjeli madarak. 2.05: Tarka műsor reggel 6 óráig.

SZOMBATI NAPTÁR

5737. ijar 4.
1977. április 22, PÉNTEK
5737. ijar 5.
1977. április 23, SZOMBAT

Gyertyagyújtás

Jeruzsálem 5.34
Tel Aviv 5.52
5.45
SZOMBAT KIMENETELÉ:
Jeruzsálem 6.51
Tel Aviv 6.53
Haifa 6.53

HETI SZAKASZ

TAZRIA • MECORA

A HITACHDUT OLÉJ HUNGÁRIA

HELYISÉGBEN
A tel-avivi HOH rendszer heti klub délutánját — a Bné Herzliel közösen. — legközelebb 1977 április 24-én, vasárnap délután 4.30 óráig kezdve tartja a HOH, Hájárkon 61 sz. alatti nagyszobában.
Háziasszonyok: Glück Etus és Menyász Ella.
Mindenkit szívesen látunk!

KFAR-SZABA
1977. április 26-án, kedd este 5.30 óráig, a Geula utcai klubhelyiségünkben (Bét Tárbut Lecóirán) a népszerű Klein Bözsi saját vidám trágárszínház ad elő: „Halló itt Tel-Aviv” — címen.
A fenti szórakoztató előadásra szeretettel meghívjuk Kfar-Szabá és környéke magyarajkú lakosságát. Mindenkit szívesen látunk.
a Vezetőség.

LIMONTA

új tapéta foltok ellen
1977 IV. 22

ÜGYVELETIS-GYOGYSZERTÁRAK

TEL AVIVBAN PÉNTEK
Bárak, Jabotinsky 109, tel. 446682.
SZOMBAT (NAPPAL)
Beni, Dizengoff 174, tel.: 222386.
Guttman, Achád Háam 91, tel. 285301
SZOMBAT KIMENETELÉTEL:
Trufa, Dizengoff 217, tel. 223488.
Guttman, Achád Háam 91, tel. 285301

HAIFAN PÉNTEK
Geula, Cherman 32, tel. 640466

SZOMBAT SZOMBAT
Chanita, rechov Chanita 22, tel. 231905

CHOLONBAN PÉNTEK
Rámát Joszef, Merkáz Miszchári tel. 867951

SZOMBAT SZOMBAT
Dr. Hori, Szokolov 70, tel. 842433

BÁT-JAMBAN PÉNTEK
Gáné Bát-Jám, Hanevim 3 tel. 835671

SZOMBAT SZOMBAT
Ezra, Balfour 135, tel. 883949

RÁMÁT-GANBAN PÉNTEK
Hásáron, Sd. Jerusaleim 23, tel. 742046

SZOMBAT SZOMBAT
Herzl, rechov Herzl 52, tel. 722372

HERZLIAN PÉNTEK
Hásáron, Derech Hásáron, Rámát-Jám, tel. 052-21081.

SZOMBAT SZOMBAT
Kramer, Szokolov 18, tel. 984353

NATANJAN PÉNTEK
Geva, rechov Sáár Hágáj 14, tel. 22695

SZOMBAT SZOMBAT
Hámáegén, Weizmann 13, tel. 22985

VARRÓNÓKET KERES

állandó munkára, jó feltételekkel
MIA
Tel-Aviv,
Kibuc Gálujot u. 73,
tel. 826741 * 829740

Háziasszonyok: Glück Etus és Menyász Ella.

OLEK, FIATAL PÁROK ÉS VATIK VEVŐK

* Telentékeny engedmény a hivatalos árakból és hitel-feltételek.
* Amig beköltöznek állandó lakásukba, díjmentesen megörizzük raktárunkban a vásárolt árukat.
Nálunk: frizsiderek, mosógépek, televízió varrógép, „Philco” „Electra” és más légszabályozók, tűzhelyek, radiátorok, gáz-kályhák, gőzelvonók a konyhába stb

„TAAM CHAJIM” TEL-AVIV ALLENBY 27 (utolsó fizet az udvarban)
J. Hittensneider vezetése alatt
Tel. 297088 * Nyitva 9.30 — 13.30 és 16.30 — 19.00 között

KÜLÖNLEGES EST FELNŐTTEKNEK

* Tánc, európai zenekar zenéjére
* Búfé * Vidám hangulat *
Minden pénteken és hétfőn

Speciális közlekedés díjmentesen az est végén, pénteken, Jaffára, Cholonba és Bét Jamba Rámát-Gánba és Petách-Tikvára

Minden péntek esti látogatóknak hétfő este díjtalan belépés.

Készüljön a jom-háácmaút esti nagy bábra

„DOLLY” KLUB, Tel Aviv., Pinsker u. 2 („Mugrabi” mozinál), telefon: este: 28 41 00

A BNE HERZLI

TEL-AVIV, POB. 4472
közleményei
Jótékonykedő klubdelutánunkat a Hitachdut Oléj Hungáriával közösen, április 24-én vasárnap délután 4.30-kor tartjuk a hajárkon 61 sz. alatt. Kártyát és rómkövet kérjük mindenki hozzon magával.
Háziasszonyok: Glück Etus és Menyász Ella.

Háziasszonyok: Glück Etus és Menyász Ella.

OLEK, FIATAL PÁROK ÉS VATIK VEVŐK

* Telentékeny engedmény a hivatalos árakból és hitel-feltételek.
* Amig beköltöznek állandó lakásukba, díjmentesen megörizzük raktárunkban a vásárolt árukat.
Nálunk: frizsiderek, mosógépek, televízió varrógép, „Philco” „Electra” és más légszabályozók, tűzhelyek, radiátorok, gáz-kályhák, gőzelvonók a konyhába stb

„TAAM CHAJIM” TEL-AVIV ALLENBY 27 (utolsó fizet az udvarban)
J. Hittensneider vezetése alatt
Tel. 297088 * Nyitva 9.30 — 13.30 és 16.30 — 19.00 között

KÜLÖNLEGES EST FELNŐTTEKNEK

* Tánc, európai zenekar zenéjére
* Búfé * Vidám hangulat *
Minden pénteken és hétfőn

Speciális közlekedés díjmentesen az est végén, pénteken, Jaffára, Cholonba és Bét Jamba Rámát-Gánba és Petách-Tikvára

Minden péntek esti látogatóknak hétfő este díjtalan belépés.

Készüljön a jom-háácmaút esti nagy bábra

„DOLLY” KLUB, Tel Aviv., Pinsker u. 2 („Mugrabi” mozinál), telefon: este: 28 41 00

69 millió dollár

Az őszi-téli mezőgazdasági export 42 százalékkal emelkedett

Rekord ár a libamájért: 22 ezer dollár — Eset a virág ára

A mezőgazdasági export az elmúlt őszi-téli idényben elérte a 69,2 millió dollárt, vagyis 42 százalékkal több volt, mint az előző év hasonló időszakában. Ez derült ki a mezőgazdasági exportról foglalkozó Agrexco cég igazgatótanácsának belső ülésén elhangzott jelentéséből. Kitudódott, hogy őszi-téli mezőgazdasági termékek exportja 1,6 millió dollár (8 százalékos emelkedés), és a virágkivitel 24,2 millió dollár (52 százalékos emelkedés) volt.

Kávé spekulánsok

A hisztadruti Fogyasztók Szervezete számos feljelentéssel foglalkozik, amelyekben polgárok arra figyelmeztetnek, hogy a kereskedők titkos raktárakban kávéval halmoznak fel. Ezt a mennyiséget még a régi áron vásárolták és aztán elraktározták, hogy élvezzék az előre jelzett nagyméretű drágulás hasznát. Az egyik feljelentést a szervezet áttette a rendőrséghez és az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium árelenőrző osztályához. Az ellenőrk valóban megtalálták az egyik kereskedőnél, aki ellen feljelentést tettek, nagymennyiségű elrejtett kávéval. Az üzletlábon ellen megindult az eljárás és a kávé elkobozták.

Az Elite gyár közölte kedden, hogy felújítja a neszkávé ellátást az üzleteknek. A nagy áremelkedés után az Elite úgy tartotta helyesnek, hogy egy ideig nem szállít árut, mert attól tartott, hogy a közönség bojkottálni akarja a kávéval. Ez nem következett be.

teljes egészében Franciaországra irányult.

Az általános mezőgazdasági kivitel keretében édesvízi pontyot és feldolgozott halat szállítottunk, amelyért tonnánként 1050 dollárt, illetve 3100 dollárt fizettek külföldön. Exportáltunk még birkákat és tehenekeket is.

A szegfű-export a decemberi krach után felocsudott és most a holland és a német piacon 8,5 centet fizetnek egy szál virágért.

Agrexco körüli szerint azonban az évi átlagot véve, az idén 10 százalékkal kevesebbet fizetnek külföldön, mint tavaly. A szezon végéig, vagyis május elejéig 270 millió szál virág exportjára számítanak, ebből 130 millió szál szegfű, a többi pedig főleg rózsák és kardvirág lesz.

Az Agrexco igazgatósága megállapította, hogy a Kál légi teherszállítási vállalat segítségével sikerült teljesen új piacokat találni az izraeli mezőgazdasági termékek számára. Többek között a skandináv államokban, ahol az idén sikerült a tavalyihoz viszonyítva megdupláznia a kivitel, mert a termékek kivétel nélkül friss állapotban érkeztek meg.

Az Agrexco intenzív reklámot csinált az izraeli zöldségféléknek és gyümölcsöknek, és a külföldi közönség tudja, hogy ez a mezőgazdasági termék a kereskedők és közvetítők megkerülésével, közvetlenül a földesektől és a melegeházaiktól érkezik, aminek nyomán fokozódott a kereslet és az árak is emelkedtek.

Jiszráel Jesájáhu elbúcsúzott a Kneszettől

A Kneszet keddi rendkívüli ülésén, melyet a Likud hívott össze, hogy Lea Rábin deviza-üggyéről, valamint az átmeneti alkotmány módosításáról, továbbá a tengerészisztek sztrájkjáról tárgyaljon, Jiszráel Jesájáhu házelnök — aki mint ismeretes, nem kapott jelölést a 9. Kneszetben — meghajtott szavakkal búcsúzott el a képviselőkől. Jesájáhu 27 éven át volt tagja a Kneszetnek, és a két utolsó kadencián töltötte be a házelnöki pozíciót. „Határtalan szeretettel szeretem a Kneszetet és munkáját — mondotta —, az izraeli parlamentben látom népünk nemzedékeken keresztül meddön maradt álmának megvalósulását.”

Jesájáhu köszönetet mondott a képviselőknek, hogy segítségére voltak nehéz feladatának betöltésében. Önmagáról szólva kijelentette, hogy a saját személyében látja a nép megváltásának megvalósulását, azt a forradalmat, amely az ősi földön egyesítette Izrael törzseit. A jemeni gátlat nyomorúságából és szenvedéséből került Erec Jiszrdelbe és egyéni karcijerje bizonyítja, hogy az országban a polgárok közötti egyenlőség tiszta gondolata uralkodik. Végül az azzal a kéréssel fordult a Kneszet tagjaihoz, hogy őrizzék meg ennek a háznak a tekintélyét, függetlenségét és erkölcsi tisztaságát.

Negyven százalékkal emelik a járműtartási költségek megtérítését

A miniszterközi bizottság, amely az alkalmazottak járműköltségeinek megtérítésével foglalkozik, elhatározta, hogy a kiadásokért nyújtott megtérítést 40 százalékkal emeli. Ezáltal kiigazítják az állami szolgálatban lévő alkalmazottak autóköltségeinek megtérítését, az új benzinárak és amortizációs kalkulációk szerint. A határozat nemcsak az állami, hanem más közszolgálati alkalmazottakra is vonatkozik és nem vitás, hogy ennek a határozatnak a nyomán a magánsektor is követni fogja a példát.

Ávráám Kidron lesz Izrael londoni nagykövete

A külügyminisztérium Ávráám Kidront nevezi ki Izrael londoni nagykövetévé, az előzőleg kijelölt Efrájim Evron helyett. Mint ismeretes, a cserére azért került sor, mert Efrájim Evron számára Simon Peresz más szeptra emelkedett, végül pedig olyan alkalmazottak, akik évente több mint 15 ezer kilométert tesznek meg hivatali úton az eddigi 1440 font helyett 2000 fontot kapnak havonta. A bizottság elhatározta, hogy kiönlvénlasztja a megtérítést a nagyobb autójavitásokért és a folyó kisebb javításokért és ugyancsak elhatározta, hogy Ávráám Kidron most Izrael amsterdami nagykövete.

Felejthetetlen drága feleségem

Rosenbaum Illésné 71

szül. SCHÖNBERGER ILONKA (HÁNELE) Szatmár — New York — Natanja

SIRKÓAVATÁSÁT

1977 április 24-én — יום באייר תשל"ז — vasárnap délután 2.15-kor tartjuk a natanjai várakim temetőben. Autóbusz indul a Herzlia-utcai nagytomplótól 2 órakor.

FÉRJE ÉS A KITERJEDT CSALÁD

Felejthetetlen drága férjem, bátyám, unokatestvérünk, sógorunk, nagybátyánk, rokonunk,

BAUM ÁHÁRON (ÁRI)

BEN AVRÁHÁM 71

Déva — Beér-Séva — Rison-Lecion

slosimja leteltével

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1977 április 25-én, hétfőn délután 4 órakor a rison-lecioni temetőben. Autóbusz indul lakásunktól 3.45 órakor. Hákármel 13/a.

Ezuton mondunk köszönetet mindazoknak, akik szóban vagy írásban fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek.

A GYÁSOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen drága férjem, édesapánk, nagyapánk, rokonunk

dr. Áhároni Mordecháj 71

VAMOS LÁSZLÓ

Szatmár — Or Akiva — Haifa

elhunyának slosimján

ÁZKARÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

tartunk 1977 április 25-én, hétfőn a haifai új temetőben. Kfár Számir. Külön autóbusz indul a lakástól, Haifa, Hameginim 100, d. u. 2.15 órakor. Ezuton mondunk köszönetet mindazoknak, akik mély fájdalmunkat részvételükkel enyhíteni igyekeztek.

A GYÁSOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen drága jó férjem, apánk, nagyapánk, testvérem, rokonunk

BERKOVITS BÉLA 71

Déva — Kirját Bialik

ÁZKARÁJÁT ÉS SIRKÓAVATÁST

1977 április 27-én, szerdán délután 4 órakor tartjuk a cur-salomi temetőben. Találkozás a lakásnál, Kirját Bialik. Szimát-Knaan 6/1.

A GYÁSOLÓ CSALÁD

Szeretett drága testvérünk és nagynénénk

TABÁK CHANA 71

(született Fried)

Máramarossziget — Haifa — Natanja

ÁZKARÁJÁT

április hó 25-én, hétfőn délután 3 órakor tartjuk. Találkozás a natanjai Vatikim temetőben.

A GYÁSOLÓ CSALÁD

Szeretett drága jó férjem, apánk, öcsénk, sógorunk, rokonunk és barátunk

GERTLER JÓSKA 71

(JOSZÉF)

Kolozsvár — Gáv-Jám Álef

elhunyának első éve leteltével

ÁZKARÁT

tartunk április 25-én, hétfőn délután 4 órakor. Autóbusz indul a lakástól, Achvát Cion u. 10., délután 3.30-kor.

A GYÁSOLÓ CSALÁD

Felejthetetlen drága feleségem, anyánk, testvérem, rokonunk

GARAI KLÁRA 51

Elesd — Migdal Háemek

ELSOEVES ÁZKARÁJÁT

1977 április 24-én, vasárnap délután 4 órakor tartjuk a Migdal Háemek-i temetőben. Találkozás a temető bejáratánál.

A GYÁSOLÓ CSALÁD

Társas vagy egyéni utazások ROMÁNIÁBA

és a világ minden részébe

a legjobb feltételekkel

ANAT-tal (Fenichel Anci)

ROSENTOURS LTD. — nél

Rechov Herzl 8, Tel Aviv

Tel. 51211 — 57444

(Folytatás a 15-ik oldalról)

LAKÁS

● ELADÓ komplett egyszobás lakás, zárt terasz, csendes környék, Mugrábi közelében, II. em. Tel. 03-298682.

● LAKÁSOK, nagy választékban egzisztenciák, irodák, telefonnal üzemeltetett, konyhák, káncs, penzert, havi bérbe, LAAM, Tel. Aviv, Mikve Jiszrdel 8, az udvarban, tel. 612725.

● TEL-AVIVBAN lakást keresőknek — a Minhal Mekarkac Jiszrdel ajánlja, vegyen inkább állami telken épült lakást (Dira Mehuvenet), amelynek a földjét egyszerre fizeti ki és nem adókat évente — a rendes feltételekkel árusított helyett. Részletek körzeti irodáinkban.

● LENGYEL ételek főzésében gyakorított szakácsnő ajánlunk munkára, 854372.

● HÁZVEZETŐNÖT keresünk főzéssel 5 napra, havi bérbe, Ramat-Aviv, 412045.

● ELADÓ 2 szoba-hall, IV. em., Rámát-Joszf, Nicáná 21/a, tel. 860428.

● FESTŐMŰVESZ keres lányt, (nem diaklányt), aki segítene kiállításokon, külföldön is. Kiváncra írtással. Cim: Tel-Aviv, POB. — 1421.

● BUTOROZOTT szoba, minden külön. Melchet-u. 32/a, földszint, tel. 287146.

● ELADÓ egyszoba-hall, összkomfort, terasz, Rát-Jám, Háfira 4, — (Szokolov 44-nél), Merkádó.

● ELADÓ elegáns lakás 2 és fél, beépített szekrények, tapéták, csempézett fürdőszoba és telefon Drom Cáhán, Tel. 476298, 475431.

● TURISTA házaspárnak butorozott szoba övezgyszonyon lakásában a Cafonban 03-225120.

● SPORTKEDVELO 70 éves férfi, butorozott szobát keres. Tel. 231066.

● RAMAT-GANAN, havi bérbe 2 és fél szoba plusz napboller. Telefon 749432.

● ELADÓ Cholomban 3 szobás szép lakás plusz étkezősarok III. em. — Harpaz, rch. Áháronovits 39.

● SZEP szoba kiadó turistáknak, Cafon Tel-Avivban. Eibschütz 8, tel. 235772.

● FIATAL nő keres nem öreg aszszonyt bentalással. Jó feltételek. 03-235736.

ÜZLET

● AZONNALI kölcsönt kap ekeze-rek, villamosági cikke, stb. letételezésre ellenében. 03-614481.

● BEVEZETETT maklet nagy vevo-körrel, forgalmas helyen, Cholomban kiadó. Tel. 848928.

● ATADÓ üzlet galériával. Allenby 112, Tel-Aviv — betegség miatt. Minden célra megfelel. 85.000. — II. Részleteket az öngyűjtő üzletben.

● KULCSPENZERT, olcsón konfekció, 2 szoba plusz telefon plusz ipari áram — plusz varrogep plusz szabász-asztal. Minden célra megfelel. Tel-Aviv, Jáveve 7, vagy telefon reggel 294080.

★ ARCFOLTOK? Korfoltok? Szeplők?

★ Pattanások és lábizzadás egyedül megoldása az „Antipigment” kezelés.

TELEFON: 72 33 90

MOLLY PIKCN
A NAGY JIDDIS FILMBEN
JIDL MITN FIDL

CHOLON — „Armon”, péntek, 22.4 — 7.00	NOCRÁT — „Nurit”, vas, 24.4 — 7.15
KIRJÁT-CHAJIM — „Hájóvel”, szomb., 23.4 — 7.15	KIRJÁT-BIALIK — „Savion”, kedd, 26.4 — 7.15
NESEZ-CIONA — „Nevé”, hétfő, 25.4 — 8.00	HOD-HASARON — „Bét Hapoolim”, szerda, 27.4 — 7.15

Iroda: Tel-Aviv, telefon: 03-22 63 63

Édesanyánk, nagyanyánk

FANNY FREITAG
75-İK SZÜLETÉSNAJARA

gratulálunk és jó egészséget kívánunk 120 évig

Szeretettel: Rivka, Menáchem, unokái: Cvika, Beny és Ráchel

„TÁPÉTIM BNÉ-BRAK”

TAPETÁZÁST, LINOLEUM RAGASZTÁST, faltól-falig szőnyegét és minden szakmabeli munkát

az egész országban vállalunk, teljes felelősséggel. Lakástervezési szakember áll a vevők rendelkezésére

★ Csak első osztályú szakemberekkel rendelkezünk.

IZSÁK GYURI
BNÉ-BRÁK, RECH, AKIBA 43,
telefon: 790701
A legrégebbi tapétaüzlet a környéken.

● HAIFAI MOZIK MŰSORA ●

ORAH — NINA
ÁRMON — HUMÁNUS OKBÓL
ÁCMON — FELTÉTELES HÁZASSÁG
ÁMFI — A TÖRVÉNY EREJÉVEL
RON — JONÁTÁN-AKCIÓ
MIRON — VÁGYAK

24 1977. IV. 22